

მან უპასუხა: —დიახ!

ქეისი ბერნალის
მონამეოპრივი აღსასრული

ლითელთონი, კოლორადო

მისტი ბერნალი

მან უპასუხა: —დიახ!

ქეისი ბერნალის
მონამეობრივი აღსასრული
ლითელთონი, კოლორადო
მისთი ბერნალი

Copyright 2004 by The Bruderhof Foundation. Inc.
Farmington, PA 15437 USA
All Rights Reserved
Text Copyright © 1999 by Misty Bernall
All rights reserved

ISBN: 978-9941-0-1348-5

სათანალო წერილობითი ნებართვის გარეშე მოცემული წიგნის ასლის გადაღება, საინფორმაციო საძიებო სისტემაში განთავსება, ელექტრონული, მექანიკური, ფოტოკოპირებული, ხმის ჩამწერი ან ნებისმიერი სხვა სახით გადაცემა-გამოყენება (გარდა მოკლე ციტატებისა წიგნების შესახებ სპეციალურ მიმოხილვებში) ამერიკელი მოსწავლის ისტორია, რომლის სიკვდილი ცოცხალი რწმენის დამოწმებად იქცა.

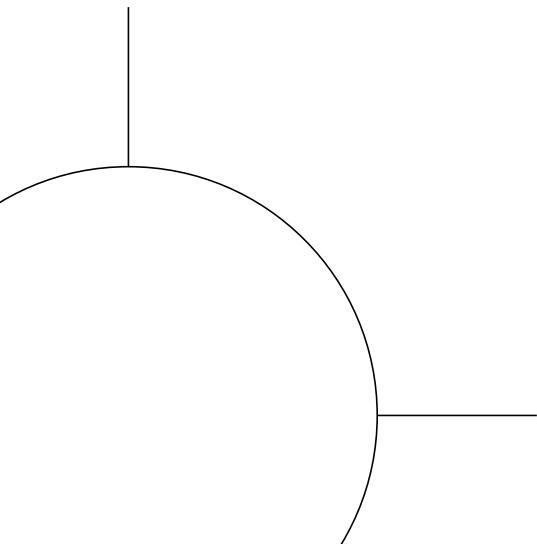
ვუძღვნი

ჩემს პატარა გოგონას ქეისს, რომლის ამ ქვეყნად მოვლინებამ ჩემს გულს დიდი სიხარული მიაანიჭა; ახალგაზრდა, უშიშარ ქალიშვილს, რომლის ხანმოკლე სიცოცხლემ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა უამრავ ადამიანზე.

ვუძღვნი იმ თორმეტ მოზარდს, რომლებიც 1999 წლის 20 აპრილს თავისივე ორი ბოროტმოქმედი კლასელის ხელით კოლუმბიის უნივერსიტეტში სიცოცხლეს გამოესალმნენ: სთივენ ქორნოუს, ქორეი დეპუთერს, ქელი ფლემინგს, მეთიუ ქეჩთერს, დენიელ მაუსერს, დენიელ რობოუს, დევიდ სანდერს, რეიჩელ სქოტს, ესაია შოელს, ჯონ თომლინს, ლაურენ თაუნსენდს და ქაილი უელასქუეზს.

იმ უამრავ ადამიანს, რომელთაც ამ ტრაგიკულმა დღემ ენით აღუწერელი ფიზიკური და სულიერი ტკივილი მიაყენა.

და ბოლოს, ამ წიგნს ვუძღვნი ჩემს მეუღლეს ბრედს და ჩემს ვაჟიშვილს ქრისს, რომელნიც იმ ავბედითი დღის შემდეგ უფრო ძვირფასნი გახდნენ ჩემთვის.

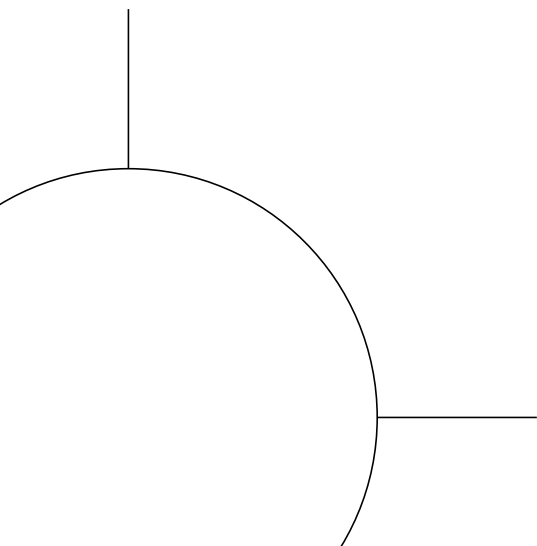

გამომცემლისაგან

კოლუმბიის უნივერსიტეტში დატრიალებული ტრაგედიიდან დიდი ხანი არ იყო გასული როცა ქეისის მშობლებმა, ბრედ და მისთი ბერნალემა თხოვნით მოგემართეს დავხმარებოდით თავიანთი ქალიშვილის ტრაგიკული ისტორია მრავალი ადამიანისათვის გაეცნოთ

წიგნი “მანუპასუხა: — დიახ!” შედგენილია: ავტორის მოგონებებზე, მისი ქალიშვილის გარდაცვალების შემდეგ მიღებულ წერილებზე და თანაკლასელების მიერ ქეისის შესახებ მონათხრობზე.

კოლუმბიის უნივერსიტეტში 1999 წლის 20 აპრილს დატრიალებული ტრაგედიის მრავალი დეტალი ბევრისათვის შესაძლებელია უცნობი დარჩენილიყო, რომ არა გადარჩენილთა მოგონებები რომლებიც იმ დღისით ბიბლიოთეკაში (ტრაგედიის ადგილას) იყვნენ.

გოშენი, ქონეიქთიკუტი
ივლისი, 1999 წელი.

“P.S. გულწრფელად რომ ვთქვა,
მე ღმერთისათვის ცხოვრება მინდა. ეს საშიში და რთულია, მაგრამ
ეს შესაძლებელია”

წერილიდან, რომელიც ქეისმა სიკვდილის წინა დამეს დაწერა და
დილით სკოლაში თავის მეგობარ ამანდას გადასცა

წინასიტყვაობა

მადლენ ლენგლის მიერ

ჩვენს სამყაროში მოზარდებს გამუდმებით ადანაშაულებენ იმაში, რომ ისინი ზარმაცები, ეგოისტები და სხვების მიმართ ინდიფერენტულები არიან, მაგრამ ის ფაქტი, რომ არსებობენ ქეისის მსგავსი ახალგაზრდები – ერთობ დამაიმედებელია.

ქეისი უნიკალური ახალგაზრდა გოგონა იყო. თითოეული ჩვენგანიც ხომ თავისებურად უნიკალური ვართ. ქეისის კეთილგონიერება არ შემოიფარგლებოდა მხოლოდ მის მიერ დასმული მნიშვნელოვანი შეკითხვებით: ვინ ვარ მე? ვუყვარვარ ღმერთს? ადარდებს მას ჩემი ყოფა? აქვს რაიმე მნიშვნელობა ჩემს გაკეთებულ საქმეს?

—ღიახ ქეის, შენს ხანმოკლე სიცოცხლეს დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა. შენ კარგად გესმოდა, რომ ჩვენ ყოველ დღე გადაწყვეტილებების მიღება გვიწევს და რომ თითოეული გადაწყვეტილება ჩვენი პიროვნების აღშენებისათვის საჭირო აგურს წარმოადგენს.

ღმერთისადმი შენი ურყევი რწმენა შენს მიერ მიღებული მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებით მოწმდებოდა.

“—ღმერთი გწამს?

—ღიახ!”

ქეისი ამ შეკითხვას ვერ უპასუხებდა, თუკი მას საკუთარი თავისთვის მრავალჯერ არ ექნებოდა ეს შეკითხვა დასმული და პასუხგაცემული. ეს “—ღიახ”, მისი გულის, სულისა და გონების სიღრმეებიდან მომდინარეობდა. ამიტომაც მან “—ღიახ” საკუთარი სიცოცხლის ფასში გაცვალა.

ქეისი წინააღმდეგი იქნებოდა რომ იგი წამებულად შეერაცხათ. დღეს ალბათ ბევრი მოზარდი ამ შეკითხვას ისევე უპასუხებს, როგორც მან უპასუხა, მიუხედავად იმისა თუნდაც მეგობრებმა ურჩიონ: “ასე სიცოცხლეს საფრთხეში ჩაიგდებო”, რადგან მათ მთელი არსებით სწამთ, რომ ღმერთია ჭეშმარიტება.

და თუნდაც ქეისს წამებული არ ვუწოდო, მისი სიცოცხლე და სიკვდილი, მისი “ღიახ” არასოდეს დაავიწყდება კოლუმბიის სკოლის მოსწავლეებს და იმ ადამიანებს, რომლებიც მისი ხანმოკლე სიცოცხლის შესახებ ამ ისტორიაში წაიკითხავენ.

გვწამს ჩვენ ღმერთი?

—ღიახ ქეის, მაღლობა შენ.

გოშენი, კონეიკტიკუტი
ივლისი 1999წ.
მადლენ ლენგლი

სამუშაო

ზოგჯერ მეხი გავარდება მოწმენდილ ცაზე;
ხან კი ლამაზი, მშვიდი ოჯახის მყუდროებას-
ყველანაირი წინასწარი გაფრთხილების,
ქარიშხლის წინ ჩამოწოლილი ღრუბლის,
მიწისძვრის წინა ბიძგების გარეშე-
საშინელი ამბავი დაარღვევს,
და იმ წუთიდან ყველაფერი იცვლება.
ჰაერი ნისლით გაიჟღინთება,
და ვერ მოიცილებს მას თავიდან.
მიუხედავად ამისა, შესაძლებელია,
რომ მშვენიერი დაისი ისევ დადგეს

ჯოჯ მ ა ქ დ ო ნ ა ლ დ ი

1. სამშაბათი

1999 წლის 20 აპრილი ერთი ჩვეულებრივი დღესავით გათენდა ჩვენს ოჯახში. დილით, ექვს საათს რომ თხუთმეტი წუთი დააკლდა ჩემი მეუღლე ბრედი სამსახურში წავიდა. ცოტა მოგვიანებით მეც ავდექი რათა ბავშვები გამეღვიძებინა. მოგეხსენებათ მოზარდების დილით საწოლიდან წამოყრა ერთგვარ ბრძოლას ჰგავს, თუმცა ამ სამშაბათის ბრძოლა საკმაოდ ძნელი აღმოჩნდა. ქეისი ორშაბათ ღამეს გვიანობამდე მეცადინეობდა. მისი წიგნები აქეთ-იქით ყვარა სამზარეულოს მაგიდაზე. კაჭის ბუნავიც მისახედი იყო და ამიტომაც საუზმე დაგვიგვიანდა. მახსოვს თავ ძალას ვატანდი, რომ ქეისისთვის ლექციების წაკითხვა არ დამეწყო იმის შესახებ, თუ რა უნდა გაეკეთებინა სასწავლებელში წასვლამდე....

რვის ოცი წუთი იყო, როდესაც ქრისმა (იგი თხუთმეტი წლისაა) მოიბრინა და მაკოცა, უფრო სწორად ლოყა ლოყაზე მომადო, კიბეზე დაეშვა და სკოლისაკენ გაემართა. ქეისი კარებთან შეჩერდა ფეხსაცმლის ჩასაცმელად, ძალიან უყვარდა თავისი შავი ფერის ვილვეტის “დოქ მარტინები”, რომელსაც მზეშიც ატარებდა და წვიმაშიც, შარვალთანაც და კაბასთანაც. ზურგჩანთას ხელი დაავლო და ძმას დაედევნა. კიბის მოაჯირს დავეყრდენი და ჩვეულებისამებრ დავემშვიდობე: “— კარგად ქეის, მიყვარხარ.”

“— მეც მიყვარხარ დე.” — თქვა ჩუმად, ებოში გავიდა, ფეხბურთის მოედანი გადაჭრა და სკოლისაკენ გაემართა. სკოლა ჩვენი სახლიდან ასიოდე მეტრში მდებარეობს. მე ფინჯანი ყავა მივირთვი და მანქანით სამსახურის გზას დავადექი.

სადილის დრო იყო. მე და ჩენი მეგობარი ვალი სასადილოდ მივდიოდით. ამ დროს მეორე მეგობარმა, შერილმა დამირეკა და მკითხა: ხომ არაფერი გაგიგია სკოლაში მომხდარი სროლის შესახებო? ვუპასუხე, რომ პირველად მესმოდა. შევეცადე თავი ხელში ამეყვანა და პანიკას არ ავყოლოდი. ვიფიქრე ქეისსა და ქრისს ამ ამბავთან არანაირი კავშირი არ ექნებოდათ. კოლუმბიის უნივერსიტეტი ყოველთვის უსაფრთხო სასწავლებლად მიმაჩნდა. ნეტა რა მოხდა?... ფიქრი არ მასვენებდა და ბრედთან დარეკვა გადაწყვიტე, ვიფიქრე იქნებ მან იცოდა რამე მომხდარის შესახებ.

ბრედი სამსახურიდან სახლში ადრე წასულიყო. როცა დავურეკე ყურმილი აიღო და მე მაშინვე ის ცუდი ამბავი მოუყვები. მითხრა, რომ მისმა თანამშრომელმა, ქეითმა ზუსტად მსგავსი ამბის შესახებ სამსახურში მოუთხრო. ბრედს რამდენიმე გასროლის ხმა გაუგია, მაგრამ არ აღშფოთებულა რადგან სადილობის დრო იყო, ბავშვები ეზოში თამაშობდნენ და უფიქრია, ალბათ — რომელიმე ონავარმა მოზარდმა რაიმე სათამაშო ასაფეთქებელი გაისროლაო. ტელეფონზე საუბრის შემდეგ ბრედს ფენსაცმელები ჩაუცვამს, ეზოში გასულა და დობის გადაღმა გადაუხედა. ყველგან მილიციელები ირეოდნენ. ბრედი ეზოდან კვლავ ოთახში შებრუნუნებულა, ტელევიზორი ჩაურთავს. ახალ ამბებში სწორედ კოლუმბიის უნივერსიტეტში მომხდარ ამბავს აშუქებდნენ. პირდაპირი ჩართვა მალე დასრულდა. ტელევიზორში ნანახი კადრები ერთ სურათად შეიკრა და ბრედი მიხვდა, რომ საქმე უფრო სერიოზულად იყო ვიდრე ეგონა, იგი ისევ ტელევიზორს უყურებდა გაოგნებული.

მუხლი მოვიყარე და სკოლაში მყოფი ბავშვები უფალს შევაკედრე. ბუნებრივია ჩემი ფიქრები ქეისსა და ქრისს დასტრიალებდა, თუმცა სადღაც გულის კუნჭულში მაინც იმედს ვიტოვებდი, რომ მათ ცუდი არაფერი დაემართებოდათ. ხშირად, როდესაც შენს საყვარელ ადამიანს რაიმე ცუდი ემართება, წინასწარ გრძნობ. ამ შემთხვევაში ასე არ ყოფილა.

მომდევნო 36 საათი ნამდვილი ჯოჯოხეთი აღმოჩნდა ჩვენთვის. კოლუმბიის სკოლაში რომ მივედი, იქ მოსწავლეთა მშობლები, ნათესავები, პოლიციელები და შემთხვევითი გამკვლელები ირეოდნენ. ირგვლივ ქაოსი იყო. ყველაფერი იმაზე მიუთითებდა, რომ ნამდვილად ცუდი ამბავი იყო მომხდარი, თუმცა დეტალები კვლავ უცნობი რჩებოდა. ამ დრომდე მხოლოდ ის შევიტყვე, რომ ორი შეიარაღებული პიროვნება სკოლაში შევარდა, მოსწავლეებს იატაკზე დაწოლა უბრძანა და დაემუქრა.

ხალხი მოუთმენლად მოელოდა ვინმეს, რომელიც ახალ ამბავს გამოიტანდა სკოლიდან. ადამიანები ტიროდნენ, ლოცულობდნენ, ერთმანეთს ეხუტებოდნენ ან უბრალოდ არაფრისმთქმელი სახეებით იდგნენ. ბავშვების მშობლები და ახლობლები იქვე ახლოში, ლეივუდის დაწყებით სკოლაში გადაიყვანეს სადაც ისინი მილიციის თანამშრომლებისგან ელოდნენ ახალ ამბებს. მე საჯარო ბიბლიოთეკაში მომიწია შესვლა, რადგან ლეივუდის სკოლა მეტ ხალხს ვეძარ იტევდა. თითქოს ომი იყო გაჩაღებული. მალე გადარჩენილთა და დაზარალებულთა სიები გამოიტანეს. ამ არეულობაში გავიქეცი და ხან სტუდენტთა ერთ ჯგუფთან მივირბინე, ხან მეორესთან. ვეკითხებოდი თუ იცოდნენ ქეისის და

ქრისის ადგილსამყოფელი. სკოლის შენობაში შესვლა აკრძალული იყო. ქრისი მოგვიანებით გამოჩნდა. მას სკოლის ახლოს, მეზობლის ეზოში შეეფარებინა თავი, შემდეგ კი სახლში მისულიყო სადაც ტელეფონთან დაყარა უღებელი ბრედი დახვდა. ბრედმა მობილურზე დამირეკა, “—ახლა ერთი შვილიდა დაგვრჩა მოსამეხნი...” —მითხრა მან. მეისიერად სუნთქვა გამიადვილდა, თუმცა ეს შვება დიდხანს არ გაგრძელებულა, რადგან ფიქრმა ისევ ქეისთან წამიყვანა — ნეტავ სად არის ჩემი შვილი?

ასობით სტუდენტი ავტობუსებით გაარიდეს სკოლის ტერიტორიას. ბევრმა მოსწავლემ ქრისის მსგავსად გაქცევით უშველა თავს, ხოლო ზოგიერთის სამყოფელის დადგენას საათები დასჭირდა. ბევრი დაჭრილი რომელთა ვინაობა ჯერ დადგენილი არ იყო, საავადმყოფოში გადაიყვანეს. რამდენიმე მოწაფე საკლასო ოთახში მდგარ კარაღებში ჩაკეტილიყო და ბოროტმოქმედებს იქ დამალვოდა. რამდენიმე მათგანი, როგორც მოგვიანებით გავიგეთ, ძირს ეგდო და სისხლისგან იცლებოდა.

ხუთი საათისათვის საჯარო ბიბლიოთეკაში მყოფთ გვითხრეს, რომ კოლუმბიის უნივერსიტეტიდან მოსწავლეებით სავსე ბოლო ავტობუსი მოდიოდა და მალე ლევუდში იქნებოდა. ჩვენც იქ უნდა წავსულიყავით და მათ შევხვედროდით.

მალე ბრედი და ქრისიც მოვიდნენ. მანქანაში ჩავსხედით და მთელი სისწრაფით ლევუდისკენ გავემართეთ. მიუხედავად იმისა, რომ ეს გზა ძალიან მოკლეა, მე უსაშველოდ გრძელი მომეჩვენა. გზად თითქმის ყველა სკოლა დაკეტილი იყო, ხოლო იმ სასწავლებლების სიახლოვეს, რომლებიც არ დაეკეტათ, სხვადასხვა ტელეარხების მანქანებს საცობები შეექმნათ. თავზე მილიციის ვერტმფრენები დაგვტრიალებდნენ. ირგვლივ სირენების ხმა ისმოდა.

გულის ცემა ძალიან აჩქარებული მქონდა. მეგონა ამდენ დამაბულობას ვეღარ გავუძლებდი. როგორც იქნა ლევუდს მივალწვიეთ. მანქანიდან ელვის სისწრაფით გადმოვედი და ქუჩის ორივე მხარეს ყურება დავიწყე. ავტობუსი არ ჩანდა. დრო გადიოდა. გავყურებდი ქუჩას, მაგრამ ამაოდ. თითქოს საკუთარ თავს ადარ ვეკუთნოდი. დამუნჯებულივით ვიდექი და დანა პირს არ მიხსნიდა.

აქამდე კიდევ რაღაცის იმედი მქონდა, მაგრამ ახლა? თავს მოტყუებულად ვგრძნობდი, ყელში ბურთივით მაწკებოდა ბოდმა და მეგონა დავიხრჩობოდი.

რამდენიმე კვირის შემდეგ პოლიციამ განაცხადა, რომ ყველა დაკარგული მკვდარი იყო. თუმცა ისინი, იმ სადამოსვე 8 საათზე დაიხოცნენ, პოლიციას მანამდე დაზუსტებული ინფორმაცია არ ჰქონდა. მე ჯერ ისევ ხავსს ვეჭიდებოდი ჩემს ფიქრებში: “—ალბათ

სადმე იმალება” – ვარწმუნებდი საკუთარ თავს. ქეისი ყოველთვის ახერხებდა რთული სიტუაციებიდან თავის დაძვრენას. მაგრამ იმაზე ვდარდობდი, რომ ვინმეს მისთვის ზიანი არ მიეყენებინა. ბოლოს ყველაფერზე თანახმა ვიყავი ოღონდ ცოცხლი მენახა. დაჭრილის შველა შესაძლებელია, მაგრამ ამდენ დამეს როგორ გადაიტანს ასეთ ყოფაში? იქნებ ვინმე დაეხმარა, – ვფიქრობდი ჩემთვის....მხოლოდ იმედს ძალუძს ადამიანს ასეთი კრიზისი გადაატანოს, თუნდაც ძალიან პატარა იყოს იგი.

ათის ნახევრისთვის ძალიან გამიჭირდა ამ მდგომარეობაში ყოფნა. თან პოლიციაც ახალს ვერაფერს გვეუბნებოდა, ლევულში დამის გათევას აზრი არ ჰქონდა და ამიტომ მე და ბრედმა სახლში წასვლა გადავწყვიტეთ. სახლში რომ მივედი, ბრედი ბაღში გავიდა და ფარდულის სახურავზე ავიდა, რათა საკუთარი თვალით ენახა რა ხდებოდა სკოლაში.

ფარდულის სახურავიდან მთელი სკოლა ხელისგულზე მოჩანდა. ჭოგრიტის საშუალებით ბიბლიოთეკის ფანჯარაში შეხედვაც შეგვეძლო. ვხედავდი ლურჯ კურტაკებიან მაშველებს. ზუსტად არ ვიცი რას აკეთებდნენ, მაგრამ ეტყობოდათ გვამებს შორის მიმოდიოდნენ. ასაფეთქებელ მოწყობილობას ეძებდნენ. როგორც მოგვიანებით გახდა ცნობილი, პოლიციელებმა ათამდე ნაღმი აღმოაჩინეს.

თერთმეტის ნახევარზე სკოლის მხრიდან აფეთქების ხმა გაისმა. ყველანი ქეისის საძინებლისაკენ გავიქეციით, რათა დაგვენახა რა მოხდა, მაგრამ ვერაფრის დანახვა ვერ მოვახერხეთ. ირგვლივ მხოლოდ უკუნი სიბნელე იდგა, რომელსაც მხოლოდ პირის ქუჩაზე მდგარი პოლიციისა და სახანძრო სამსახურის მანქანების წითელი და ლურჯი სინათლე არღვევდა. ეტყობა ასაფეთქებელი მოწყობილობა აღმოაჩინეს და იქვე განაღძეს. შიშისაგან მთელი სხეულით ვკანკალებდი. იქნება ქეისი ჯერ ისევ ცოცხალი იყო.

ქანცგაწყვეტილი დაძინებას შევეცადე, თუმცა ეს შეუძლებელი აღმოჩნდა. თვალს დაეხუჭავდი თუ არა გული საშინელი სისწრაფით ამიჩქარდებოდა და მყისვე მეღვიძებოდა. თვალწინ სულ ქეისი მედგა. წარმოვიდგენდი, რომ ის შემალული იყო ბნელ კარადაში და იქიდან გამოსვლისათვის შესაფერის დროს ელოდა,...ან ცივი ღერეფნის იატაკზე ეგდო და სისხლად იცლებოდა, ტიროდა და შველას ითხოვდა, მაგრამ მშველელი არ ჩანდა....როგორ მინდოდა მასთან ვყოფილიყავი, გულში ჩამეკრა, მეტირა და მეცინა მასთან ერთად და ასე გულში ჩაკრული მყოლოდა დიდხანს. ქეისის არ ყოფნისა და მისი ოთახის სიცარიელის შემხედვარე სიგიჟემდე მივდიოდი. შემდეგ მისი ბალიში ავიდე და ატირებულმა თავი ჩავრგე მასში. ხარბად ვყნოსავდი

ბალიშს შერჩენილ სურნელს, ქეისის სურნელს, ჩემი პატარა შვილის სურნელს. ამდენ ხანს ასეთი მოთქმით არასოდეს მიტირია.

დილის ოთხის ნახევარზე ავდექი და ბრედთან ერთად სკოლისაკენ გავემართე. პოლიციის უფროსის მანქანასთან შევჩერდი. იმედი გვქონდა მძღოლი რაიმე სიახლეს შეგვატყობინებდა. რამდენიმე შეკითხვა დავუსვით, მაგრამ მძღოლი დაბალი ხმით ლუღლუღებდა და გაურკვეველ პასუხებს გვაძლევდა. ბოლოს ბრედმა უთხრა: “— უბრალოდ სიმართლე გვითხარი. ჯერ კიდევ გვჯერა, რომ ჩვენი შვილი ცოცხალია. არის ვინმე ცოცხლად გადარჩენილი სკოლის შენობაში?”

“კარგი, პირდაპირ გეტყვით, შენობაში არავინ არის ცოცხლად გადარჩენილი.” — გვიპასუხა მძღოლმა.

ასეთი არასასიამოვნო პასუხის მიუხედავად, იმედს მაინც არ ვკარგავდი. “მაინც არის იმისი შანსი, რომ ქეისი სადმე კარდაში იყოს შემალული” — ვუთხარი ბრედს — ან შეიძლება დაჭრილია და საავადმყოფოში გამორჩათ მისი სახელის სიაში შეტანა. რა იცი, შეიძლება საავადმყოფოში გონიათ, რომ ყველა აღრიცხეს, მაგრამ იქნებ შეცდომა გაეპარათ?”

22 საათის გასვლის შემდეგ, ხუთშაბათს 2 საათზე ჩემი ყველა იმედი საბოლოოდ დაიმსხვრა. პოლიციის განყოფილებიდან ქალბატონმა დამირეკა და მითხრა ის, რისი მოსმენაც ყველაზე ძალიან მეშინოდა. მათ ქეისის გვამი ეპოვათ. ისღა დაგვრჩენოდა, გვედიარებინა, რომ ჩვენმა შვილმა სამუდამოდ დაგვტოვა და რომ ის აღარასოდეს მოვიდოდა შინ. მაგრამ როგორია ამის გაფიქრება დედისათვის? ტირილი ამიტყდა. ასე არასოდეს მიტირია ჩემს ცხოვრებაში.

როგორც შემდეგ მითხრეს თორმეტის თხუთმეტ წუთზე ქეისი თავისი ზურგჩანთით, დავალების შესასრულებლად ბიბლიოთეკაში შესულა. მას ინგლისურ ენაში “მაკბეტის” მომდევნო თავი უნდა ესწავლა. ბიბლიოთეკაში იმყოფებოდა მისი უახლოესი მეგობარი ქრისტალიც, რომელმაც მომხდარის შესახებ ასე მოგვითხრო:

—ის იყო მე, სარა და სეთი სამეცადინოდ შევედით ბიბლიოთეკაში. ხუთი წუთი არ იყო გასული, რომ მასწავლებელი შემოვარდა ყვირილით — დერეფანში სამი შეიარაღებული ახალგაზრდააო. თავიდან ხუმრობა გვეგონა. “დაწყნარდით, ეს ვიდაცის უკბილო ხუმრობა იქნება” — თქვა სეთმა. მალე დერეფანში სროლის ხმა გაისმა. ხმა მეტად და მეტად უახლოვდებოდა ბილიოთეკას. ქალბატონი ნილსენი ყვიროდა და გვეუბნებოდა მაგიდების ქვე შევმძვრალიყავით.

არცერთმა არ დაუჯერეთ მას. უეცრად ერთი ბავშვი ბიბლიოთეკაში შემოვიდა და ძირს დაეცა, მთელი მხარი სისხლით ჰქონდა მოსვრილი. ახლა კი მართლაც მერხების ქვეშ შემოიმა დაღვწევიტეთ. ქალ-ბატონი ნილსენი 911 – ზე რეკავდა. საშინლად ვკანკალებდი, სეთს მხრებზე ჰქონდა ხელები შემოხვეული, ხოლო სარა ფეხზე ჩამბლაუჭებოდა. თავდამსხმელები იარაღს ისროდნენ და ამბობდნენ: “ამ დღეს მთელი ცხოვრება ველოდით.” ყოველი გასროლის შემდეგ კი ირონიულად იცინოდნენ. მე წარმოდგენაც კი არ მქონდა ვინ იყვნენ ეს ადამიანები, სახელებიც მოგვიანებით გავიგე. მათი ხმა ძალიან ბოროტულად და შიშისმომგვრელად ჟღერდა. ამავედროულად ისეთი გახარებულები იყვნენ, კაცი იფიქრებდა, რაიმე აზარტულ თამაშს თამაშობენ და იგებენო. შემდეგ ისინი ჩვენს მერხს მოუახლოვდნენ და სკამს ხელი ჰკრეს, რომელიც ჯერ მე დამეცა მკლავზე და მერე სარას მოხვდა თავში. თავდამსხმელები უკვე იმ მერხთან იდგნენ რომლის ქვეშაც ჩვენ ვიმყოფებოდით. შიშის გამო სუნთქვა მეკროდა. უეცრად თავდამსხმელები დერეფანში გავიდნენ, ალბად იარაღის დასატენად. ჩანდა ტყვიები ადარ ჰქონდათ. ამასობაში დრო ვიხელთეთ და სანამ უკან დაბრუნდნენ, ბიბლიოთეკის გვერდითა კარიდან სათადარიგო გასაველელში გავიქეცით.

ამის შემდეგ ქრისტალს ქეისი ადარ უნახავს. არსებობს სხვადასხვა ვერსიები იმასთან დაკავშირებით, თუ სად იმყოფებოდა ქეისი იმ დროს. ერთი მოსწავლე ამბობს, რომ მან ქეისი მერხის ქვეშ დაინახა სადაც იგი ღოცულობდა, ხოლო მეორეს თქმით ის სკამზე იჯდა. მეორე კურსის სტუდენტმა ჯოშმა კი, ტრაგედიიდან რამდენიმე კვირის შემდეგ ჩემთან საუბრისას მითხრა, რომ ქეისი მას საერთოდ არ დაუნახავს, მაგრამ არასოდეს დაავიწყდება ის, რაც მოისმინა იმ მერხიდან 7 მეტრში, რომლის ქვეშაც თვითონ იყო:

“—როცა თავდამსხმელები ქეისის მერხს მიუახლოვდნენ, მე მას ვერ ვხედავდი, თუმცა მისი ხმა მეცნო. ყველაფერი გარკვევით მესმოდა. ერთმა თავდამსხმელმა ჰკითხა: —ღმერთი გწამს? ქეისი ერთხანს შეყოვნდა, თითქოს არ იცოდა რა ეთქვა, შემდეგ კი უპასუხა: — დიახ! წესით ქეისი შეშინებული უნდა ყოფილიყო, მაგრამ მის ხმაში შიში არ იგრძნობოდა. შემდეგ ჰკითხეს: —რატომ? თუმცა პასუხს ადარ დაელოდნენ და... გასროლის ხმაც გაისმა.”

ჯოში ფიქრობს, რომ თავდამსხმელება იმიტომ დაუსვეს ეს შეკითხვა, რომ იგი ლოცულობდა. “—ამიტომაც ეს კითხვა ქეისს ჰკითხეს და არა სხვებს, რომლებიც არ ლოცულობდნენ. ისინი განუწყვეტლივ ლაპარაკობდნენ, ჯერ ესაიასთან მივიდნენ და ამცირებდნენ. სანამ მოკლავდნენ ზანგს ეძახდნენ. ერთი სიტყვით კარგად ერთობოდნენ. როცა ოთახიდან გავიდნენ, ჩემს მეგობარ ბრიტნის ხელი ვტაცე, ჩემს წინ გავიმძლვარე და მეც სირბილით მივეყვი.”

ერთ-ერთი პირველი ოფიციალური წარმომადგენელი, რომელიც ტრაგედიის ადგილზე მივიდა, ჯეფერსონის საგამოძიებო განყოფილების თანამშრომელი და ჩვენი ეკლესიის წევრი, გარი იყო:

სკოლაში მისვლისთანავე შვიდ საგამოძიებო ჯგუფად დაგვყვეს. დახოცილი მოსწავლეები მთელი დამე იატაკზე დატოვეს, რადგან საქმის ძიებაში ჩაშვებამდე ყველ დეტალის დოკუმენტალური აღრიცხვა იყო საჭირო. ბიბლიოთეკაში შევედი თუ არა ქეისი დავინახე, მაშინვე ვიცანი. ის მაგიდის ქვეშ მეორე გოგონას გვერდზე იწვა. ტყვია ძალიან ახლო მანძილიდან ჰქონდა თავში ნასროლი. ნატყვიარის ადგილზე კარგად ჩანდა რომ სროლისას იარაღის ლულა კანს ეხებოდა. შესაძლოა მან თავზე ხელი მოიკიდა და ასე ცდილობდა საკუთარი თავის დაცვას, რადგანაც თითის ზედა ნაწილი ტყვიისაგან დაზიანებული ჰქონდა....მეტის გაკეთება ალბათ ვეღარ მოახერხა. ამ გასროლამ მისი სიცოცხლე შეიწირა.

20 აპრილის შემდეგ გასული დრო თითქოს ნელ-ნელა ანელებს ტკივილს, მაგრამ მეხსიერებაში ჩაბეჭდილი კადრები მაინც ცოცხლობენ. წარსულზე ფიქრი ისე ამოტივტივდება ხოლმე, რომ მგონია თითქოს ყველაფერი გუშინ მოხდა. ექიმები ამბობენ, რომ ტვინს ადვილად ავიწყდება ტკივილი, მაგრამ გულს ვერაფერს მოუხერხებს ადამიანი. ჩემი გონება მხოლოდ მაშინ პოულობს შვებას, როდესაც ქეითის სიცოცხლის უკანასკნელი დღეებიდან პატარა პატარა მომენტებს ვიგონებ.

რამდენიმე კვირით ადრე მე და ბრედმა ბავშვები ბრეკენრიჯში, სათხილამურო კურორტზე წავიყვანეთ საგაზაფხულო არდადეგების გასატარებლად. რადგანაც უკან დაბრუნებისას რამდენიმე გამოუყენებელი ბილეთი დავგრჩა, მოგვიანებით ქეისი და ქრისი ერთი დღით სკოლიდან დავათხოვინეთ, (რასაც ჩვენ არასდროს ვაკეთებდით) რათა ისევ კურორტზე წასულიყვნენ და ბილეთები გამოეყენებინათ ვადის გასვლამდე.

ხუთშაბათ დილას ბავშვებმა თხილამურები აიღეს და ბრეკენრიჯისკენ გაემართნენ. გავყურებდი ერთად მიმავალ ჩემს შვილებს

და მახსენდებოდა ჩემი ბავშვობა. მე და ჩემს ძმებს არასოდეს გვქონია ამის საშუალება. ქეისისა და ქრისისათვის ძალიან მნიშვნელოვანი იყო არა მარტო ერთად ყოფნა, არამედ ერთად იმ საქმის კეთებაც, რაც მათ ძალიან უყვარდათ. პარასკევს ორივენი ისევ სკოლაში დაბრუნდნენ. შაბთს საღამოს სასწავლებელში წვეულება იმართებოდა, მაგრამ რადგან არც ქეისს და არც მის მეგობარ ამანდას შეყვარებულები არ ჰყავდათ, ისინი ამ წვეულებაზე არასასურველი სტუმრები იქნებოდნენ და ამიტომ წასვლა გადაიფიქრეს. ამის შესახებ ამანდა იფიცებს:

“ჩვენ უფლება არ გვქონდა სკოლის წვეულებაზე მივსულიყავით რადგან შეყვარებული არ გვყავდა. იმ დღეს დედაჩემის სამსახურიდან ბანკეტი იმართებოდა მერიოტში. მე და ქეისმა გადავწყვიტეთ ლამაზად ჩაგვეცვა, კარგი ვარცხნილობა გაგვეკეთებინა და სკოლის ნაცვლად იქ წავსულიყავით. წავედით კიდეც და კარგი დროც გავატარეთ.”

შაბათ საღამოს ქეისმა დამირეკა და მითხრა, რომ მშვენივრად ატარებდა დროს ამანდასთან და მის დედასთან, ჯილისთან ერთად. მითხრა ისიც, რომ ბანკეტის მერე სახლში შემოიბრუნდა და იქიდან სკოლის წვეულებაზე წავიდოდა.

გოგონები ძალე დაბრუნდნენ. ოთახიდან ხმაური გამოდიოდა, ქეისი საბანკეტო კაბას იცვლიდა და სკოლის წვეულებაზე წასასვლელად ემზადებოდა. წასვლის წინ დამიბარა: “— ძალე დაგბრუნდები, რადგან არ ვიცი კლასელები როგორ შემხვდებიან”. თუმცა ქეისი დილის ექვს საათზე მოვიდა სახლში.

ორშაბათი ისეთი დღე გათენდა, როგორიც ორშაბათს შეეფერება. ქეისმა მთელი შაბათ-კვირა გართობას მოანდომა და ამიტომ ბევრი სამეცადინო დაუგროვდა. იგი ჩემი მეგობრის ბავშვებს იტოვებდა ხოლმე მოსაფლელად, მაგრამ ამ კვირაში მისი დახმარება აღარ დასჭირდათ. ამ დროით ვისარგებლეთ მთელი ოჯახი ერთად წავედით საეაზშმოდ. ჩვენი ოჯახისათვის სუფრასთან ერთად დასხდომა ყველაზე სასურველი რამ იყო. ვახშმის შემდეგ ქეისი გვიანობამდე მეცადინეობდა. ვისხენებ რა, ქეისის ცხოვრების ბოლო საღამოს, ახლაც თვალწინ მიდგას თუ როგორ იჯდა იგი სამზარეულოში და მეცადინეობდა. რადგანაც მან ყველაფრის სწავლა ვერ მოასწრო, მე ცოტა ვუსაყვედურე. ახლა კი როცა ქეისი აღარ არის, მიჭირს ამისი აღიარება. ქეისთან ცუდი ურთიერთობები არ მქონია, მაგრამ იდეალურსაც ვერ ვიტყვი. ახლა როცა ყველაფერი წარსულია, ამაზე წუხილი უკვე გვიანია. ქეისი ასე ტრაგიკულად არ დამეკარგებოდა,

რომ იგი ორწლინახევრის უკან კოლუმბიის სკოლიდან გამომეყვანა (სადაც 9 წელი სწავლობდა) და ახალ სკოლაში შემეყვანა. იმ დროისათვის ჩემი და ქეისის ურთიერთობა არც თუ სამაგალითო იყო. იგი ცოტა უჩვეულო ბავშვი იყო, მისი სკოლიდან თავის დროზე მოყვანა, ერთ ადგილას გაჩერება, ოჯახთან ერთად ვანშმად დასახლება ან საშინაო დავალების დროულად შესრულება ერთგვარ გამარჯვებას ნიშნავდა. თუმცა ეს კიდევ ახალი თემის საგანია.

მამს გოგო

ბევრი რამ მოიცდის,
ბავშვები კი ვერ მოიცდიან
დღეს მათი ძვლები ყალიბდება,
სისხლი დღეს, გრძნობები ვითარდება.
მათ ჩვენ ვერ ვეტყვიტ “ხვალ.”
მათი სახელია დღეს.

გ ა ბ რ ი ე ლ ა მ ი ს ტ რ ა ლ ი

2. მამას გოგო

ქეისი 1981 წლის 6 ნოემბერს, იმ ადგილიდან 8 კილომეტრის მოშორებით დაიბადა, სადაც 17 წლის შემდეგ მისი სხეული მიწას მივაბარეთ. ჩვენი პირველი შვილის ქვეყნად მოვლინებამ ისეთი სიყვარული ჩამიდვარა გულში, რომ ნებისმიერ ინდიფერენტულ ქალს თავგადაკლულ დედად აქცევდა. ამაზე უცნაური ის არის, რომ ქეისის მოვლინებამ ბრედის ცხოვრებაც რადიკალურად შეცვალა. ნათქვამია, რომ ზოგიერთი მამაკაცი დაქორწინდება, შვილი შეეძინება და ამის შემდეგ ხდება შეყვარებული. ვიტყვოდი რომ ეს გამონათქვამი ზედგამოჭრილია ბრედისნაირ მამაკაცებზე, იგი ყველა:

“მე და მისთი 1980 წლის აგვისტოში დავქორწინდით. ჯერ მხოლოდ სამი თვე იყო გასული და იგი სულ ბავშვს გაიძახოდა. მე კი ასე ძალე არ მინდოდა შვილი. მსურდა ერთი-ორი წელი მე და მისთი თავისუფლებით დავმტკბარიყავით. მაგრამ მოულოდნელად, ჩვენი ქორწინებიდან მეექვსე თვეს იგი ქეისზე ფეხმძიმედ დარჩა. ამ ამბავს სულაც არ გავუხარებიათ მსგავსად იმ კაცებისა, რომლებიც პირველად ცოლის ფეხმძიმობის გამო სიხარულით ცას ეწევიან ხოლმე. მე სულ სხვა გეგმები მქონდა და ამის გამო კი ყველაფერი შეიცვალა. რაც დრო გადიოდა, მისთს ფეხმძიმობის თვეები ემატებოდა, ხოლო ჩემი ცხოვრება მეტად აუტანელი ხდებოდა. ვცდილობდი მისთისაგან რაც შეიძლება შორს ვყოფილიყავი. ვერ ვხვდებოდი რატომ შეიცვალა ასე, რატომ იღლებოდა ხშირად, რატომ სჭირდებოდა გამუდმებით მკურნალობა (როგორც მე მაშინ მეგონა), რატომ იყო გამუდმებით ცუდ ხასიათზე. ერთი სიტყვით ძალიან ცივი და უგულო გავხდი. და აი დადგა დღე, როდესაც ქეისი მოეკლინა ქვეყანას. როცა დავინახე როგორ გამოიყვანეს იგი დედის სხეულიდან, იმ წუთიდან უეცრად განვახლდი, სხვა პიროვნებად ვიქეცი და უზომოდ შემეყვარდნენ ჩემი ცოლი და ახალშობილი შვილი. გონება გამინათდა, მივხვდი თუ რამდენი მწარე დღე გადავატარე მისთს, მივხვდი და ძალიან ვინანე.

ახალშობილი ქეისი პირდაპირ საოცრება იყო. მისთვის ყველაფერს ვაკეთებდი. ძალიან მიყვარდა მისი პატარა ფაფუკი ლოყების ჩაკოცნა. ჩემმა ასეთმა მოქცევამ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა სამშობიაროში მომუშავე ბებია ქალებზე და ამიტომაც მათ ოქროსფერი სამკერდე ნიშანი მივიღეს წარწერით: “სუპერ მამა” და ჩემს პიჯაკზე მიამაგრეს.

მე ვიყავი ის ადამიანიც, რომელმაც მის ჩასასვენებელს თავსახური დავაფარე. გადავწყვიტე, რომ ეს მე გაეკეთებინა და არა სხვას.

ჯერ კიდევ როდესაც ქეისი კარგად ვერ დადიოდა ფეხზე, დამინახავდა თუ არა, რომ სახლიდან გასვლას ვაპირებდი, მობობდებოდა და ჩემთან ერთად წამოსვლას აპირებდა. როცა მე გავიდოდი და კარებს გამოვიხურავდი უკან მისი წივილ-კივილის ხმა მესმოდა. არ უყვარდა როდესაც სახლიდან გავდიოდი. არც მე მიყვარდა მისი ასეთ მდგომარეობაში დატოვება. იმ დროისათვის მარტინ-მარიეტში ვმუშაობდი. ისე გადატვირთული ვიყავი, რომ შაბათ – კვირასაც ძლივს ვახერხებდი შვილის ნახვას.

მოგვიანებით კი ასეთი ჩვეულება შემოვიღე: ქეისს დილის ექვსის ნახევარზე, სამსახურში წასვლამდე გავადვიებდი და საფენებში გახვეულს დილა მშვიდობისას ვუძღვროდი თან ველაპარაკებოდი: “ლამაზ დღეს გისურვებ ქეის, სალამოს გნახავ. ის კი თითქოს მთქნარებით მპასუხობდა: “კარგი მამიკო.” მეღა ქეისს ძალიან გვიყვარდა ერთად ყოფნა. ხანდახან იატაკზე ოთხზე დავდებოდი და ასე ფორთხვით დავდევდით ერთმანეთს მთელს სახლში. მერე ხელს ვტაცებდი მის პატარა ხელზე და უკან ვეჩაჩებოდი. მას ძალიან სასაცილოდ და სახალისოდ ეჩვენებოდა ეს და ბევრს ხითხითებდა. ერთხელ პატარა წითელი ეტლი ვუყიდეთ. ქეისს ეტლში ჩასმა და სირბილი ყველაზე მეტად ახარებდა.

6 თვის ქეისს ჩემი ძველი მოტოციკლით დავატარებდი ხოლმე. გადავიჭერდი უსაფრთხოების ღვედს და მივქროდი. მიმყავდა ლამაზი მთებისაკენ. ალბათ მიზანშეწონილი არ იყო, რომ ასე პატარა მოტოციკლით დამყავდა, მაგრამ რადგან მას ძალიან მოსწონდა დასაშვებად მიმანდა ამის გაკეთება. სანამ სახლში მივიდოდით ქეისს უკვე ჩემს მკლავზე ეძინა. მისთვის მუდამ იმისი შიში ჰქონდა, რომ ბავშვისთვის რაიმე არ დამეზიანებინა. ერთხელ ასეთი რამ მართლაც მოხდა: მაშინ ქეისი 5 წლისა იყო, ხოლო ქრისი 3. ერთ დღეს გადავწყვიტე ორივენი მოტოციკლზე დამესვა და სასეირნოდ წამეყვანა.

ქრისი წინა მხარეს დავისვი ბენზინის ავზზე, ხოლო ქეისი კი ჩემს უკან. გზაზე ტალახი იყო, რის გამოც ვცდილობდი ნელა მევლო. ფეხები მოტოციკლის გარდიგარდმო მქონდა გაშლილი რათა წონასწორობა შემენარჩუნებინა. მოტოციკლს ძალიან უჭირდა ტალახში სვლა. უეცრად რაღაც ქვების გროვას შევეჯახეთ, უკანა საბურავი მოგვიცურდა და სამივენი ძირს გადმოვცვივდით. ქრისი ტალახში თავით ჩაერჭო, ქეისს კი მოტოციკლი მუხლზე დაჯახებოდა და იქვე ეგდო. ბავშვები ტალახიდან ამოვიყვანე, ფეხზე დავაყენე. შევამჩნიე, რომ ქეისი ცუდადა იდგა. იგი არც ტიროდა და არც ისე იქცეოდა რომ მეფიქრა რაიმე ხომ არ დაუშავდათო. ქეისს შარვლის ტოტი ავუწიე, დავინახე, რომ ფეხს სწორად ვერ დგამდა. მას ფეხი მოსტეხვოდა. თავი ასე საშინლად არასოდეს მიგრძენია, გული მეტკინა. ორთავეს ხელი ვტაცე და იქვე მახლობლად მცხოვრებ ჩემს მეგობრებთან, რიკთან და ლორთან მივიყვანე ისინი. ლორმა ქრისი აბაზანაში შეიყვანა, თავპირი დაბანა და ტალახიანი ტანსაცმელი გაუწმინდა. რიკმა ქეისი ახლომდებარე პოლიკლინიკაში წაიყვანა, რენდგენი გადაადებინა. ფეხის ძვალი ორ ადგილას ჰქონდა გატეხილი და ამიტომაც თაბაშირში ჩაუსვეს.

ეს საშინელება იყო. მისთიც პოლიკლინიკაში მოვიდა და როდესაც ქეისის ოთახში შემოვიდა, ტირილი აუვარდა. ქეისმა ეს რომ დაინახა უთხრა: “ნუ ტირიხარ დედიკო, მე კარგად ვიქნები.” ამ მოტეხილობის გამო ქეისს ტეივილები ჰქონდა და ჩვენ მთელი ღამე მის ოთახში თეთრად გავათენეთ.

ჩემგან განსხვავებით ბრედს უფრო მეტის გახსენება შეუძლია წარსულიდან. იგი იგონებს ქეისის პირველი ზოლებიან კნუტს, რომელსაც “ვეფხო” დაარქვა და მუდამ თან დაჰყავდა. მოგვიანებით ბრედმა პატარა იხვის ჭუკიც უყიდა, იგი მალე გაიზარდა და ეზოში ამაყად დააბიჯებდა. ასევე გვყავდა ლაბრადორის ჯიშის ძაღლი, სქემპერი, რომელზეც ქეისი და ქრისი ისე კატაობდნენ როგორც ცხენზე. იგი ძირს დაწვებოდა, კუდს გააქიცინებდა, ბავშვები მასზე აცოცდებოდნენ და ზურგზე ხტუნაობდნენ.

როცა ბრედი ჩვენი სახლის სარდაფს აშენებდა, მას ყავის ძველ ქილაში, ლურსმნები ჰქონდა შენახული. ქეისს უყვარდა ამ ქილის ამობრუნება და ლურსმნების ძირს გადმოყრა. შემდეგ ცალ ილღიაში კნუტს ამოიჩრიდა და ლურსმნების ისევ ქილაში ჩაყრას იწყებდა. საბავშვო ბაღსა და პირველ კლასში სიარულისას ბრედი მათემატიკის ანაბანას ასწავლიდა ქეისს.

ეს დაძალებით არ ხდებოდა. მას უბრალოდ სურდა გაეგო რამდენად გამჭრიახი გონება ჰქონდა ქეისს (ამისათვის იგი იყენებდა კბილის ჩხირებს, ჩანგლებს, დანებს და კოვზებს). იგი გვაოცებდა თავისი ნიჭიერებით. მალე ბრედი და ქეისი ანბანზეც გადავიდნენ.

იმის შემდეგ რაც ქეისი ჩვენი ეზოს აუზში ჩავუშვით, ძალიან შეუყვარდა ცურვა. როცა წამოიზარდა მის საყვარელ საცურაო ადგილებად, კლდოვან ალაგას გაშენებული, “გლენვუდ სპრინგზის” წყაროები იქცა.

ქეისს თევზაობა და მთამსვლელობაც ძალიან იზიდავდა. ამ უკანასკნელით კი 3 წლის უკან დაინტერესდა, როცა ჩვენი ოჯახი ექსკურსიაზე მთაში ვიყავით წასული. შეიძლება ითქვას, რომ მთამსვლელობა მის ჰობად იქცა. შემდეგ მან და ქრისმა მთამსვლელობის კურსებიც გაიარეს ბრექენრიჯში და სერთიფიკატიც მიიღეს.

პატარაობისას ქეისი ერთი ჩვეულებრივი ბავშვი იყო. რა თქმა უნდა ყველა დედას ლამაზი მოგონებები აკავშირებს შვილის პატარაობასთან. ახლა როცა ის ჩვენი ადარ არის, ვხვდები თუ რამდენად მნიშვნელოვანია დედისათვის თავის შვილთან გატარებული ყოველი წუთი. ეს შეიძლება ერთგვარ გაცვეთილ ფრაზად მოგეჩვენოთ, მაგრამ მართლაც ასეა. როცა სამზარეულო არეულია, ტელეფონი რეკავს და საპასუხო დიდიხარ, ხოლო ბავშვები გზაში გეჩხირებიან, ამ დროს ადვილად შეიძლება გაბრაზდე. ასეთ რამეს ვერ გავექცევით, მაგრამ, საჭიროა ჩვენი შვილებისათვის დრო გამოვნახოთ, რადგან ვერც კი გავიგებთ როგორ გადაიქცევა ჩვენი საყვარელი 4 წლის პატარა, პირქუშ მოზარდად, რომელიც ვერც კი გრძნობს რომ მის სიახლოვეში ხარ. არც ვიცი როგორ გადავიტანდით ქეისის გარდატეხის ხანას, რომ არა ის მოგონებები, რომელიც მის საყვარელ პატარაობას გვახსენებდა. სწორედ ეს მოგონებები იყო ხოლმე გამოსავალი ჩვენსა და ქეისს შორის არსებული დაძაბული სიტუაციიდან.

ერთია მოგონება, ხოლო მეორე — სიზმარი. მე ცუდიდან დავიწყებ მოყოლას: მაისის დასაწყისი იყო, ქეისის გარდაცვალებიდან მესამე კვირა. ვცდილობდი საძილე საშუალების გარეშე დამეძინა. ეს იყო ნამდვილი ჯოჯოხეთი. ერთ საშინელ სიზმარს მეორე ცვლიდა. ასე გრძელდებოდა მთელი დამის მანძილზე. ჯერ დამესიზმრა, რომ ქეისს ყელი და მკერდი ჰქონდა გადაჭრილი და საკაცზე იწვა. ის მედპერსონალს უდიმოდა და ეუბნებოდა ყველაფერი კარგად იქნებაო. სახეზე მართლაც სიმტკიცე ეტყობოდა. ამის

შემდეგ მე შემატყობინეს, რომ იგი გარდაიცვალა. ამ ამბავმა მთლიანად შეძრა. მე ხომ მჯეროდა რომ ის იცოცხლებდა. მეორედ მესიზმრა, რომ დენვერის ცენტრში, საკმაოდ სახიფათო ადგილას სავაჭროდ ვიყავი წასული. ვცდილობდი ქეისი ამ ადგილიდან უსაფრთხო ალაგას გამეყვანა... დამერწმუნებით ასეთი სიზმრის მერე გამოღვიძებული ველარ შეძლებ კვლავ დაძინებას. შემდეგ საკუთარ თავს ვეკითხებოდი რომელი ჯობდა: ასეთი სიზმრებით ძილი, თუ უძილობა? ვფიქრობ უძილობა ნაკლებ აუტანელია, რადგან როცა მღვიძავს შემიძლია ისე წარმოვიდგინო ქეისი, როგორც მე მსურს— სიცოცხლით აღსავსე და მშვენიერი. სიზმარში ქეისს შეშინებული სახე ჰქონდა, რისი მიზეზიც მის საფეთქელზე მიღებული ცეცხლსასროლი იარაღის ლულა იყო. მიუხედავად იმისა, რომ იცო, ეს შიშები შენი წარმოსახვებიდან მომდინარეობს, მაინც ძნელია მათი უგულებელყოფა. ამას წინათ ძაღლები მთელი ღამე ჰყეფდნენ და თან მიწას ფხაჭნინდნენ. შინაგანი ხმა მეუბნებოდა, რომ ძაღლებმა ციყვი შენიშნეს ხეზე და ამიტომ ახმაურდნენ, მაგრამ მე მაინც ვერ დავმშვიდდი. ვშიშობდი, ვინმე სახლში შემოჭრასა და თავდასხმას ხომ არ გვიპირებდა. რადგან კოლუმბიის სკოლა ჩვენს სახლთან ახლოს არის და თან ამბობენ, რომ ქეისის მკვლელები ცალ-ცალად არ მოქმედებენო, ვფიქრობდი ვინ იცის კიდეც რამდენი ერიკი და დილანი დადის გარეთ ქუჩაში. ხშირად ეს შიშები იმდენად აუტანელი ხდებოდა, რომ სახლის გაყიდვას და სხვაგან გადასახლებას ვფიქრობდი. ბრედი კი ყველანაირად ცდილობდა აზრი შემეცვალა და დავერწმუნებინე, რომ ყველაფერი კარგად იქნებოდა. ამბობენ, რომ შიშების დაძლევის საუკეთესო საშუალება ამ შიშების პირისპირ დადგომა და არა მათგან გაქცევა. გასულ კვირაში ორჯერ მოვიქეცი ასე და მინდა გითხრათ, რომ ნელ-ნელა ვეთანხმები ამ აზრს. მტკივნეულია, მაგრამ რაღაცა უნდა ითქვას ისეთი, რაც ადამიანს დაგეხმარება არსებული დაბრკოლებების გადალახვაში. პირველი ასეთი შემთხვევა სასაფლაოზე მისვლა იყო. არ არსებობს უფრო მტკივნეული რამ, ვიდრე ნახვა იმისა, თუ როგორ უშვებენ შენს შვილს საფლავში, შემდეგ მიწას მიაყრიან, თაიგულებით შეამკობენ და მიატოვებენ. შენ კი რჩები მარტოდ, შინაგანში მოუსვენრობა გეწყება, გინდა რომ მიწა გასკდეს და თან ჩაგიტანოს, რომ იქვე მოკვდე და წახვიდე შენს შვილთან. შემდეგ კი ვცდილობ თავი ხელში ავიყვანო და დავარწმუნო: “შენ მასთან ხარ, ის გხედავს, იცის რომ გიყვარს და ფიქრობ მასზე. დგახარ ასე სასაფლაოზე და არ გასვენებს ფიქრი იმაზე, თუ როგორ ახუნებს დრო იმას რაც ერთ დროს ესოდენ ფასეული იყო. ამბობენ რომ სიკვდილი ყველას და ყველაფერს ერთ ღონეზე ასწორებსო... 70-80 წლის ასაკში ადამიანებს ბევრი რამ

აქვთ გასახსენებელი წარსულიდან, ბევრი საქმე უკეთებიან. 17 წლის მოზარდს კი რა წარსული შეიძლება ჰქონდეს გასახსენებელი. ქეისს ჯერ სკოლაც კი არ ჰქონდა დამთავრებული... თუმცა ამ ყველაფრის ფონზე სიცოცხლის ხანგრძლივობას უკვე ნაკლები მნიშვნელობა აქვს. თუ არ ვცდები მეფსალმუნე ამბობს: “ყოველი ხორციელი ბალახივითაა...” ეს სიტყვები დიდ შვებას მგვრიან.

აზრიც კი იმის შესახებ, რომ კოლუმბიის უნივერსიტეტი მომენახულებინა ქეისის სიკვდილის შემდეგ, ერთგვარ ფსიქოლოგიურ ზღუდეს ჰქმნიდა ჩემში. კოლუმბიის უნივერსიტეტი ჩვენი ეზოდან ერთგვარ ბოროტების ციხესიმაგრედ მოჩანდა. იმის გახსენებას, თუ რა საშინელება მოხდა ჩვენი ეზოდან სულ რამოდენიმე მეტრში, სიგიჟემდე მიყვავდი. როცა უნივერსიტეტში მივედი ამ ამბის შემდეგ პირველად (ვიფიქრე უარესი არ დამემართოსოქო და გარეთ გასვლა გადავწყვიტე), ჩემდა გასაკვირად თავის ხელში აყვანა შევძელი.

მე და ბრედი პირველი მშობლები ვიყავით, რომლებმაც ტრაგედიის ადგილი მოვინახულეთ. ჩვენთან ერთად იყო ადვოკატი რეიჩელი და ორი წამყვანი გამომძიებელი. ვნახეთ ნატყვიალები, სისხლის ლაქები. ირგვლივ ყველგან მინის ნამსხვრევები ეყარა. დერეფანსა და ოთახებში აფეთქებულ ბომბის ნამსხვრევებს კედლებსა და ავეჯზე თავისი კვალი დაეტოვებინა. ჭალები ნაწილობრივ ჩამოწყვეტილიყო და ცალმხარეზეა ეკიდა. ირგვლივ ხანძრის ჩაქრობის შედეგად გაჩენილი ჭვარტლი იყო მოფენილი. დამუჩჯებული ვათვალიერებდი იქაურობას და ხმას ვერ ვიღებდი. წამოსვლისას ვიგრძენი, რომ უნივერსიტეტში მისვლით რაღაცა მნიშვნელოვანი გავაკეთე. როგორც ბრედმა უთხრა ერთ ნაცნობს: “ახლა როცა ვიცით სად და როგორ ვითარებაში მოკვდა ქეისი, ჩვენს მტანჯველ წარმოდგენებს წერტილი დაესვა.” თუმცა შეუძლებელია შეაჩერო ცნობისმოყვარეობა და ინტერესი.

ჩვენმა ეკლესიამ ამასწინათ ქეისის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საღამო მოაწყო. დადგეს თეთრი კარავი, დაანთეს სანთლები, ხოლო რამდენიმე მაგიდაზე თანაგრძნობის წერილები და შესაწირი დაგვიტოვეს. ერთმა ადამიანმა ყვითელი ბუშტი დატოვა, რომელზეც “დიმილი” იყო გამოსახული. ერთ საღამოს ქრისმა დაინახა, რომ ვიდაცა ახალგაზრდა ბიჭმა შავი მარკერი აიღო და “დიმილს” ტყვია მიახატა, თითქოს იმის საჩვენებლად, რომ ქეისი ტყვიით მოკლეს. გუნება წამხდარმა ქრისმა ბუშტი გახეთქა. ჩვენ კი ისევ გვახსოვს ეს შემთხვევა, ან როგორ შეიძლება ამისი დავიწყება?

ქეისის გარდაცვალებიდან მე-9 კვირას უნივერსიტეტში ნახეს ახალგაზრდა, რომელსაც სპორტულ მაისურზე ჰქონდა წარწერა: “ჩვენ ისევ ვიგებთ 13:2”. ძალიან მაშფოთებს ის ფაქტი, რომ კოლუმბიის

უნივერსიტეტში მომხდარის შემდეგ ჩვენს სამეზობლოში კიდევ არიან ასეთი სასტიკი ადამიანები. ნეტა კიდევ რამდენი მკვლელობა უნდა მოხდეს, რომ ეს ბოროტება ამოიძირკოს?

ერთი რამ რაც ამ სირთულეების გადატანაში მეხმარება, არის იმის გახსენება, რომ ეს ტრაგედია მხოლოდ მე არ დამატყდა თავს. ვცდილობ მივიდე და მოვინახულო ის ადამიანები, რომლებმაც იგივე სიმწარე გადაიტანეს. იმ დღეს გადარჩენილი ერთი ახალგაზრდა დღესაც იმ განცდების ქვეშაა რაც იმ ავადსახსენებელ დღეს გადაიტანა. მას უჭირს უცხო ადამიანს თვალი გაუსწოროს, ხოლო საუბრისას თითებს ნერვულად ამოძრავებს. მეზობელ ქუჩაზე არის კიდევ ერთი 16 წლის ბიჭი, რომელიც მიუხედავად იმისა, რომ კოლუმბიის უნივერსიტეტში არ სწავლობს, იმდენად შეძრულ იქნა მომხდარის, გამო რომ საშინელ სიზმრებს ხედავს. ამას წინათ ესიზმრა, თითქოს ბოროტმოქმედები მის საძინებელში შევიდნენ და საწოლთან ჩამოსხდნენ. ასევე, არაერთი გაზეთი იუწყება, რომ ზოგიერთი მოზარდი გოგონა ისე არის შეშინებული, რომ დამე დედას სთხოვს თავისთან დამინებას.

ტრაგედიის შემდეგ ქეისის ბევრი მეგობარი ძალიან დაუახლოვდა ჩვენს ოჯახს. მისი კლასელები, ეკლესიის ახალგაზრდული მსახურების წევრები ხშირად გვსტუმრობენ. ჩვენ ერთად ვსაუბრობთ, ვსადილობთ და უბრალოდ მოზიარება გვაქვს ერთმანეთთან. ეს ალბათ იმიტომ, რომ ერთი ტკივილი გვტკივა და ერთად ვცდილობთ ჭრილობების მოშუშებას.

ამ ახალგაზრდების ჩვენს სახლში ყოფნა ერთგვარ იმედსა და სიმშვიდეს მაძლევს, რასაც სხვაგან ვერ ვპოულობ მთელი დღის მანძილზე. ამიტომაც რომ მოუთმენლად ველი მათ სტუმრობას. როგორც მოგახსენეთ თავიდან ცუდი სიზმრების შესახებ დავწერდი, ახლა კი კარგი ამბები და ოცნებები მინდა გითხრათ — ქეისი სასკოლო გამოშვებაზე, ეკლესიაში საქორწინო ცერემონიაზე, ქეისი ბავშვის დაბადების მოლოდინზე... ძალიან ვწუხვარ, რომ ეს ოცნებები

ნელ-ნელა დავიწყებას მიეცემა ან ოცნებად დარჩება მხოლოდ. ქეისის სიკვდილამდე რამდენიმე თვით ადრე, ჩვენ მის მომავალ განათლებაზე დავიწყეთ საუბარი. მისი დიდი სურვილი იყო სწავლა ინგლისში, კერძოდ კემბრიჯში გაეგრძელებინდა და გინეკოლოგი გამხდარიყო. სიმართლე გითხრათ ამ ამბავმა დიდად არ გამახარა, განსაკუთრებით მაშინ როცა გავიგე, რომ კემბრიჯში ერთი წლის სწავლის საფასური 30 000 დოლარი იყო. ქეისს ვუთხარი: ძალიან ვწუხვარ, რომ ამ ოჯახში შეცდომით დაიბადე. ქეისს ნამდვილად არ ადარდება სწავლის ქირის სიდიდე. ინგლისი მას შემდეგ შეუყვარდა, რაც 1997 წელს მამიდას ესტუმრა და სწავლის გაგრძელებაც

მაშინ იქ გადაწყვიტა. ქეისის გათხოვებაზე როცა ჩამოვარდებოდა საუბარი, ბრედი ხუმრობით ეტყოდა ხოლმე: “ქეის თუკი მოხდა და ოჯახს შექმნი, შვილებს პაპასთან თუ გამოუშვებ? ხომ იცი როგორ მიყვარს ბავშვებთან ყოფნა და თამაში? ამ საუბარს ყოველთვის იგივე დასასრული ჰქონდა: “რა თქმა უნდა მაში, ოღონდ მე არასოდეს გავთხოვდები, მე არასოდეს მეყოლება შვილები.”

ამბობენ შემთხვევით არაფერი ხდებაო. იქნება იგი ღმერთის გეგმას ლაპარაკობდა წინასწარ. ერთის მხრივ ასეთი ფიქრები შვებას მგვრიან, აბათილებენ ზოგიერთის შეხედულებას, რომ ეს “უაზრო” ტრაგედია იყო და რომ ხანმოკლე სიცოცხლე სულაც არ ნიშნავს უაზროდ გაფლანგულ სიცოცხლეს. მეორეს მხრივ კი დამალა სხვა ადამიანების ათასნაირმა განმარტებამ თუ რატომ მოხდა ასე. ამბობენ, რომ თურმე ღმერთმა გაკვეთილი მასწავლა. მინდა ხმამალა ვიყვირო: “რატომ მაინცა და მაინც ჩემი შვილის სიკვდილი დასჭირდა ამ გაკვეთილის სწავლას?” და მინდა მათ იცოდნენ, რომ რა ღრმა მნიშვნელობაც არ უნდა ჰქონდეს ქეისის სიკვდილს, მე კვლავ ვგრძნობ მისი დაკარგვით მოყენებულ ტკივილს. ხშირად ბრედზეც ვბრაზობ, რომ მან ასე სწრაფად შეძლო გადაეტანა მომხდარი ტრაგედია. როგორ მოახერხა ამ უბედურებასთან ასე ადვილად შეგუება? ბრედი ამბობს, რომ მას მშვიდობა აქვს გულში, რადგან იცის, რომ ქეისი ღმერთთან არის. თუმცა ეს იმას როდის ნიშნავს, რომ მე არ ვიზიარებ მის ასეთ აზრს. ემოციური მდგომარეობა შეიძლება მალე შეიცვალოს. ლოცვა და ღრო განკურნებას მოითმანს, მაგრამ ახლა კვლავ მარტოობისა და უსუსურობის შეგრძნებას ვგრძნობ. ბრედის დონემდე ჯერ ვერ მივადწიე. და მაინც, სადამდე უნდა მივიდე?

ნორმალურია, რომ საკუთარი შვილის დასაფლავებიდან რამდენიმე თვის შემდეგ ისევ ტირილით იღვიძებდეს ადამიანი? რატომ იყო, რომ ქეისის სიკვდილიდან სამი კვირის შემდეგ საყიდლებზე წასულს მეჩვენებოდა, რომ ჩემს გარშემო 15 კილომეტრის რადიუსზე ყველა ფეხმძიმე ქალი იქ იყო და ღედობრივი ინსტიქტით აღძრული ჩემს ტკივილებს იზიარებდა. იქნებ ჩემი ხასიათის სისუსტეზე მიუთითებს, ის რომ მხოლოდ რამდენიმე წამით შემძლია დავივიწყო ქეისი და მერე ისევ მასზე ფიქრს დავუბრუნდე. რატომ ხდება, რომ ერთი უმნიშვნელო ამბავიც კმარა იმისათვის, რომ ცრემლებად დავიღვარო. განა არ შეიძლება, რომ ერთმა დღემ მაინც ჩაიაროს ნორმალურად? ამისი მიზეზი ნაწილობრივ უეცრად თავსდატეხილი სიკვდილია. ახალგაზრდას, ოცდაათ წელს გადაცილებულს, საკუთარი შვილის გასვენების ცერემონიაზე მომიწია ფიქრმა. ოდესღაც გეგონა, რომ

გასვენების ცერემონიაზე ფიქრი, სამოცი წლის ასაკში მოგიწევდა და თანაც არა შვილსა, არამედ მშობლებისა.

კოლუმბიის ტრაგედიის პირველივე დღიდან მომხდარის შესახებ ყველა წამყვანი გაზეთის პირველი გვერდი იუწყებოდა. ჩვენ თან დაგვყვებოდა მთელი ჯარი ჟურნალისტებისა, ფოტორეპორტიორებისა და უბრალოდ კეთილის მსურველებისა. ერთხელ, რომ ტელეფონზე უცნობი ადამიანი დაგირეკავს – აიტან, მაგრამ როდესაც 20-ჯერ იგივე განმეორდება, გინდა, რომ აღებისთანავე დაკიდო ყურმილი, მიუხედავად იმისა თუ რამდენად ზრდილობიანად მოგმართავს იგი. ყველას სურს, რომ ქეისზე ველაპარაკო, მე კი არ შემიძლია. გადის დრო და შემდეგ ყველაფერი პირიქით ხდება: აღმოაჩენ, რომ გინდა ნებისმიერს ვინც მოგისმენს, ქეისზე ელაპარაკო. “ნუთუ ვერ გესმით, რომ მეც ერთ-ერთი იმ დედათაგანი ვარ, ვისაც შვილი კოლუმბიის სკოლაში მოუკლეს?”

მაშინაც კი, როცა შეგნებულად ცდილობ, რომ აზრები მომავლისკენ მიმართო, გარემოებები ისევ წარსულისკენ გაბრუნებენ. დილას ადვოკატებთან საუბრით ვიწყებ, ხოლო სხვა დედები იმას გეგმავენ სად და როგორ გაატარონ ზაფხულის არდადეგები შვილებთან ერთად. ჩემი მეზობლები წვეულებებზე დადიან, მე კი ქეისის გარდაცვალების ცნობას ვამოწმებ, რომ რაიმე უზუსტობა არ იყოს გაპარული (გარდაცვალების მიზეზი: მკვლელობა, ტიპი: თავის არეში ცეცხლსასროლი იარაღით მიყენებული ჭრილობა,” და ა.შ.).

ვფიქრობ რა უნდა მოვუხერხოთ ქრისს ამ შემოდგომაზე, დავ-ტოვოთ თუ არა ისევ კოლუმბიის ინსტიტუტში? როგორ აჯობებს? რომელი გზა იქნება უფრო უსაფრთხო? წუხელ სანამ დამეძინებოდა ისევ 20 აპრილი გამახსენდა. ყველაზე მეტად იმაზე ფიქრი მტანჯავს თუ როგორ მდგომარეობაში იქნებოდა ქეისი სიკვდილის ბოლო წუთებში, მაშინ როცა მის საფეთქელზე ცეცხლსასროლი იარაღის ლულა იყო მიბჯენილი. რამდენადაც ალოგიკურად არ უნდა ჟღერდეს, მე საკუთარ თავს ვადანაშაულებ როგორც დედა, რომ იმ მძიმე წუთებში მასთან არ ვიყავი. მაშინ დავტოვე იგი მარტოდ, როცა ყველაზე მეტად ვჭირდებოდი. ნეტა იქ ყოფილიყავი რომ ცოტათი გამეთბო მაინც. მაგრამ მე ეს ვერ მოვახერხე და ჩემი თანაგრძნობის გამოხატვა მხოლოდ მისი სიკვდილის შემდეგ შეეძელი. სარიტუალო ბიუროდან გვაცნობეს, რომ ქეისის შესამოსად რომელიმე მისი “ლამაზი კაბა” მიგვეტანა. ქეისს კი სულ ერთი-ორი კაბა ჰქონდა და იმასაც იშვიათად იცვამდა. ბოლოს გადავწყვიტე ლურჯი პიჯაკი წამეღო რომელიც ხშირად ეცვა და ასევე ორი გაცვეთილი ჯინსი, ნიჟარებისაგან გაკეთებული სამკაულები და მისი “დოქ მარტინები”.

ასეთი გემოვნება ჰქონდა ქეისს. რაც შეეხება ჩასასვენებელს, სარიტუალო მომსახურების წარმომადგენლებს ვუთხარით, რომ ვარდისფერი არაფერში გამოეყენებინათ; ქეისი მამიკოს გოგო იყო, ვარდისფერი ვარდის მოტანაც კი აკრძალე. დამკრძალავ ბიუროში ქეისის სანახავად მივედით, გვინდოდა გვენახა რა მდგომარეობაში იყო გვამი, შეიძლებოდა თუ არა პანაშვიდის დღეებში ჩასასვენებლის თავლია დატოვება. პირველი რაც თვალში მოგვხვდა ვარდისფერი სუდარა იყო, მაგრამ რადგან პანაშვიზღე ჩასასვენებელს ახდილს არ დავტოვებდით, აღარ გამოვცვალეთ.

ასეთ მომენტში არ ვიცოდი რა გამეკეთებინა, დავყურებდი ქეისს და ვეუბნებოდი, რომ ყველაფერი გავაკეთე რაც შემიძლო. “მე შევეცადე ქეის, შევეცადე.”

ადრეა ნაგებუნა ის მკვლელნი

გველის ნაკბენზე მწარეა

უმადური შვილის ყოლა.

უილიამ შექსპირი

3. ის მკვლელობაზე წერდა

სამი წლის წინ, ლოქიდ მარტინის იურდიულ განყოფილებაში სრულ განაკვეთზე ვმუშაობდი. ქრისტეშობამდე სამი კვირით ადრე სამსახურს თავი დავანებე. კონტრაქტი უკვე ძალე მიმთავრდებოდა და ეს დრო მუშაობის შეწყვეტისათვის შესაფერისად მივიჩნიე. გადავწყვიტე ოფისის საქმიანობაზე მეტი დრო შვილებისათვის დამეთმო. მიუხედავად იმისა, რომ თავი ერთგულ დედად მიმაჩნდა, საკმარის დროს ვერასდროს ვუთმობდი ბავშვებს. ამის გამო იყო, რომ ქრისტეს სკოლაში დაბალი ნიშნები გაუმრავლდა, ხოლო მე და ქეისი ერთმანეთისთვის უცხონი ვხდებოდით. სამსახურიდან თავის დანებების პირველივე დღეს, მთელი დღე სახლში ვიჯექი და ქეისსა და ჩემს შორის დაძაბულ მდგომარეობაზე ვფიქრობდი. უცბად გამახსენდა, რომ ადრე ჩემმა ძმამ და რძალმა ქეისს მოზარდებისათვის სპეციალურად დაბეჭდილი ბიბლია აჩუქეს, რომელშიც ასევე მოცემული იყო მოკლე თემები სხვადასხვა ცხოვრებისეულ საკითხებზე, მათ შორის შვილებისა და მშობლების ურთიერთობაზე. ჩემთვის რაიმე სასარგებლოს პოვნის იმედით ქეისის ოთახში შევედი და უჯრებში ჩხრეკვა დავიწყე. ბიბლია კი ვიპოვე, მაგრამ მასთან ერთად წერილების მთელი დასტა აღმოვაჩინე. მცირედი თვალის გადავლების შემდეგ ადგილზევე გავქვავდი. ამ წერილების გამო ჩვენს ოჯახში ერთგვარი დრამა დატრიალდა (რომელიც სამი თვის მანძილზე გრძელდებოდა). ნელ-ნელა იქვე მდგარ სავარძელში ჩავეშვი და წერილების სათითაოდ კითხვა დავიწყე.

ქეისს თავისი საუკეთესო მეგობარი მონა (სახელი შეცვლილია) წერილს წერდა, რომელსაც სექსზე საუბრით იწყებდა. წერილში გამოყენებული სიტყვების აქ დაწერა წარმოუდგენლად მიმაჩნია. შემდეგ თანაკლასელების მიერ შეთითხნილ ჭორებზე გრძელდებოდა საუბარი და ბოლოს იგი თავიანთი ერთ-ერთი მასწავლებლის, ქალბატონ რ...ს მკვლელობაში სთხოვდა დახმარებას. “დამეხმარები მის მოკვლაში? მან ჩემს მშობლებს დაურეკა და უთხრა ჩემი ს... ის შესახებ.” წერილი “საიდუმლო ფიცით,” დანების, ვამპირების, სოკოების და ქალბატონ რ-ს სისხლის ტბორში დახატული სურათებით მთავრდებოდა. სისხლი მის მკერდში დანით მიყენებული ჭრილობებიდან მოდიოდა. გარდა ამ წერილისა, სხვა წერილებიც

ვამპირის კბილებით, მაიმუნებით, ცულებით, დანებით, სოკოებით (გამაბრუებელი წამალი) ან სხვადასხვა საიდუმლო ფრაზებით სრულდებოდა:

“ჩაიჩხვლიტე თითი, სულ ეგ არის,
მთვარემ უკვე დაჩრდილა მზე,
ბნელეთის ანგელოზმა ფრთა გაშალა
და აი დგება ხელსაყრელი დრო.

ერთ-ერთი წერილის ავტორი წერდა თუ როგორ სძულდა საკუთარი მამა. კიდევ ერთი წერილის მომწერი მერლინ მენსონს აღმერთებდა. წერილებში ბევრი ეწერა შავი სამოსისა და მაკიაჟის სექსუალურობის შესახებ, იმაზე თუ რა კარგია ალკოჰოლური სასმელი და მარიჰუანა, საკუთარი თავისათვის ზიანის მიყენება. მათი კლასელის შეყვარებული გოგონა “სატანურ საკრებულოში” დადიოდა, სადაც მოხვედრისათვის კნუტის სისხლის დაღვევა ყოფილა საჭირო. რამდენიმე წერილში ქეისს ურჩევდნენ ბოლო მოედო ჩვენთან, ოჯახის წევრებთან დამაბული ურთიერთობებისათვის. ერთი წერილი ასე მთავრდებოდა: “დახოცე მშობლები. სიკვდილი გასცემს პასუხს შენს პრობლემებს. დაე, მაგ არამზადებმა პასუხი აგონ შენს მიმართ ჩაღენილ უსამართლობაზე. მიყვარხარ. მე”.

სხვა წერილში საშინელი შესახედაობის ორი ადამიანი ეხატა (“დედა და მამა”), რომლებიც დანაზე საკუთარი ნაწლავებით იყვნენ ჩამოკიდებულნი. ავტორის აზრით ეს “ძაან მაგარი იდეა” იყო. შემდეგ ეწერა, რომრიკი (სახელი შეცვლილია) უფრო მაგარაზრს მოიგონებდა ამ იდეისათვის ხორცის შესასხმელად, რადგან ის ყველაზე კარგად ერკვეოდა ამ საკითხებში. ეს წერილი ხელმოწერილი იყო ვამპირის კბილებიანი მაიმუნით, რომელსაც კისერზე პატარა პენტაგრამა ეკიდა. ეს იყო სიმბოლო, რისი მეშვეობითაც მონა საკუთარ თავს გამოხატავდა. სხვა წერილშიც ეხატა დანა, რომელზეც მშობლების ნაწლავები იყო ჩამოკიდული. იქვე გამოსახული იყო საფლავის ქვებიც წარწერით: “დედა და მამა ბერნალეები” და ინიციალები დ. I. P.

იყო კიდევ ერთი წერილი ღიდი წარწერით: “გაუმარჯოს მუდამ ჩვენს გვერდით მყოფ ვამპირებს.”

შემდეგ იწყებოდა ლექსი:

“მომეცი უფლება შევსვა საკუთარი სისხლი,
ბოლო მოვუღო სიცოცხლეს ჩემსას.
სანთლის ალი ანათებს ჩემი სულის სიცარიელეს.
ნუ შეეხები ამ ცეცხლს, ღაღადებს ძველი ჭრილობა,

დადგება ნანატრი დღე და სისხლი ჩემი აბობოქრდება,
როცა ბოროტი ჩააქრობს ჩემს ალს
და ჩაიფერფლება ჩემი სიცოცხლეც...
“მჯერა რომ ვამპირი ვარ,”

—წერდა მონა ერთ-ერთ წერილში — “ჩვენ ყველგან ვართ და ერთ ჩვენგანს თუ მოკლავ, მაშინ სხვები მოგიდებენ ბოლოს. ჩვენ თვალს არ გაშორებთ, ფრთხილად იყავი. მე დამის შვილი ვარ, შენც დამის შვილი ხარ...ისეთი შეგრძნება მაქვს, თითქოს ცეცხლის ალში ვარ გახვეული, მაგრამ მაინც ვერაფერი მომერევა, მე ხომ ვამპირი ვარ.” ერთ ქაღალდის ნაგლეჯზე მარიჭუნას ფოთლები, ვამპირები, მთვარე და ვარსკვლავები ეხატა, რის შემდეგაც ავტორი წერდა: “ჩემს შინაგანს სწყურია ყველაფერი, რაც აკრძალულია. “მ— სურვილი მაქვს თავის მოკვლისა. ჩვენ ბო-ლო უნდა მოვუდოთ შენს მშობლებს. სკოლა ნ— რამაა. მომკალი შენს მშობლებთან ერთად, შემდეგ კი თავიც მოიკალი და ციხეში არ წახვალ. მაინც ციხეში მოხვდები.”

შოკში ჩავვარდი. ტელეფონის ალბასაც კი ველარ ვახერხებდი. ბოლოს როგორც იქნა ყურმილს დავწვდი და ბრედს დავურეკე. ვთხოვე რაც შეიძლება მალე მოსულიყო. მოვიდა თუ არა დავჯექით და დამუწავებულები წერილების დასტის ბოლომდე ჩავიკითხვას მივეყვით. წერილების უმეტესობა ქეისის საუკეთესო მეგობრის მიერ იყო დაწერილი, თუმცა როგორც მოგვიანებით გაირკვა, მეგობრის დედის მეშვეობით და თავად ქეისის აღსარებით, ქეისიც წერდა მას მსგავს წერილებს. რაც არ უნდა იყოს, ჩვენს მიერ აღმოჩენილმა წერილებმა ნათლად დაგვანახა, რომ თუნდაც მისი ბრალი არ ყოფილიყო ასეთი აზრების ფურცელზე დაწერისა, ჩვენი ქალიშვილი მაინც ამ ყველაფრის თანამონაწილე იყო. სპეციალისტები თვლიან, რომ შვილის კეთილგონივრულად აღზრდის არსი მისთვის სათანადო ხელმძღვანელობის გაწევას გულისხმობს. მე მეტწილად ვეთანხმები ამ აზრს, მიუხედავად მშობლების, ნათესავების, მასწავლებლებისა და მეგობრების დიდი ძალისხმევისა, ხშირად ხდება, რომ კარგი ბავშვი მაინც ცუდ გზას ადგება და შენ, მშობელს ისლა დაგრჩენია საკუთარი შეცდომები აღიარო და მათ გამოსწორებას შეეცადო.

მე და ბრედს მოგვიწია იმის აღიარება, რომ ქეისის ცხოვრებაში საკმაოდ იყო ისეთი დაფარული მხარეები, რომლის შესახებ ძალიან ცოტა ვიცოდით. ეს წერილები მაშინ აღმოვაჩინეთ როცა ქეისი უკვე მეცხრე კლასში იყო, ხოლო მისი დაშორება ჩვენგან მეხუთე-მექექსე კლასიდან დაიწყო, ანუ მას შემდეგ რაც იგი მონას და სხვა მოზარდებს დაუმეგობრდა. მე და ბრედი თავიდანვე დაგვაფიქრა გოგონების ასეთმა უეცარმა დამეგობრებამ, განსაკუთრებით იმან,

რომ როდესაც მონა უფროს ადამიანს ელაპარაკებოდა, იგი თვალებში შეხედვას ვერ ახერხებდა. მათი მეგობრობა რაღაც არაჯანსაღად და უცნაური გამოიყურებოდა. მერვე კლასში ყოფნისას ქეისმა ჩვენი რჩევების უგულებელყოფა და მონას რჩევების წინა პლანზე დაყენება დაიწყო. გადავწყვიტეთ, მათი ურთიერთობის სიხშირე მინიმუმამდე დაგვეყვანა და ქეისს სხვა გოგონებთან ურთიერთობა ვურჩიეთ... თუმცა უშედეგოდ: ქეისი გვიმტკიცებდა, რომ სხვებთან მეგობრობა არ შეეძლო. ასე, რომ ჩვენ უკან დახვევა მოგვიწია. ერთი რამ, რასაც დედა არ დათმობს, არის იმედი, რომ მისი შვილის სიახლოვეში ერთი მეგობარი მაინც აღმოჩნდება, რომელიც გვერდში დაუდგება და არსებული რთული მომენტების დაძლევაში დაეხმარება. ქეისი ყველაფერს გვიმაღავდა, მაგრამ მაინც ვამჩნევდი, რომ საქმე ცუდად იყო – “ყველაფერი კარგადაა, მე არაფერი მიჭირს.” თუმცა რაიმე ხელნასაჭიდ მიზეზს ვერ ვხედავდი. ქეისი, როგორც მოზარდების უმეტესობა, კარგად თამაშობდა მართალი ბავშვის როლს. იგი სკოლაში გაკვეთილების შემდეგაც საათობით რჩებოდა, მიზეზით “ხელოვნებაში ნიშანი მაქვს გამოსასწორებელი” (მიზეზთა ნუსხაში არასოდეს მოიხსენიებოდა მარიკუანას მოწვევა, ალკოჰოლური სასმელების დალევა). ქეისი გვაჩვენებდა ხოლმე თავის ახალ დისკებს, რომელთა ქონა ჩვენ მაინცა და მაინც არ გვახარებდა. მან გავაცნო თავისი კლასელი რიკი, რომელიც ერთი შეხედვით წყნარი მოზარდის შთაბეჭდილებას ტოვებდა. ქეისს არაფერი უთქვამს იმის შესახებ, რომ რიკი სატანურ რიტუალებში იღებდა მონაწილეობას და ოჯახის წევრებთანაც უთანხმოება ჰქონდა. მოგვიანებით ისე შევწუხდი რიკის გამო, რომ სკოლის დირექტორს მივმართე. მან აღიარა, რომ ბიჭი ნამდვილად იყო “ხელიდან წასული,” მაგრამ მას არაფრის გაკეთება არ შეეძლო. მშობლებიც კი ვერ ახერხებდნენ მის შეკავებას. ქეისის დამჯერი და მშვიდი ბავშვიდან გაუცხოებულ მოზარდად გარდასახვა ისე სწრაფად მოხდა, რომ ვერც კი შევამჩნიეთ. ამაზე ფიქრი მხოლოდ მაშინ დავიწყეთ, როდესაც რამდენჯერმე ბევრის სკოლიდან (სახელი შეცვლილია) დაგვირეკეს და გვითხრეს, რომ ქეისი გაკვეთილებს აცდენდა, როცა მისი აკადემიური მოსწრების ფურცელი ორიანებითა და სამიანებით აივსო, როცა ბევრჯერ ტყუილში გამოვიჭირეთ. ამ ყველაფრის გამო სიტუაციას უფრო სერიოზულად შევხედეთ. საკუთარი შვილი ხელიდან გვეცლებოდა.

ერთხელ როდესაც ბრედმა ქეისი სკოლიდან წამოიყვანა, ძალიან გაბრაზებული დაბრუნდა შინ, რადგანაც ქეისის თანაკლასელები ხელოვნების გაკვეთილზე მხოლოდ ოკულტური სიმბოლოების დამზადებით იყვნენ დაკავებული. რამდენიმე დღის მერე კი მე მომიწია მისი სკოლიდან წამოყვანა. ამ გაკვეთილზე ბოლომდე

დარჩენა სავალდებულო არ იყო, მაგრამ ქეისი მაინც გვიანობამდე რჩებოდა. ქეისი თავის პროექტზე მუშაობდა. მის გვერდით მაგიდასთან, შავ ტანსაცმელში გამოწყობილი, ჯაჭვებასხმული რიკი იჯდა, რომელსაც მონა ეხუტებოდა მკერდზე.

შესაძლოა დედის თვალი ყველაფერს მძაფრად აღიქვამს, მაგრამ არის მომენტები, როდესაც ინტუიციით გრძნობ, რომ საქმე კარგად ვერ მიდის. შვილსა და მშობელს შორის გაუცხოება ყოველთვის იმით არ აიხსნება, რომ ძველი და ახალი თაობა ერთმანეთს ვერ უგებენ.

ოთახში ძალიან მძიმე ატმოსფერო შეიგრძნობოდა. ვცდილობდი ჩემი შვილი მალე გამომეყვანა ამ ადგილიდან.

მახსოვს, ერთხელ ქეისი და მისი მეგობრები სკოლიდან უნდა წამომეყვანა, მონა მანქანაში ჩაჯდა, მკლავები ერთმანეთზე გადაიწყო და თავი ჩაღუნა. საერთოდ ეს გოგონა არაფრად ავლებდა ჩემი და ბრედის სიახლოვეს ყოფნას. უარეს შემთხვევაში ჩვენს სრულ იგნორირებას ახდენდა, ხოლო უკეთესში – წაიბურტყუნებდა “გამარჯობა.” მაგრამ ასეთი “გამარჯობა” უზრდელობა უფრო იყო. მისი მხრიდან აშკარად იგრძნობოდა, რომ დიდად არ მოეწონდით, რადგანაც ქეისის მასთან მეგობრობის მოწინააღმდეგენი ვიყავით.

მთლიანობაში შეიძლება ითქვას, რომ ქეისი ჩემზე უკეთ ბრედს ეწყობოდა, მის მიმართ უფრო კეთილგანწყობილი იყო, ხოლო ჩემთან გამუდმებით პრობლემები ჰქონდა. მაგალითისათვის მის მუსიკალურ გემოვნებას შევეხები – ეს საკითხი მუდამ კამათის საგნად იქცეოდა ხოლმე ჩვენს ოჯახში. თავისი სიცოცხლის ბოლო ორი წლის განმავლობაში იგი უსმენდა “ქრანბერის”, “ფეთ შოპ ბოიზს.” დაწყებული “ჯარზ ოვ ქლეიდან” ყველაფერს “ქრაი“-თი დამთავრებულს. ეს პრობლემა არ იყო, მაგრამ მე-9 კლასში მისი გემოვნება ისე შეიცვალა, რომ მუსიკა, რომლის მოსმენაც მან დაიწყო ადამიანს თმას ყალყზე დაუყენებდა. შესაძლოა არ მოეწონდეს რას უსმენს შენი შვილი, მაგრამ ადვილი არ არის აუკრძალო მას, რადგან ამას ხომ “ყველა უსმენს” სკოლაში. რაც არ უნდა იყოს, მაინც გახსენდება, რომ შენც გქონდა სკოლის პერიოდში ასეთი მომენტები და იმედი გებადება, რომ ეს ყველაფერი მალე გადაივლის, იქნებ სულაც ზედმეტია ამდენი ნერვიულობა.

ზუსტად არ მახსოვს როდის, მაგრამ ერთხელ ბრედმა გადაწყვიტა შეემოწმებინა ის სიმღერები, რომელსაც ქეისი უსმენდა. აღმოჩნდა რომ ეს მხოლოდ გართობა როდი იყო. მიუხედავად ერთი შეხედვით უწყინარი სიმღერებისა, თითოეულ მათგანს თავისი ზუსტი დანიშნულება და სამიზნე ჰქონდა. (წლების შემდეგ საკუთარ თავს ვეკითხებოდი: იქნებ ის მნიშვნელოვანი მომენტი გამოგვჩნა ქეისის ცხოვრებაში, როცა ვერ შევნიშნეთ კავშირი ამ სიმღერებსა

და მის შინაგან განცდებს შორის.) მაგალითად მერლინ მენსონის სიმღერიდან აღებული ერთი ნაწყვეტი გამოდგება, რომლის ფანები იმ დროს არა მხოლოდ ქეისი და მისი მეგობრები, არამედ კოლუმბიის ინსტიტუტში მომხდარი ტრაგედიის ავტორებიც იყვნენ.

...საკუთარ თავს გათიშვამდე ვურტყამ
რასაც დათესავ იმას მოიმკი.
საკუთარ სხეულს ვისერავ
ნეტავ მე მე არ ვიყო...
ვისერავ ყმაწვილურ მაჯებს...
მ- ყველა თქვენი აზრი...

წარმოდგენაც კი არ შეგვიძლია იმისი, თუ რა შეიძლება მომხდარიყო იმ შემთხვევაში, თუკი ამ წერილების აღმოჩენას ვერ მოვახერხებდით. მე და ბრედი გაოგნებულები ჩამოვსხედით საწოლზე. თან ვფიქრობდი ხომ არ ჯობდა დამევიწყებინა წაკითხული და დაგვეძინა, რადგან ხვალდან უკვე საშობაო არდადეგები იწყებოდა. მაგრამ აფორიაქების მიზეზი ხელში გვეჭირა და რაიმე უნდა გვეღონა.

კითხვაც ეს იყო: —რა?

ორივემ გავიაზრეთ არსებული მდგომარეობის საშიშროება და ისიც, რომ ამ მდგომარეობას მარტო ჩვენ ვერ მოვაგვარებდით. გადავწყვიტეთ დავკავშირებოდით მონას დედას, ჩვენი რაიონის პოლიციის განყოფილებას და ჩვენი ეკლესიის ხუცესს ჯორჯს. გადავიღეთ რამდენიმე წერილის ქსერო ასლიც (დედნები მილიციის განყოფილებას გადავცით.) შემდეგ კი დავსხედით და ქეისს დაველოდეთ.

სახლში შემოვიდა თუ არა შევაჩერეთ და მისი წერილების აღმოჩენის ამბავი ვუთხარით. თავიდან სერიოზულად არ მოეკიდა ჩვენს ნათქვამს: “დაიხ, მაგრამ ჩვენ სინამდვილეში რაიმე ცუდის გაკეთებას არ ვაპირებდით...” როდესაც მიხვდა, რომ არ ვხუმრობდით, განრისხდა. პირველ რიგში ბრალი გადაჭარბებაში დაგვდო, რადგან მისი თქმით, იგი სერიოზულად არასოდეს ფიქრობდა ჩვენს დახოცვას. მეორე ბრალდება მისი უფლებების დარღვევა იყო, რადგან მის ოთახში შევედით და ის ნივთები ავიღეთ, რომელიც ჩვენ არ გვეკუთნოდა. მნიშვნელოვანი კიდეც ის იყო, რომ მისადმი უსიყვარულობა დაგვწამა და ამბობდა: “თავს მოვიკლავ და ამით დავასვენებთო.” ამ სიტყვების თქმისას სახე სრულად გაფითრებული ჰქონდა. ქეისის ასეთ დამოკიდებულებას არ გავუკვირვებოვართ, მაგრამ ამ ყველაფერმა კითხვები დაბადა, რომლებსაც რამდენჯერმე დაუბრუნდით მომდევნო თვეებშიც. როდესაც ვისხენებთ ქეი-

სის და სხვა ახალგაზრდების სიკვდილს, ეს კითხვები კვლავ წამოტივტივდებიან ხოლმე. იქნებ ჩვენ, როგორც ქეისი, მონა და დედამისი ამბობდნენ – ეს ყველაფერი ძალიან გავამუქეთ? იქნებ იმის გამო მოგვიწია ამდენი სიმწარისა და უსიამოვნების გადატანა, რომ ჩვენი როგორც მშობლების მოვალეობებს გადავაჭარბეთ და ქეისის პირად ცხოვრებაში ზედმეტად ჩავერიეთ? წერილების აღმოჩენით მივხვდით, რომ საქმე გვქონდა შესაძლო მკვლელობებთან. ძალიან შევშინდი ამ ყველაფრის გამო. ჩემგან განსხვავებით ბრედს ეს საშიშროებები სერიოზულად არ მიაჩნდა. იგი ფიქრობდა, რომ ქეისი ამგვარად თავის უარყოფით ემოციებს ათავისუფლებდა. მე არ ვეთანხმებოდი მას. როცა ადამიანი ასეთი ბოროტული აზრებით არის შეპყრობილი, მაშინ მნიშვნელობა არ აქვს ის თინეიჯერია თუ ზრდასრული პიროვნება. ამ სიბოროტეს თავად გააჩნია ძალა. თუ კი ქეისის გეგმებში იოტისოდენა სიმართლე მაინც იყო, მაშინ მილიციის წარმომადგენელი თავად გაარკვევდა საიდან დაეწყო საქმის გამოძიება. ჩვენ ყველაზე მეტად თვითონ ქეისის მდგომარეობა გვაღელვებდა. იგი უფსკრულისაკენ მიექანებოდა და როგომე უნდა შეგვეჩერებინა. სხვა არჩევანი არ გვქონდა, რადგან დრო აღარ იცდიდა. პასტორ ჯორჯის მეგობარმა, ღვთისმსახურმა დეივმა გვაცნობა, რომ იმ სადამოს ახალგაზრდული მსახურება იყო მის ეკლესიაში და შემოგვთავაზა, ქეისი მსახურებაზე წავგვეყვანა. ეს აზრი არც ქეისს მოეწონა და არც მე. დარწმუნებულიც კი ვიყავი იმაში, რომ ქეისი თუ წამოვიდოდა, მაინც უკან გამომექცეოდა. საბოლოოდ მაინც წასვლა გადავწყვიტეთ. მოგვიანებით ბრედი მილიციის განყოფილებაში წავიდა წერილების მისატანად, მე შინ დავრჩი. არასოდეს დამავიწყდება ეს სადამო. შეშინებული და დამწუხრებული სამზარეულოს მაგიდასთან ვიჯექი, ვფიქრობდი: “მორჩა, ქეისთან ყველაფერი დამთავრდა, ჩვენ დავკარგეთ იგი.” ვერ ვიხსენებ როდის მივხვდი ამას, მაგრამ ახლა ვხვდები, რომ ქეისი უფრო ადრე წავიდა ხელიდან ვიდრე ჩვენ გვეგონა. მომდევნო კვირების გადატანა ძალიან რთული აღმოჩნდა. ამის შემდეგ ქეისი ხშირად იყო გაღიახიანებული და დანა პირს არ უხსნიდა.

ყველა “სიკეთეს” ისიც დაემატა, რომ ოპერაცია უნდა გამეკეთებინა.

ბავშვები ჩემს მშობლებთან გრანდ ლეიკზე არდადეგების გასატარებლად წავიყვანეთ. თუმცა ამ ადგილმაც ვერ შეძლო სიტუაციის მოგვარება. ასეთი ცუდი შობა არასოდეს მქონია. ქეისის ატანა უფრო და უფრო ძნელი ხდებოდა. რაც დრო გადიოდა გვიჭირდა გამოცნობა რას იტყოდა ან მოიმოქმედებდა იგი. დილით ადგომისა მეშინოდა.

ბრედი იხსენებს:

როდესაც ქეისი გაბრაზდებოდა – ვგულისხმობ ნამდვილ გან-
რისხებას – ის გაჰკიოდა თუ როგორი უბედური იყო იმის გამო,
რომ უსამართლოდ მოვექცეთ, მის ოთახიდან მისივე ნივთები
დაუკითხავად ავიღეთ. იგი ტირილა და თან კიოდა: “თავი უნდა
მოვიკლა! გინდათ ნახოთ როგორ გავაკეთებ ამას? გავაკეთებ!
თქვენ მართო ნახეთ! მკერდში ჩავირტყამ დანას.”

მე ვცდილობდი საუბრით დამემშვიდებინა იგი. მხარზე
ხელს მოვუსმევდი, მოვეფერებოდი და ვეუბნებოდი,
რომ მე და დედამისს იგი ძალიან გვიყვარს. ზოგჯერ ისე
მეწინააღმდეგებოდა მინდოდა სახეში სილა გამეწნა, თუმცა ეს
არასოდეს გამოიკეთებია. ამის ნაცვლად ხელებს შემოვხვევდი,
გულში ვიხუტებდი და ვუძეოვრებდი: “ქეის ძალიან მიყვარხარ
და არ მინდა, რომ საკუთარ თავს რაიმე ავნო.”

ქეისის გარდაცვალებიდან რამდენიმე დღის შემდეგ კიდევ ერთი
წერილი აღმოვაჩინეთ. სპირალივით დახვეულ რვეულზე წარწერა
საკუთარი ხელით ჰქონდა გაკეთებული, “თარიღი: 2 იანვარი, 1999
წელი”. მას ადრესატამდე ვერ მიელწია. წერილის ერთ-ერთ ნაწილში
ვკითხულობთ:

“...სიტყვებით ვერც აღვწერ როგორ ვიტანჯები. არ ვიცი რა
მოუხერხო ამ ტკივილს, ამიტომ ფიზიკურ ტანჯვას ვაყენებ
საკუთარ თავს. იქნებ ასე შევძლო საკუთარი მოწყვნილობის,
სიბრაზისა და დეპრესიის გამოხატვა...სააბაზანოში
ვიკეტებოდი და თაროებს ვურტყამდი თავს. ასევე ვაკეთებდი
ჩემი საძინებელი ოთახის კედლებზეც. დღეების მანძილზე
განუწყვეტლივ თვითმკვლელობაზე ვფიქრობდი, თუმცა
განხორციელებისა ძალიან მეშინოდა, ამიტომ ცოტა
დათმობაზე წავედი და მაჯებს რკინის ნაგლეჯით მანამ
ვიფხაჭნიდი, სანამ სისხლი არ წამომივიდოდა. თავიდან
მტკიოდა, მაგრამ შემდეგ ვითიშებოდი და ველარ ვგრძნობდი
ტკივილს. მოგვიანებით გადასერილ ადგილებში საშინელ
ტკივილი მეწყებოდა... ვფიქრობ ამ ტკივილებს ნამდვილად
ვიმსახურებ. იარები დღესაც მამჩნევია.

31 დეკემბერს მონას, მის მშობლებს და დეტექტივს შევხვდით. მონას
მშობლები ძალიან აგრესიულად იყვნენ განწყობილი იმის გამო, რომ
გოგონების მეგობრობის დეტალები საქვეყნოდ გამოვააშკარავეთ.

როცა ბრედი მონას მამასთან ხელის ჩამოსართმევად მივიდა, მან ხელები მაღლა ასწია და გაასავსავა: “არც კი შემეხო.” მთელი შეხვედრის მანძილზე მონას მშობლები ხმას არ იღებდნენ, თუ არ ჩავთვლით მათ წუწუნს იმაზე, რომ ჩვენ ასე სასტიკად დავანგრეით ჩვენი შვილების მეგობრობა.

ბრედი სულაც არ ფიქრობდა, რომ ქეისი მონაზე უკეთესი იყო, პირიქით, თვლიდა რომ ბრალი ორივეს თანაბრად მიუძღოდა და საჭირო იყო სიტუაციის მოგვარება. წინსვლა არ შეიმჩნეოდა. მონას დედა აღიარებდა, რომ ასეთი სახის წერილები ნამდვილად არ იყო კარგი და ამის გამო უკმაყოფილებასაც გამოხატავდა, მაგრამ ვერ ხვდებოდა იმას თუ რატომ გახდა საჭირო ამ წერილების სამართალდამაცავებამდე მიტანა. ვერ გაივო რატომ ჩარიეს მისი ქმარი ამ საქმეში. თუკი ვინმეს გოგონების ასეთი საქციელი ადარდებდა, ეს მე და ბრედი ვიყავით. ჩვენ ქეისს ვაფრთხილებდით, რომ თუ არ გამოსწორდებოდა, ბევერის სასწავლებლიდან გამოვიყვანდით და სხვა კერძო სასწავლებელში გადავიყვანდით. გაგვიხარდა რადგან გამომძიებელმა და დეტექტივმა არსებული სიტუაცია ისევე სერიოზულად აღიქვეს, როგორც ჩვენ და მხარდაჭერაც აღგვითქვეს მონასა და ქეისის დაშორებაში. მილიციის წარმომადგენელმა მონას მშობლებს უთხრა:

—მოზარდთა დანაშაულის სფეროში ათი წელია ვმუშაობ და მსგავსი არაფერი მინახავსო. მან ისიც დაამატა, რომ თუკი მონა მსგავს ქმედებებს გააგრძელებდა, მაშინ მას სასამართლოშიც დაიბარებდნენ. ამ სიტყვებს სულაც არ შეუწუხებია მონას მშობლები.

მე და ბრედი ოთახის ერთმ მხარეს ვისხედით, ხოლო ქეისი მონასთან და მის მშობლებთან ერთად მეორე მხარეს ისხდნენ. ახლაც თვალწინ მიდგას მათი სახეების ცივი გამომეტყველება. არც ის დამავიწყდება, შეხვედრის დასასრულს მონას დედამისი მხარზე ხელს როგორ უთათუნებდა და თან ეუბნებოდა: “არაუშავს საყვარელო, ხომ იცი ბერნალები რა უცნაური ხალხია.” მოგვიანებით ისიც შევიტყვე, რომ მონას მშობლებს ქეისისთვის უთქვამთ, რომ თუკი სახლიდან წამოსვლას დააპირებდა, შეეძლო მათთან ეცხოვრა.

მილიციის განყოფილებიდან გამოსვლის შემდეგ უფრო ნათლად დავინახეთ ჩვენი შვილის დაცვის საჭიროება. უნდა დაგვეცვა იგი მისი უახლოესი მეგობრისგან, რომელიც ოჯახს და მშობლებს აშორებდა. რა თქმა უნდა ვაცნობიერებდით, რომ ეს სულაც არ იყო ადვილი საქმე, რომ ასეთ მცდელობას შესაძლოა უფრო ცუდი შედეგები მოჰყოლოდა და ნაცვლად დაახლოებისა ქეისი საერთოდ დაგვეკარგა. ერთის მხრივ

ალარც კი მაინტერესებდა რა შეიძლება მოჰყოლოდა ამ ყველაფერს. ჩემს წინ იყო ჩემი საკუთარი, ცხრა თვე მუცლით ნატარები ძვირფასი შვილი, რომელიც იმას მეუბნებოდა თუ რა ძალიან ვძულდი. რატომ შემოძულა? რატომ მაქცია ზურგი? დანებებას ნამდვილად არ ვაპირებდი. მე და ბრედს ყოველთვის გაგვაჩნდა აზრი იმისა, თუ რა უნდა გავგეკეთებინა ჩვენი შვი-ლებისათვის. ასე იყო ახლაც.

20 დეკემბერი, როდესაც წერილები აღმოვაჩინეთ საშობაო არდადეგების დაწყებამდე ბოლო სასკოლო დღე იყო. გადავწყვიტეთ ქეისი ისევ ბევერის სკოლაში დაგვებრუნებინა. ამის შემდეგ დავიწყეთ მისი ოთახისა და ზურგჩანთის რეგულარული შემოწმებები, მისი სატელეფონო საუბრების გამოკითხვები. ავუკრძალეთ ჩვენი ნებართვის გარეშე სახლიდან გასვლა. საბოლოოდ კი მონასთან და ყველა ძველ მეგობრებთან შეხვედრები დავუშალეთ. ქეისს და მონას ამ ყველაფერზე ერთნაირად მწვავე რეაქციები ჰქონდათ. მან ქეისს წერილიც კი მოსწერა: “უტყურო მშობლები არიან, რადგან გონიათ, რომ სკოლიდან გადასვლით საქმეს რაიე ეშველება.” ის დარწმუნებული იყო, რომ სიტუაცია უფრო მეტად გაუარესდებოდა. გარდა ამისა მას აინტერესებდა თუ როგორ შევძლებდით ახალ სკოლაში გადასახადის გადახდას. წერილი კი ასე მთავრდებოდა: “...მხოლოდ იმასდა ვიტყვი, რომ ეგენი ჩემი მშობლები რომ ყოფილიყვნენ, დიდი ხნის წინ ამოვადრობდი სულს. კმარა მათი სისულელები. მოდი ახლა გადავწყვიტოთ რა გზით დავხოცოთ ისინი...”

ქეისს მხოლოდ ერთ რამეში დავრთეთ ნება: მას შეეძლო ეკლესიის ახალგაზრდულ შეხვედრებზე ევლო. ჩვენ რელიგიას ძალით არ ვახვევდით თავზე, რადგან კარგად გვესმოდა, რომ ამას შეიძლება უარესი შედეგი მოჰყოლოდა. არც მისი სულის გადარჩენაზე გვიფიქრია. ერთადერთი აზრი რაც გვამოძრავებდა, იყო ის, რომ ჩვენ ძალიან გვიყვარდა ქეისი და გვსურდა მას საკუთარი თავი ეპოვნა, ყოფილიყო ბედნიერი და ადარ დაბრუნებოდა ძველ გზას. დეივს (ჩვენი ეკლესიის ახალგაზრდული მსახურების ხელმძღვანელი) ახლაც ახსოვს საღამო, როცა ჩვენ მასთან დახმარების სათხოვნელად მივედით:

“ქეისთან ჩემი პირველი საუბარი მისი მშობლების თანდასწრებით შედგა. მისი რამდენიმე წერილიც განვიხილეთ (ჩვენ ასე ვაკეთებთ სხვა ახალგაზრდებთან ურთიერთობის დროსაც). ვისაუბრეთ სიყვარულზე, სხვადასხვაპრობლემატურ საკითხებზე. მე მათ ვუთხარი, რომ მხოლოდ ორი ალტერნატივა არსებობს: ან ჩაკეტოთ ქეისი ოთახში, ჩაუჭრათ სატელეფონო

ხაზი და დაელოდოთ სიტუაციის გამოსწორებას, ან დაიცადოთ, სანამ ეს გარდატეხის წლები გაივლის. იმედი ჰქონოდათ, რომ იგი გამოვიდოდა ამ მდგომარეობიდან. მე მათ ვურჩიე, ქეისი ახალგაზრდულ მსახურებაზე ეტარებინათ. ჩვენ ჩვენის მხრივ ძალ-ღონეს არ დავიშურებდით მის დასახმარებლად, თუმცა მათთვის რაიმე კონკრეტული დაპირება არ მიმიცია. შეხვედრის დასრულების შემდეგ საკუთარ თავს ვუთხარი: კი, მე ყველაფერს გავაკეთებ მის დასახმარებლად... მაგრამ ეს ბავშვი მართლაც ძალიან ძნელად მოსთვინიერებელი ჩანს. არა მგონია ზურგი აქციოს ძველი ცხოვრების გზას...”

თავდაპირველად დღევანი თითქოს მართალიც იყო. 1997 წლის 4 იანვრით დათარიღებულ წერილში ქეისი მეგობარს წერდს:

“...წერილები, რომელიც ჩემს ოთახში იპოვეს უამრავი ნახატი იყო გადატენილი. ზოგიერთ მათგანში ის გზები იყო ასახული, რომლითაც ჩემი მშობლების დახოცვას ვაპირებდით. ახლა მათ ყველაფერი იციან. იციან, რომ ვეწევი, ვსვავ. იციან ამ არასერიოზული მკვლელობების დაგეგმვის შესახებ... ჯანდაბა. ახლა უახლოეს მეგობრებთან, მონასთან, ჯუდისთან და რიკთან საუბრის საშუალებაც აღარ მაქვს. თუკი შევეცდები მათთან საუბარს, მილიცია აკრძალვის ოქმს შემიდგენს. ხო, ჩემი მშობლები მილიციასთან არიან შეკრულები. ნაპოვნი წერილებით გაოგნებულები არიან. ალკოჰოლზე და სიგარეტზე მიჯაჭვული არ ვარ, არც მარიჰუანას ვეჭანები, მაგრამ დეპრესიასა და მარტოობის შეგრძნებას ვერაფერს ვუხერხებ. იმედი, რომ შენი ცხოვრება ჩემსაზე უკეთესად მიდის. გაქცევაც მიწოდდა, მაგრამ დამიჭირეს. ერთი კარგი ამბავი მაინც მაქვს: მერლინ მენსონის კონცერტზე ვაპირებ გაპარვას. მონა და რიკიც მოდიან. იქ მაინც ვნახავ მათ.

ბრძოლის ველი სახლში

ველებზე მოხეტილ
ყველა გამპირი,
დასავლეთით,
ვენტურას ბულვარისაკენ
მიემართება ყველა ცუდი
ბიჭი ჩრდილში დგას,
ყველა კარგი გოგო კი
სახლში ზის
გულგატეხილი.

თ ო მ პ ე თ ი

4. ბრძოლის კელი სახლში

მონასა და ქეისის წერილები შესაძლოა ბევრმა მოზრდთა შორის ჩვეულებრივ ჭორაობად მონათლოს და რაღაც დონეზე არც თუ უსაფუძვლოდ. ამ წერილებში მოცემული ნახატები იმ აზრთა გამოხატვაა, რომელიც 15 წლის გოგონებს შორის შეიძლება გაიმართოს: “მოვკლავ დედაჩემს თუკი საყიდლებზე არ გამიშვებს.” მაგრამ იბადება კითხვა: სად გადის ზღვარი ჰაერზე ნათქვამ სიტყვასა და ნამდვილს შორის? იმ ავადსახსენებელი ტრაგედიიდან სამი კვირის შემდეგ, ჩემი მეგობარი ერთ-ერთ მოსწავლეს ელაპარაკა, რომლის ძმაც ქეისის მკვლელებს იცნობდა. აღმოჩნდა, რომ ერიკი, ერთ-ერთი მკვლელთაგანი, უწინ თურმე იმუქრებოდა – გაზის ასაფეთქებელ ბალონებს ვიყიდით. მოგვიანებით მან მართლაც გამოიყენა ის ბალონები სასაუზმის აფეთქების მცდელობისას. აღსანიშნავია, რომ მაშინ მისი ნათქვამი სიტყვები სერიოზულად არავინ აღიქვა.

ქეისის მეგობარი ანეტი, რომელიც ასევე კოლუმბიის სკოლაში სწავლობდა, ამბობს, რომ –სკოლაში ასეთი სახის საუბრები იმდენად ხშირი და ჩვეულებრივი მოვლენაა, რომ აღარც მახსოვს ბოლოს როდის მოვისმინე. ამავე სკოლის ერთი მოსწავლე გოგონა, იმაზე საუბრობს, თუ ერთ კვირა დღეს როგორ წავიდა მორგში მიცვალებულთა გვამების სანახავად, რათა გაეგო როგორ კვდებიან ადამიანები. მისი აზრით ეს “ძალიან მაგარი” რამ იყო. მოგვიანებით მან თქვა, იქ წასვლა წიგნის დასაწერად საჭირო მასალის შესაგროვებლად სჭირდებოდა. როცა ანეტმა მისი მეგობრის მორგში წასვლის მიზეზი გაიგო, შვებით ამოისუნთქა. რამდენიმე დღის შემდეგ იგივე გოგონა კლასში იმაზე საუბრობს, თუ სახლში როგორი დანები და ცულები აქვს. მას უნდოდა ამ იარაღების სკოლაში მოტანა, რათა ბავშვებისთვის ენახებინა, თუ როგორ აკეთებს იგი “მაგარ რაღაცეებს” ყალბი სისხლის გამოყენებით. “აღარ იცი რა ჩათვალო სიმართლედ და რა სიყალბედ” – ამბობს ანეტი. “–გგონია რომ ისინი ამას უბრალოდ, ყურადღების მისაქცევად ამბობენ და ხშირად მართლაც ასეა. ზოგჯერ კი წარმოუდგენელი რამ ხდება – ისე როგორც ერიკის და დევიდის შემთხვევაში... და ცდილობ ასეთი ადამიანებისაგან თავი შორს დაიჭირო.”

ამანდა, ქეისის სიცოცხლის ბოლო დროს მისი საუკეთესო მეგობარი იყო. იგი გვიყვება:

“ერთ დროს მეც ვიყავი ქეისის მდგომარეობაში, მაგრამ სატანურ რიტუალებსა და მასთან დაკავშირებულ სხვა საქმეებში მონაწილეობა არასოდეს მიმიღია. ჩემი ასეთი მდგომარეობის მთავარი მიზეზი ჩემს გარშემო არსებული წრე იყო, რომელშიც მე ხშირად მიხდებოდა ყოფნა. ეს კი იმ სიმარტოვის განცდამ განაპირობა, რომელიც მაშინ მტანჯავდა: როცა ფიქრობ, რომ ცუდი ხარ და არ იმსახურებ უკეთეს სამეგობროს და ცდილობ ყველაფერი გააკეთო იმისათვის, რათა რომელიმე ჯგუფის შემაღგენელ მცირედ ნაწილად მაინც იგრძნო თავი. ქეისის შემთხვევაში კი რა მოხდა, არ ვიცი. მან მითხრა, რომ იგი მონას გამო აღმოჩნდა ასეთ სიტუაციაში. არა მგონია, რომ ისინი დასხდნენ და შეგნებულად გადაწყვიტეს: “ჩვენ დღეს ასეთ დანაშაულს ჩავიდნით,” თუმცა ვფიქრობ, რომ ამ ყველაფერს ცუდი შედეგები მოჰყვა. საუბრის დასასრულს მან ისიც მითხრა, რომ ერთ-ერთი მასწავლებლის მოკვლასაც ფიქრობდნენ.

მას შემდეგ რაც ქეისი ბევერის სკოლიდან გამოვიყვანე, თვების მანძილზე მტანჯავდა აზრი, არასწორი ნაბიჯი ხომ არ გადავდგიო. თუმცა ზემოთ მონათხრობიდან გამომდინარე დავრწმუნდი იმაში, რომ ჩემი გადაწყვეტილება სწორი იყო. 1997 წლის ზაფხულის ბოლოს, ლეივუდში, ახლო გარეუბანში 14 წლის მოზარდი თავისი მშობლების დახოცვას აპირებდა და მერე შეეყვარებულთან ერთად კალიფორნიაში გაქცევას გეგმავდა. მეგობრებმა მას ეს არ დაუჯერეს. ამ ნათქვამიდან მეორ დღეს, მან მეგობართან ერთად საკუთარ მამაზე ყასაბის დანით თავდასხმა განახორციელა და ლამის მოკლა კიდევ. ჩხრეკვის შედეგად მის ოთხაში აღმოჩენილი იქნა სატანური და სხვადასხვა გოთიკური ნახატები.

იმავე წლის სექტემბერში მე და ბრედმა სტატია წავაკითხეთ ადგილობრივ გაზეთში, სადაც მსგავს ინციდენტზე იყო დაწერილი: “ერთ-ერთი სკოლის უფროსკლასელმა მოსწავლემ, ცეცხლსასროლი იარაღით მოკლა მამინაცვალი. მიზეზი სავარაუდოდ ტელევიზორის გამო მომხდარი კამათი იყო. ამის შემდეგ იგი ავტოფარესში შევიდა და თავი მოიკლა. რამოდენიმე თვის შემდეგ კიდევ ერთი საშინელი მკვლელობა მოხდა. 17 წლის ბიჭმა საკუთარი დედა მოკლა და გვამი მანქანის საბარგულში ჩატენა.

როდესაც მოზარდები ისეთ მშვიდ უბნებშიც კი, როგორც ჩვენია, მსგავს დანაშაულებებს ჩადიან, ნათელი ხდება, რომ მათი საუბრებს მხოლოდ ბავშვური ხასიათი აღარ აქვს. ქეისის შემთხვევაში ამის მიზეზი ის გაუცხოება და სიძულვილი იყო, რომელმაც ჩვენს შორის ამხელა უფსკრული გააჩინა. ამ უფსკრულზე ხიდის გადება მხოლოდ დროს, სიყვარულსა და ყურადღებას თუ შეეძლო. თუნდაც ქეისს სერიოზული განზრახვა არ ჰქონოდა და ეს ყველაფერი მხოლოდ აზრების დონეზე ყოფილიყო, მათი უგულებელყოფა მაინც არ შეიძლებოდა.

ახლა, როცა ამ ფაქტების შემდეგ თითქმის სამი წელიწადი გავიდა, კოლუმბიის ინსტიტუტში დატრიალებული ამბის ფონზე, დეივის სიტყვები ნამდვილ გამოცხადებად იქცა:

ბავშვის ერთი სკოლიდან წამოიყვანა და მეორეში გადაყვანა, მეგობრებთან ურთიერთობის აკრძალვა, მისთვის ტყვიის სროლას უდრის, მაგრამ ამ ნაბიჯის გადადგმით შანსს აძლევ მას, რომ სრულიად სხვა ცხოვრება დაიწყო. ამას ვეუბნები ბევრ მშობელს, მაგრამ ისინი ყურს როდი მიგდებენ. ისინი მეუბნებიან: “იცი, მას ხუთჯერ თუ ექვსჯერ უკვე ჰქონდა სექსი” ან “ვიცი, რომ ჩემი ბიჭი ცუდ წრეშია, მაგრამ ვერ დავუშლი უახლოეს მეგობრებს ჩამოშორდეს.” მშობლები ნერვიულობენ, მაგრამ მათ არ სურთ მსხვერპლის გალება, ამიტომ ისინი საკუთარ თავს აჯერებენ, რომ ყველაფერი კარგადაა. სინამდვილეში, ყოველთვის, როდესაც მშობლები დათმობაზე არ მიდიან და მყარ პოზიციაზე დგანან, საქმე უკეთესადაა. ამის შედეგად სრულიად სხვა ურთიერთობებს ეყრება საფუძველი. თავიდან ამ ყველაფერს შესაძლოა ომი მოჰყვეს, რადგან ბავშვები წინააღმდეგობის გაწევას იწყებენ, მაგრამ გულის სიღრმეში მათ უხარიათ და ამბობენ: “მე მომწონს ეს მდგომარეობა. აი როგორც იქნა დედაჩემმა ჩემთან საუბარი დაიწყო. რა კარგია რომ მამაჩემი სამსახურიდან დროზე ადრე ბრუნდება ჩემს გამო.”

როდესაც გულნატკენ ბავშვს ვხედავ, ჩემდა უნებურად ფიქრს იმაზე ვიწყებ, ნეტა რამდენჯერ ჩაუკრავს იგი მამას გულში, რამდენჯერ მოფერება, მხარზე ხელი გადაუსვია, ან კიდე დედას რამდენჯერ უთქვამს: “მიყვარხარ შვილო.” ასეთი ბავშვების უმეტესობას მშობლები კი ჰყავთ, მაგრამ ისინი მათ სათანადო დედობას და მამობას ვერ უწევენ. ქეისი თავად აღიარებდა, რომ ჩვენგან ძალიან შორს იყო წასული და თვითონვე გვაძლევდა ძალას მის დაბრუნებაში.

ქეისს თავისი სკოლის ერთ-ერთმა მეგობარმა, ჯეიმმა უთხრა: “შენი საშინელი აზრები მხოლოდ საუბრები როდია, ის გაცილებით უფრო საშიშია...” ქეისი გრძნობდა, რომ ბნელეთის ძალებით იყო შეპოჭილი, რომლისგან განთავისუფლებას მან თვეები მოანდომა. ამ ყველაფრის მთავარი მიზეზი კი ის იყო, რომ როგორც თავად ამბობდა — სული ეშმაკს მიჰყიდა. “არ ვიცი ეს ნამდვილი იყო თუ მხოლოდ სიმბოლური დატვრთვის მქონე” — მითხრა ახლახან ჯეიმმა. თუმცა ამას არანაირი მნიშვნელობა აღარ აქვს. სინამდვილეში ქეისმა საკუთარ გონებაში შებორკა თავი. ინგლისური ენის გაკვეთილისათვის დაწერილ ავტობიოგრაფიაში ქეისი წერდა: “მთელი ამ ხნის განმავლობაში საშინლად მძულდნენ ჩემი მშობლები და ღმერთი. სიტყვებით ვერც კი აღვწერ იმ სიბნელეს, რომლითაც ვიყავი მოცული...” მე და ბრედმა ეს ნაწერი ქეისის სიკვდილის მერე ვნახეთ, ჩვენ უწინვე ვგრძნობდით, რომ ქეისისა და მისი მეგობრების ცხოვრებაში ბოროტი ძალა მძვინვარებდა. არასოდეს დამავიწყდება დღე, როდესაც წერილები აღმოვაჩინე. მთელი სახლი ლოცვა-ლოცვით შემოვიარე. ერთხელ, რამდენიმე წლის უკან, ბრედი თურმე მილიციის განყოფილებაში გამოუძახიათ. იმ დროის მანიილზე რაც იგი დაკავებული ყოფილა, დედამისი ოთახიდან ოთახში დადიოდა და უფალს სთხოვდა შვილის დაცვას. თავიდან ასეთი აზრი მიუღებლად ჩავთვალე, მაგრამ როცა თავად აღმოვჩნდი მსგავს სიტუაციაში, მეც იგივე გავაკეთე. მახსენდება როგორ გავჩერდი ქეისის საძინებლის ზღურბლთან და გადაბიჯებას ვერ ვახერხებდი. ზუსტად არც ვიცი როგორ გამოვხატო ის შეგრძნება, რომელიც მაშინ იქ დამეუფლა. ჰაერი თითქოს შედედებულიყო და დანის გარეშე ვერ გავჭრიდი და გავარღვევდი მას. როგორც იქნა თავს ძალა დავატანე და მის ოთახში შევედი, საწოლზე ჩამოვჯექი და ტირილი დავიწყე. ვტიროდი და თან უფალს შევთხოვდი ქეისისა და მისი მეგობრების დაცვას. ერთ რამეში დარწმუნებული ვიყავი — საქმე უფრო სერიოზულად იყო ვიდრე მეგონა. ვგრძნობდი, რომ სულიერ ბრძოლაში ვიყავი ჩართული. რაც დრო გადიოდა, მით მეტად სასტიკი ხდებოდა ბრძოლა, რომელიც ქეისის დასაბრუნებლად მიმდინარეობდა.

ყველაზე დიდ სირთულეს ქეისის დამოკიდებულება ჰქმნიდა. მას საკუთარი უფლებების დარღვევად მიაჩნდა წერილების წაკითხვა, რომელიც მისივე საწინააღმდეგოდ იქნა გამოყენებული. ბრედი გამუდმებით ეუბნებოდა ქეისს, რომ ჩვენ მას სულაც არ ვთვლიდით სულელად, უბრალოდ ის ჯერ პატარა იყო იმისათვის, რომ ყველა გადაწყვეტილება დამოუკიდებლად მიეღო. ერთხელ ბრედმა უთხრა მას:

“ქეის, არსებობს გზები, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელია შენი პრობლემების გადაჭრა. აქამდე შენი დაქალი გირჩევდა საკუთარი მშობლები დაგეზოცა, ახლა კი თავად აპირებ საკუთარი თავი სიცოცხლეს გამოასაღო. ეს არცთუ ჭკვიანური აზრია... შეუგნებელი არა ხარ, მაგრამ შეცდომას უშვებ. როცა პატარა იყავი შენ ვერ ხედავდი ღუმლის ზემოთ ანთებულ ცეცხლს, რადგან ის მაღალი იყო, შენ კი პატარა. ჩვენ გეუბნებოდით: ცეცხლს ხელი არ ახლო, თორემ დაიწვებითო და შენც გვიჯერებდი. ასეა ახლაც, არის საკითხები რომელსაც ვერ ხედავ და ვერ ხვდები, ამიტომ უნდა დაიჯერო რადგან, გვიყვარხარ და შენთვის მხოლოდ სიკეთე გვინდა.” ბრედი ყველანაირად ცდილობდა როგორმე ქეისის გული მოეღბო და დაეწყნარებინა, ამას დროდადრო აღწევდა კიდეც. ვფიქრობ, ჩვენი შვილი საკმაოდ ჭკვიანი იყო და კარგად ესმოდა, რომ თავი ხელში უნდა აეყვანა, გონს მოგებოდა და სიმართლისთვის თვალი გაესწორებინა. კიდეც ერთი დაბრკოლება ის იყო, რომ ქეისს თავი ჩვენს პატიმრად მიაჩნდა. ჩვენ მას ვუთხარით: თუკი ჩვენთან ცხოვრება არ გინდა, შეგიძლია მამიდასთან წახვიდე ინგლისში, ან გრანდ ლეიკზე ჩემიანებთან, ან კიდეც ტექსასში ბრედის მამასთან და დედინაცვალთან. გარდა ამისა, ჩვენ სხვა ნათესავებიც გვყავდა და შეეძლო იმათთანაც გადასულიყო. ვუთხარით, რომ გაქცევაც შეეძლო, მაგრამ ამ შემთხვევაში სხვა ოჯახში მოუწევდა ცხოვრება. ამავე დროს გავაფრთხილეთ კიდეც, თუკი ჩვენს სახლში დარჩენას მოისურვებ, მაშინ ჩვენს მიერ დადგენილ წესებს უნდა დაემორჩილო და შენდამი არანაირი პრეტენზია არ გვექნება. ბრედმა მოკლედ უთხრა მას: “არც რაიმე უფლება, პრივილეგია ან ნდობა. თავიდან დაწყება მოგიწევს, რათა ეს ყველაფერი კვლავ მოიპოვო.”

ჩვენ ვიმედოვნებდით, რომ ქრისტიანულ შეხვედრებზე სიარული ქეისის ზოგიერთი პრობლემის გადაჭრაში მაინც დაგვეხმარებოდა. მოგვიანებით მართლაც დამტკიცდა, რომ ეს სწორი მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯი იყო. თუმცა თავიდან თითქოს ყველაფერი უარესობისკენ მიდიოდა. ქრისტიანული მოზიარეობის სკოლაში (CFS) გადასვლას დიდი წუწუნი და უთანხმოება მოჰყვა როგორც ქეისის, ასევე ქრისის მხრიდან. წუწუნის მიზეზი სხვადასხვა რამ იყო, მათ არ მოსწონდათ, რომ მანქანით სკოლაში მე მიმყავდა (ქრისიც ქეისთან ერთად გადავიყვანეთ ახალ სკოლაში, რადგან მას არადამაკმაყოფილებელი ნიშნები ჰქონდა). CFS პატარა და კარგად

დაცული სკოლა იყო, ამიტომ ვიცოდით, რომ ქეისს იქიდან გაქცევის ძალიან მცირედი შანსი ჰქონდა. ქეისის სკოლიდან დაბრუნებასთან ერთად სახლში ომი იწყებოდა. ამ დავიდარაბის ძირითადი მიზეზი ის იყო, რომ მისი თქმით, ჩვენ მას არ ვაძლევდით მეცადინეობის, მეგობრებთან ტელეფონზე საუბრის და მათთან შეხვედრის უფლებას. ჩვენ მისი გაკონტროლება გვიხდებოდა. მე და ბრედმა ერთგვარი “საპატიო ყარაულობა” დავაწესეთ და ერთმანეთის მონაცვლეობით ვდარაჯობდით ქეისს. როცა მაღაზიაში ან სადმე ვიყავით გასულები, ქეისი დროს იხელთებდა, რომელიმე მეგობარს დაურეკავდა, შეხვედრას სთხოვდა ან სახლიდან გაქცევის გეგმაზე ელაპარაკებოდა. მარტოდ დარჩენილს 5 წუთითაც კი არ ვენდობოდით. ბოლომდე შევეცადეთ მის ცხოვრებაში რაიმე სახის ცდუნების შანსიც კი არ დავეტოვა. ყოველდღიურად ვამოწმებდით მის ზურგჩანთას, ვჩხრეკდით მის საძინებელ ოთახს, რათა რაიმე არ გამოგვრჩენოდა. რამდენიმე ახალი წერილიც ადმოვაჩინეთ. მოგვიანებით ტელეფონში ხმის ჩამწერი მოწყობილობაც კი ჩავაყენეთ. რაც არ უნდა მიუღებელი ჩანდეს ეს ყველაფერი, ჩვენ მაინც დარწმუნებული ვიყავით, რომ საჭირო იყო ასეთი ზომების მიღება, ისევე და ისევ ქეისის უსაფრთხოებისათვის. ტელეფონში ხმის ჩასაწერი მოწყობილობის ჩაყენების პირველივე დღეს, ნახევარი საათით მაღაზიაში წავედით საყიდლებზე. ამ ხნის მანძილზე ქეისს მეგობრებთან დაურეკავს. მაღაზიიდან დაბრუნდით თუ არა, შევედით ოთახში და ჩაწერილი საუბრის მოსმენა დავიწყეთ. ქეისი ყვიროდა, ილანძვებოდა და ასე გამოხატავდა ჩვენდამი სიძულვილს. ვერ გავიმეორებ სიტყვებს, რომელსაც ის საუბრისას ხმარობდა. თანამოსაუბრეს ახალგაზრდა ყმაწვილის ხმა ჰქონდა, რომელიც თავის საშინელ მდგომარეობაზე ლაპარაკობდა. იგი ბენზინის დაღვეით თვითმკვლელობას გეგმავდა. (ერთ მომენტში ქეისს ქრისიც გამოელაპარაკა, მაგრამ მან დაუყვირა და გამოლანძღა. ქრისი ორ ცეცხლს შუა იყო — არც თავისი დის წყენება უნდოდა და არც ჩვენთვის სურდა დემალა ის, რა გეგმებაც აწყობდა ქეისი ჩვენს ჩუმად. ქრისს როგორც ჩანდა აშინებდა არსებული სიტუაცია.)

ამ ამბიდან რამდენიმე ხნის შემდეგ ქეისი “უესთ ბოულში” ახალგაზრდულ მსახურებაზე წავიყვანეთ. მან იქიდან გაპარვა მოახერხა და ზემოთ ხსენებულ ახალგაზრდა ყმაწვილთან წავიდა სახლში. ასეთი რამ მან რამდენჯერმე გაიმეორა და ამიტომაც გადავწყვიტეთ ყურადღება უფრო გაგვეძლიერებინა. დეივს დაუურეკეთ და ვუთხარი: “ვიცით, რომ პოლიციელი არა ხარ, მაგრამ გვინდა იცოდეთ, რომ ქეისმა შეხვედრებიდან გაპარვა დაიწყო. თუკი შეამჩნევთ რომ იგი გაიპარა, აუცილებლად შეგვატყობინეთ.”

ზემოთ ხსენებულ ინგლისური ენისათვის დაწერილ დავალებაში ქეისი თავის სასოწარკვეთაზე და აგრესიულ განწყობაზე საუბრობს:

“სკოლაში ძალიან აუტანელი ვიყავი, ყველა ბავშვს ვეჯავრებოდი, მაგრამ გაკვეთილებზე სიარული მაინც მიწევდა, მიუხედავად იმისა მინდოდა თუ არა...რამდენჯერმე მონას სანახავად გავიპარე, თუმცა მაინც დამიჭირეს. ჩემი მშობლების თქმით ჩემი ყველა მეგობარი მხოლოდ ცუდ გავლენას ახდენდა ჩემზე. იმ დროისათვის ჯინას თავის მოკვლა უნდოდა, მაიკი ჩემი შეყვარებული იყო და ამიტომაც მათ არ მოსწონდათ ისინი. ასე რომ მე არა მხოლოდ თავისუფლებას ვკარგავდი, არამედ მეგობრებსაც.”

მთელი ამ ხნის მანძილზე ჩვენ ვაფრთხილებდით ქეისს, რომ ასეთი მდგომარეობით იგი შორს ვერ წავიდოდა. ვერ შეხვდებოდა თავის ძველ მეგობრებს, ვეღარ დაურეკავდა მათ და კერძო სკოლაში მოუწევდა სიარული. ზოგჯერ როდესაც ანერვიულებოდა, ტირილს და ყვირილს იწყებდა. მე მივიღოდი გვერდზე დაუჯდებოდი, მუხლზე ხელს დავადებდი და ხმამაღლა ვლოცულობდი მისთვის მანამ, სანამ არ დაწყნარდებოდა. შემდეგ კი ვუძეოვრებდი და ვუძეოვრებდი (ბრედის მსგავსად), რომ მიყვარდა იგი. ზოგჯერ მოთმინებას ვკარგავდი, მაგრამ შემდეგ თავს ისევ ხელში ავიყვანდი და ყველაფერს ხელახლა ვიწყებდი. ვიცოდი, რომ თუკი ქეისის გამოსწორება გვინდოდა, მაშინ ბევრი რამის მოთმენა მოგვიწევდა. ჩვენი მიზანი არა ბრძოლის, არამედ ქეისის გულის მოგება იყო. მოგვწონდა თუ არა, ფაქტი ის იყო, რომ ქეისმა ჩვენი ნდობა და პატივისცემა დაკარგა — ჩვენ კი მისი. ამის აღსადგენად კი ორმხრივი მცდელობა იყო საჭირო ანუ, მსხვერპლის გაღება და არა მხოლოდ ქეისისგან უნდა მოგვეთხოვა ის, არამედ თავადაც უნდა გაგვეღო. თავიდან გადავწყვიტე სამსახურში არ მეეღო, თუმცა ვიცოდი, რომ სახლში დარჩენა 8 საათი სამსახურში ყოფნაზე უფრო რთული იქნებოდა ჩემთვის. იმაზე უფრო საშინელი არაფერია, ვიდრე შეილს დაუთმო შენი დრო და ყურადღება მაშინ, როდესაც ეს მას საშინლად აღიზიანებს. ვიცოდი, რომ თუკი ხელებს არ დავიკაპიწებდი და თავს ძალას არ დავატანდი, მოვლენები ცუდად განვითარდებოდა. ოჯახში იყო კიდევ ერთი პრობლემა, შემოსავლები გაგვინახევრდა, არადა ორივე შეილის სწავლისათვის ქირა გვქონდა გადასახდელი. ქეისთან ნდობის აღსადგენად ზშირად “ენას კბილს ვაჭერდით” მაშინაც კი, როცა ნამდვილად საჭირო იყო საყვედურის მიცემა. ნაცვლად ხმამაღალი ლაპარაკისა, ვუყვავებდით და ვცდილობდით თბილად მიგვემართა. მე და ბრედმა გადავწყვიტეთ

უფრო მეტად გამოგვემუშავებინა პასუხისმგებლობისა და საკუთარი თავის პატივისცემის საკითხები. თანდათანობით დიდ დროს ვუთმობდით ქეისისადმი დაშვებული შეცდომების გაანალიზებას. მიუხედავად იმისა, რომ ქეისი ჩვენს წინააღმდეგ აჯანყებული იყო, ჩვენ მაინც ძალ-ღონეს არ ვიშურებდით მასთან ურთიერთობის აღსადგენად. რაც უფრო მეტად გაგვიბოლდა იგი, უფრო მეტად მიახლოებას ვცდილობდით. ბოლოს მისი მოთხოვნების შესრულებაც კი დავი-წყეთ, რაც უწინ მიუღებელი იყო ჩვენთვის. ამ საქმეში ძალზედ დიდი დახმარება გაგვიწია ჩვენმა მეგობარმა სუსანმა, რომელიც ბავშვობაში ძნელად აღსაზრდელი ყოფილა: “შეეშვით ქეისთან ნაძალადევად დამეგობრებას. შენ უფროსი ხარ, მშობელი დედა ხარ და ამიტომაც სიტუაციას არა ქეისი, არამედ შენ უნდა მართავდე. არ გჭირდება ქეისის თანხმობა იმის გასაკეთებლად რის საჭიროებასაც ხედავ. თქვენი ასეთი მოპყრობის გამო მას შეიძლება ეგონოს, რომ დედამიწა მხოლოდ მის გარშემო ბრუნავს. იფიქრებს, რომ ყველაფრის გაკეთება შეუძლია, რადგან თქვენ ხომ მაინც გიყვართ იგი.”

რა თქმა უნდა აქ საუბარი იმაზე არ იყო, გვიყვარდა თუ არა ქეისი. ჩვენ ყოველთვის გვიყვარდა ჩვენი შვილები ისეთები, რო-გორებიც იყვნენ. სუსანი კარგად დამეხმარა, რომ ჩემი როგორც მშობლის როლი უფრო სხვაგვარად გამეაზრებინა, არა მარტო აღმზრდელის არამედ როგორც მეგობრის. შევწყვიტე მცდელობა მეამებინა ქეისისთვის და მეტად შევეცადე მისთვის მართებული გზა დამენახებინა.

რაც არ უნდა დაუჯერებლად მოგეჩვენოთ, ასეთ მიდგომას ქეისის მხრიდან არანაირი წინააღმდეგობა არ მოჰყოლია. პირიქით, ისეთი შთაბეჭდილებაც კი მექმნებოდა, რომ ის მაღლობელი იყო ასეთი მოპყრობის გამო. დროდადრო ქეისის მხრიდან გაჯიუტება მცირდებოდა. იგი შეეგუა იმ აზრს, რომ ბევრის სკოლას ვეღარასოდეს ვერ დაუბრუნდებოდა. აღმოაჩინა ისიც, რომ CFS-ში თურმე ყველას როდი სძულდა იგი. მალე რამდენიმე ახალი მეგობარიც გაიჩინა. ჯეიმში ახალგაცნობილი მეგობრებიდან ერთ-ერთი პირველი იყო. მახსოვს როგორ გამიხარდა, როცა ქეისმა მის შესახებ მითხრა. ჩემს წარმოდგენაში დაიხატა პატარა გოგონა, რომელიც დადებით როლს ითამაშებდა ჩემი გზასაცდენილი შვილის ცხოვრებაში. წინ კი თურმე სიურპრიზი მელოდა. ერთ დღეს, როცა ქეისი სკოლიდან სახლში უნდა წამომეყვანა, მან მოხოვა: “თუ შეიძლება, რომ ჯეიმში ჩვენთან წამოვიდეს სტუმრად.” რა თქმა უნდა მე დავთანხმდი. და აი ჯეიმიც გამოჩნდა. მოკლე, ქერადშეღებილი თმები ჰქონდა, რკინის ჯაჭვები აესხა და ყელზე მეტალის ბურთულებიანი მძივი ეკიდა. ის

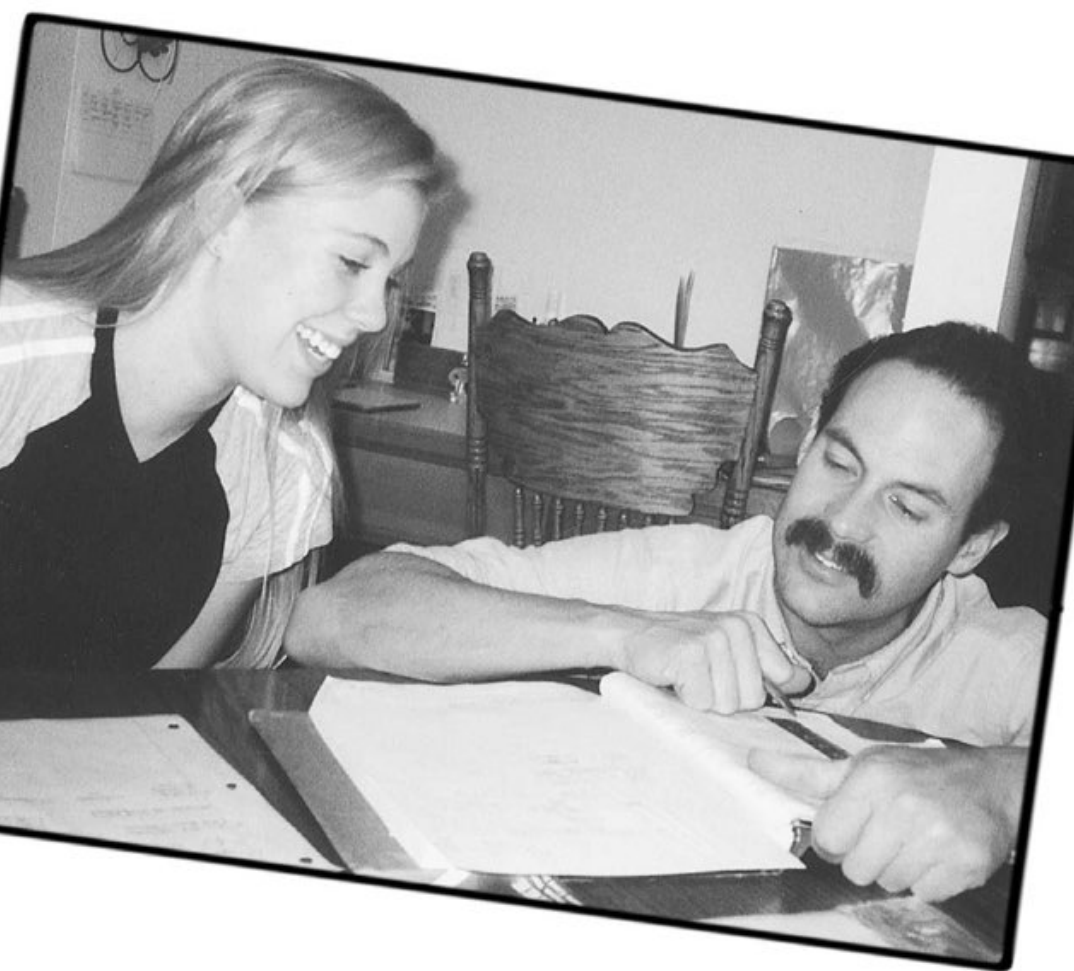
ნამდვილად არ ჰგავდა იმ გოგონას, რომელიც წარმოვიდგინე მაშინ, როდესაც ქეისმა პირველად მომითხრო. თუმცა მისგან ერთგვარი სითბო მოდიოდა. ამიტომაც არ გამკვირვებია თუ რატომ დაუახლოვდა ქეისი პირველად სწორედ მას. ქეისის სიკვდილიდან რამდენიმე კვირის შემდეგ მე ჯეიმს დავუკავშირდი და ჩემთვის საინტერესო რამდენიმე კითხვა დავუსვი. ჯეიმსი იხსენებს:

“ქეისი მაშინ გავიცანი, როდესაც იგი ბევერის სკოლიდან ჩემს სკოლაში გადმოვიდა. საიდან გავიგე მის შესახებ? — მე და ქეისს ერთი დამრიგებელი გვყავდა და სწორედ მისგან შევიტყვევე, რომ ქეისი მარტო სულად გრძნობდა თავს და დახმარება სჭირდებოდა. ერთ დღესაც მივედი მასთან და მივესალმე. ცოტა არ იყოს შეეშინდა კიდეც, რადგან სკოლაში “ამრევად” მიმიჩნევდნენ. ბოლოს ძალიან დავუმეგობრდი ერთმანეთს. პირველ შეხვედრისთანავე ვიგრძენი, რომ ქეისი თავის თავში ჩაკეტილი ადამიანი იყო. თავიდან მისი გამოძეტყველება მეუბნებოდა: “ხმა არ გამცე.” მას ისეთი შეგრძნება ჰქონდა, რომ თითქოს ყველას ეჯავრებოდა. ძალიან დამწუხრებული და უიმედო ჩანდა. ვცდილობდი ყოველდღე მივსულიყავი და გამოვლაპარაკებოდი. ვლოცულობდი, რომ მისგან პასუხი მიმეღო. რამდენჯერმე ღმერთზეც ვილაპარაკეთ, მაგრამ ქეისმა მითხრა, რომ ერთ-ერთი მეგობრის დახმარებით მან სული ეშმაკს მისცა და ამიტომ ვეღარ შეძლებდა ღმერთის შეყვარებას. მე ვაჯერებდი, რომ ეს საჩმე ასე არ დარჩებოდა. ქეისი თვითმკვლელობის სურვილსაც ებრძოდა. წერდა ლექსებს, რომლებშიც გამუდმებით სუიციდს ახსენებდა. გარდა ამისა საკუთარ სხეულს ბევრ ფიზიკურ ჭრილობასა და ტკივილს აყენებდა. იგი ხშირად აკეთებდა ამას. სკოლაში რკინის თხელ ფირფიტას მოიტანდა ხოლმე და თავის მეგობართან ერთად ათასგვარ სისულელეს ჩადიოდა. ამბობდა, რომ ხანდახან მარიჰუანასაც იყენებდა. იმასაც ჰყვებოდა, რომ მშობლებმა ძალიან გაამწარეს, როცა ძველი სკოლიდან გამოიყვანეს. მისი გული ისევ იმ ძველ მეგობრებთან იყო, ძალიან წუხდა, რადგან მათთან დაშორება მოუწია.”

ქეისი ნელ-ნელა ლოიალური ხდებოდა ძველი მეგობრების მიმართ, თუმცა მათ მაინც არ უნდოდათ ქეისის ხელიდან გაშვება, მეტიც — ისინი ხშირად მასაც აწუხებდნენ და ჩვენც. ამიტომ ბოლოს იძულებულნი გავხდით, რომ საცხოვრებლად სხვაგა ადგილას გადავსულიყავით. ერთმა შემთხვევამ კი ძალიან აღმაშფოთა: მონამ და დედამისმა ქეისთან შეხვედრა

მაშინ გადაწყვიტეს, როდესაც გოგონებს ერთმანეთის ნახვა აკრძალული ჰქონდათ. მე და ბრედი ჩვენს ოთახში ვიყავით, ქეისი შემოვიდა და გვითხრა: “ძაღვები მინდა გავასეირნო ქუჩაში.” მე ეს ცოტა უცნაურად მომეჩვენა, რადგან უწინ იგი არ ასეირნებდა ძაღვებს, მაგრამ ჩვენ მაინც მივეცით უფლება. რამდენიმე წუთში კარზე ზარის ხმა გაისმა. ეს ჩემი მეგობარი სუსანი იყო, რომელმაც გვითხრა: “ჩვენი ქუჩის ბოლოში მონა და დედამისი იცდიან მანქანით.” იქვე მეორე მანქანაც იყო, რომელშიც დეარენი და მაიკი (ქეისის ძველი შეყვარებული) ისხდნენ. სუსანს უფიქრია რაღაც საქმე კარგად ვერ იქნებო (იფიქრა ესენი ნამდვილად ქეისს ელოდებიანო), ამიტომაც ჩვენთან მოვიდა და ამბავი გაგვაგებინა. საბედნიეროდ მოვახერხეთ და შეხვედრა ბოლო წუთში ჩავშალეთ. ვერც კი წარმოვიდგენ რის გაკეთებას გეგმავდნენ ისინი მაშინ.

გარდა ამისა იყო სხვა შემთხვევებიც: ერთხელ ქეისის მეგობრები მაღაზიაში შემხვდნენ და ერთი ამბავი ამიტხეს. სახლში გამუდმებით რეკდა ტელეფონი და ყურმილის ალებისას ხმას არავინ გვცემდა. ერთხელ, ნაშუადღევს ჩვენს სახლთან თეთრი ფერის ჩეროკით ქეისის ძველი სკოლის მეგობარმა ბიჭებმა ჩამოიარეს. მანქანის მინა ჩაწიეს და დამიძახეს: “მკვლელი!” ჩვენს სახლს კი გაზიანი სასმელების სავსე ქილები დაუშინეს. ამას ნაკლები ყურადღება დაუთმეთ, გვეგონა აღარ გაიმეორებდნენ. თუმცა მოგვიანებით ეს ბიჭები, იგივე მანქანით კვლავ გამოჩნდნენ და ჩვენს სახლს კვერცხები დაუშინეს. სანამ მე პოლიციას დაუურეკავდი, ბრედი თავისი მანქანით დაედევნა მათ, მაგრამ ვერ დაეწია. მოგვიანებით ის ახალგაზრდები მილიციის თანამშრომლებმა იპოვეს. ისინი ქეისის ძველი მეგობრები იყვნენ. მომხდარის შესახებ ბიჭების მშობლებს შევატყობინეთ. ბრედმა მათ აუხსნა, რომ არანაირი ცუდი განზრახვა არ გვქონდა მათი შვილებისადმი. ჩვენ საკუთარი გოგონას მორჯულებას ვცდილობდით და სთხოვა მათ შვილებს თავი დაენებებინათ ქეისისათვის. სიტუაცია დაწყნარდა, მაგრამ მაინც მეშინოდა კიდევ რაიმე ცუდი არ მომხდარიყო, ქეისის მეგობრებს კიდევ ცუდი საქციელი არ ჩაედინათ ჩვენს წინააღმდეგ. ამიტომ საცხოვრებელი ადგილის შეცვლა გადავწყვიტეთ. მართალია ძალიან გვიყვარდა ჩვენი სამეზობლო, ჩვენი სახლი, მაგრამ ქეისისათვის ასე ჯობდა. მის გამო ვიტანჯებოდით ამდენი ხანი და კიდევ რისკზე წასვლა აღარ გვინდოდა. არ გვინდოდა, რომ მისი ცხოვრება აუცილებელზე უფრო მეტად დაგვემძიმებინა.

უმბრუნება

სანამ მთლიანად უფალს არ მიენდობი,
რწმენის ნაცვლად მხოლოდ უბრალო
დაჯერება

გექნება. ეს კი მანამდე იქნება ასე,
სანამ მთლიანად ღმერთი არ დაეუფლება
შენს არსებას.

და ნაკლებად მნიშვნელოვანია გაქვს თუ არა
ასეთი დაჯერება, რადგან რწმენაში შებიჯება
ურწმუნოებითაც შეგიძლია.

ს ი მ ო ნ უ ე ი ლ ი

5. შემობრუნება

1997 წლის ერთ დღეს, CFS –ში გადასვლის მესამე თვის თავზე, ქეისი მოვიდა და გვითხრა, რომ ჯეიმმა მომავალ შაბათ-კვირას ახალგაზრდულ გასვლით მსახურებაზე მიიწვია. მანამდე კი მან მე და ბრედს წერილობითი სათხოვარი გამოგვიგზავნა, რომელშიც ქეისის გაშვებას გვთხოვდა. არ ვიცოდით გაგვეშვა თუ არა, რადგან ჯეიმს კარგად არც ვიცნობდით. ქეისის ცხოვრებაში წინსვლა ნამდვილად შეინიშნებოდა, მაგრამ მაინც ძალიან ვფრთხილობდით და ვცდილობდით მის დაცვას ყველა შესაძლო ცდუნებისაგან. ამიტომაც მისი 2 დღით გაშვება საკმაოდ დიდ რისკად მიგვაჩნდა. ჩვენ ვუთხარით მას, რომ დაფიქრდებოდით და მხოლოდ ამის შემდეგ მივიღებდით გადაწყვეტილებას. ნაწილობრივ ჩემი ყოყმანის მიზეზი ის ეკლესია იყო, რომელიც ამ ღონისძიებას გეგმავდა. ამ ეკლესიაში წლების უკან ვიყავი და ეს დრო ჯოჯოხეთად მახსენდება. მთელი ეს შაბათ-კვირა რაღაცა ცუდის მოლოდინში ვიყავი. მეგონა, რომ ქეისი შეიძლება სადმე გაქცეულიყო და აღარ დაბრუნებულყო. ღვთის წყალობით საბოლოოდ ყველაფერი კარგად დამთავრდა, თუმცა უკან დაბრუნებული ქეისის მისაღებად მზად არ აღმოვჩნდი. ამის შესახებ მოგვიანებით მოგახსენებთ. პირველად ჯეიმის მონათხრობს გადავავლოთ თვალი იმ ყველაფრის შესახებ, რაც მე და ბრედმაც მხოლოდ ქეისის გარდაცვალებიდან 6 კვირის შემდეგ მოვისმინეთ:

“ჩვენს ეკლესიაში ახალგაზრდული მსახურების ჯგუფი არსებობდა, სადაც თავს ძალიან თავისუფლად და შინაურულად ვგრძნობდი. ამ ჯგუფში მრავლად იყვნენ გოთიკის სტილის მიმდევარი ბავშვები. ბევრი მათგანი პანკურად იცმევდა და უცნაურ ვარცხნილობას ატარებდა. დარწმუნებული ვარ ქეისი იქისე იგრძნობდა თავს, როგორც თევზი წყალში. შესაძლოა მას არ მოსწონებოდა ყველაფერი რაზეც ამ ჯგუფში საუბრობდნენ, მაგრამ იმედი მქონდა, რომ საბოლოო ჯამში ყველაფერი კარგ შედეგს გამოიღებდა მის ცხოვრებაში. როდესაც გავიგე რომ ორდღიანი გასვლითი მსახურება იგეგმებოდა, გადავწყვიტე წავსულიყავი და თან ქეისიც წამეყვანა. თავიდან იუარა, არ უნდოდა წამოსვლა, მაგრამ როცა ვუთხარი,

რომ იქ მაგარი ხალხი იქნებოდა – დამთანხმდა. სიმართლე გითხრათ სულაც არ ვფიქრობდი იმაზე, რომ ამითი ქეისის სულიერი მდგომარეობა გამოსწორდებოდა. არ დამავიწყდება ქეისის მშობლების სახეები როდესაც მათ ღონისძიებაზე გასამგზავრებელ ადგილამდე მანქანით მიგვიყვანეს. ისინი ერთგვარად შეცბუნებულები მოსჩანდნენ, რადგანაც ამ ღონისძიებაზე ისეთი ჩაცმულობის ახალგაზრდები მოდიოდნენ, რომლებთანაც უწინ ქეისს ურთიერთობას უკრძალავდნენ, მაგრამ მიუხედავად ამისა, წამოსვლის ნება მაინც ღართეს. ჩვენ მართლაც რომ შესანიშნავი დრო გავატარეთ. ეს იყო პირველი შემთხვევა, როდესაც მე და ქეისი ასეთ ღონისძიებაზე ერთად მოვხვდით. მთლიანად ამ მსახურებებს 300 – მდე ახალგაზრდა ესწრებოდა. საღამოს მსახურებაზე კარგად არც კი მახსოვდა რაზე ილაპარაკა მსახურმა, მაგრამ მახსოვს, რომ მთელი შაბათ-კვირის თემა ბოროტის მიერ მოტანილი ცდუნებები და ეგოიზმით ცხოვრება იყო. საგალობლები ის იარაღი აღმოჩნდა, რომელმაც ქეისში არსებული კედლების დანგრევა დაიწყო. ჩანდა რომ მის არსებაში ცვლილებები იწყებოდა, მაგრამ ქეისი ისეთი ჩაკეტილი იყო, რომ მე დიდი არაფრის მოლოდინი არ მქონდა. ვფიქრობდი, რომ ერთი შაბათ-კვირა ვერაფერს შეცვლიდა, მაგრამ სრულიად საწინააღმდეგო რამ მოხდა. გაოგნებული დავრჩი როდესაც დავინახე თუ როგორ გარდაისახა ქეისი ახალ ადამიანად იქვე, ჩემს თვალწინ. საღამოს მსახურების შემდეგ ქეისი ტირიდა – ჩემი აზრით იგი ლოცულობდა – ღმერთს პატიებას სთხოვდა. ბავშვებს ნარკოტიკის მისაღებად საჭირო და სხვა მსგავსი საგნები მოჰქონდათ. ამით გამოხატავდნენ იმას, რომ ცოდვის ბოროტების დამსხვრევა სურდათ. ქეისს სამსხვერპლოსთან გამოსატანი ნივთი არ ჰქონდა, მაგრამ ის მთელ გულს ღვრიდა უფლის წინაშე, სურდა ძველი ცხოვრება წარსულისათვის ჩაებარებინა. მის გვერდით ერთი ბიჭი იდგა და ისიც ქეისისთვის ლოცულობდა. ნაწილობრივ მესმოდა სიტყვები, რომელსაც ქეისი ლოცვის დროს იყენებდა. ამ მსახურებების შემდგომ ქეისი ხშირად გამოხატავდა ხოლმე სინანულს უწინდელი არასწორი საქმეების გამო. ამავდროულად იგი თავის ძმაზეც ნერვიულობდა – არ უნდოდა, რომ მისი ძმაც არასწორ გზას დასდგომოდა. ამბობდა, რომ მისი ძველი ცხოვრება ნამდვილი ჯოჯოხეთი იყო და არ სურდა, რომ მის ძმასაც გამოეცადა ის რაც თავად გაიარა. იმ საღამოს, მსახურების შემდეგ ქეისი, მე, ქევინი, ის ბიჭი რომელიც მისთვის ლოცულობდა,

ჯასთინი და ერინი მანქანით ჩვენი ადგილსამყოფლიდან რამდენიმე კილომეტრის მოშორებიდით წავედით. იდგა ღამე, ცა ვარსკვლავებით იყო მოჭედილი, ირგვლივ კი მთები წამომართულიყვნენ. ასე ვიდექით რამდენიმე წუთის ღმერთის დიდებული თანდასწრებით გარემოცულნი და დადუმებულნი, შეეყურებით ზეცას. ეს იყო უდიდესი შეგრძნება: ზეცის სიდიადე და ჩვენი სიპატარავე. ღმერთი ჩვენთან იყო. მოგვიანებით როდესაც ქეისს დავაკვირდი, შევამჩნიე, რომ სახე სრულიად შესცვლოდა. ის კვლავ მორიდებული იყო, მაგრამ მისი თვალებიდან დიდი იმედი მოსჩანდა. მასში რაღაცა ახალი ჩაისახა. ამ მსახურებებზე დარჩენილი დროც შესანიშნავად გავლიეთ. ამის შემდეგ თუკი ქეისთან დალაპარაკებას მოისურვებდი, დაინახავდი, რომ იგი მზად იყო ესაუბრა შენთან. ქეისს ახალგაზრდული მსახურების ხელმძღვანელებთანაც ჰქონდა შეხვედრა და საუბარი.

კვირა დღის ბოლოს მე და ბრედმა ქრისი მარტო დავტოვეთ სახლში და ახალგაზრდული მსახურებებიდან დაბრუნებული ქეისის წამოსაყვანად გავემართეთ ეკლესიისაკენ. მახსოვს ვუყურებდი ეკლესიის წინ შეკრებილ თმაგაწეწილ ბავშვებს, რომელთაგან ზოგიერთი სიგარეტსაც ეწეოდა. და აი ქეისიც გამოჩნდა თავის ახალგაცნობილ დაქალებთან ერთად. ისინი ზუსტად ისეთი ჩაცმულობისანი იყვნენ, რომლებთან ურთიერთობასაც ვუკრძალავდით მას. ყოველშემთხვევაში ჩვენ მაშინ ასე გვეგონა. ჩემთვის ვფიქრობდი: “ნეტა რატომ გავუშვი ამ მსახურებებზე?” მაგრამ როცა ქეისი ჩემთან მოვიდა, თვალებში შემომხედა, ჩამეხუტა და მითხრა: “დედა, მე შევიცვალე, მთლიანად შევიცვალე.”

ბრედი იხსენებს: “ამ მსახურებით გასვლამდე ქეისი ძალიან ჩაკეტილი იყო და არაფრის მთქმელი სახით დადიოდა, მაგრამ ამ ღონისძიებიდან უკან დაბრუნების შემდეგ ის სიხარულით აღსაყვს სახით შეგვხვდა, რისი მიზეზიც იქ მიღებული განცდები იყო.

აღამიანს ეგონებოდა, რომ ქეისი ბნელ ოთახში იყო გამომწვევდუ-ული, შემდეგ კი უცბად ვიდაცამ სინათლე აუნთო და მან მის გარშემო არსებული სილაშქვით დაინახაო. ორი წლის შემდეგ ინგლისურის გაკვეთილზე მიცემულ ესეში ქეისი ჯეიმთან ერთად გატარებულ იმ დროს იხსენებდა:

“ჩემდა საბედნიეროდ ქრისტიანულ სკოლაში იყო ერთი გოგონა სახელად ჯეიმი, რომელმაც მეგობრობის ხელი

გამომიწოდა და თავის ფრთებქვეშ შემიფარა. ის ძალიან გახსნილად აზროვნებდა და ძალიან გულიანი ადამიანი იყო. ასეთი თვისება სხვაში ვერავინ ვერ აღმოვაჩინე. ამას გარდა ის იყო ერთადერთი მეგობარი, რომელსაც მე ვუჯერებდი. იგი ძალიან მოკრძალებულად დამელაპარაკა რწმენაზე და მითხრა, რომ რაც მე დამემართა, ღმერთის ბრალი სულაც არ იყო, რომ ეს შესაძლოა უფალმა დაუშვა, მაგრამ ჩვენ გვაქვს თავისუფალი ნება და გადაწყვეტილების მიღების პასუხისმგებლობაც ჩვენ გვაკისრია. მისი თქმით, სწორედ ჩემს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების გამო აღმოვჩნდი ამ მდგომარეობაში. ჯეიმის სიტყვებში ჭეშმარიტება დავინახე და დავიჯერე მისი ნათქვამი. მოგვიანებით ჯეიმთან და მისი ეკლესიის ახალგაზრდებთან ერთად შაბათ-კვირას გასვლით მსახურებაზე გავემგზავრეთ სადაც ჩემი ცხოვრება შეიცვალა. ეს მხოლოდ მაშინ მოხდა, როცა მე შევძელი დამენახა თუ სად და როდის გადავუხვით გზიდან. ყველაფერი ჩემი არასწორი გადაწყვეტილებების ბრალი იყო. უწინ კი ჩემს თავს დატეხილ უბედურებას სხვებს ვაბრალებდი.”

ძალიან სკეპტიკურად განწყობილი ვიყავი. საქმე ეხებოდა ჩვენს შვილს, რომელსაც უწინ ვძულდით, შეხება ჰქონდა ოკულტიზმთან, ნარკოტიკებთან და რამდენჯერმე თვითმკვლელობაც კი სცადა.

მოგვიანებით ქეისს ვუთხარი, რომ მისი ასეთი ცვლილება თავდაპირველად ტყუილი მეგონა. ვფიქრობდი, რომ მეგობრებმა ურჩიეს – სახლში რომ მიხვალ მშობლებს უთხარი შევიცვალეო და ამის გამოისინი მეტ თავისუფლებას მოგცემნო. ჩემგან განსხვავებით ბრედს ქეისის ყველა სიტყვისა სჯეროდა.

ჩემს ეჭვს დეივიც იზიარებდა. ყოველშემთხვევაში ის თავიდან ფიქრობდა, რომ ქეისის “გადარჩენა” სხვა არაფერი იყო თუ არა მოშიშხნე ტაფიდან ამოხტომა და მის ქვეშ დანთებულ ცეცხლში ჩავარდნა. მაგრამ ქეისი უფლისაკენ მოქცევა რეალობა აღმოჩნდა. იმ შაბათ-კვირის მსახურებიდან დაბრუნებულს არ უთქვამს რომ მან მოინანია და გადარჩენა მიიღო. მისი ნათქვამი იყო კარგად გააზრებული და ყოველგვარი ემოციის გარეშე თქმული: “დედა, მე შევიცვალე.” ნამდვილად აშკარა იყო, რომ ის სიმართლეს ამბობდა. იმ დროიდან მოყოლებული, ქეისი სრულიად სხვა პიროვნებად გარდაიხსნა. ის არასოდეს ლაპარაკობდა ახალგაზრდულ მსახურებაზე გატარებულ ორ დღეზე და არც ჩვენ ვაძალებდით ამას. მის თვალებს უწინდელი ბრწყინვალეობა დაუბრუნდა. მისი ჩვენდამი

დამოკიდებულება პატივისცემით და წრფელი სიყვარულით აღსავსე გახდა.

ქეისი კვლავაც რკინის მძივებითა და ჯაჭვებით ასხმული დადიოდა, ისევ იმ ძველ ტანისამოსს იცმევდა, მაგრამ ამას უკვე აღარანაირი მნიშვნელობა არ ჰქონდა. ყველაზე მნიშვნელოვანი მის სულში მომხდარი ცვლილება იყო. აშკარად ეტყობოდა, რომ მას ის თავისუფლება მოეპოვებინა რაც უწინ ასე აკლდა და რამაც ჩვენი ოჯახის ატმოსფერო მთლიანად შეცვალა. განვლილი სირთულეების ფონზე ეს მდგომარეობა დაუჯერებლად მეჩვენებოდა.

“ყოჩაღ ქეის!” ვამბობდი გულში, “მაგრამ შენ გმართებს დაგვიმტკიცო, რომ ამ გზიდან აღარ გადაუხვევ.

სიყვარულის განსაზღვრები

“ცისა და ქვეყნის შემოქმედო,
მომმადლე ძალა, რომ,
არა სხვისგან ველოდე შვებას,
არამედ თავად ვიყო სხვების მანუგეშებელი.
არა გამიგონ, არამედ გავუგო
არა შემიყვარონ, არამედ თავად შევიყვარო.

ფ რ ა ნ ც ი ს კ ო ა ს ი ზ ე ლ ი

6. სიყვარულის განსაცდელები

ადამიანი, რომელიც ფიქრობს, რომ ხელმეორედ შობა მხოლოდ დმერთის რწმენით ხდება, შესაძლოა ქეისის ცხოვრების ისტორია საუკეთესო მაგალითად ჩათვალოს. თუმცა მე, როგორც მისი მშობელი დედა მოლოდინ ასე არ ვფიქრობ. იმაზე არ ვდავობ, რომ ქეისში ცხოვრებისეული მნიშვნელობის ცვლილება მოხდა, მეტიც 1997 წლის 8 მარტს ქეისი თავის მეორე დაბადების დღეს უწოდებს. დარწმუნებული ვარ ის, რაც იმ მსახურების შემდეგ მოხდა ესტეს პარკში, თვით მსახურებაზე მომხდარ ამბავზე არანაკლებ მნიშვნელოვანი იყო. მახსოვს ერთხელ, ერთმა მეგობარმა მითხრა: “მშვენიერია, როდესაც პატარა იბადება, მაგრამ ეს მხოლოდ დასაწყისია. ყველაფერზე დიდებულია უყურო თუ როგორ იზრდება და ვითარდება იგი.

8 მარტი ქეისის ცხოვრებაში არსებული მრისხანების, სიცარიელის, დაბნეულობის, სასოწარკვეთის დასასრული და მის ცხოვრებაში სრულიად ახალი ეტაპის დასაწყისი. მას იმედი გაუჩნდა და ცხოვრებას აზრი მიეცა. ამის შემდეგ მან უესთ ბოულის ეკლესიის (WBCC) ახალგაზრდულ მსახურებებზე სიარული დაიწყო. ამ შეხვედრებზე ჩვეულებრივი მოზარდები დადიოდნენ, მაგრამ მათი, როგორც ჯგუფის გავლენა ქეისზე ძალიან დიდი აღმოჩნდა. ის რასაც ჩვენ ვცდილობდით ქეისისთვის ჩაგვეწერა და ვერ შევძელით, უესთ ბოულზე შესაძლებელი გახდა. ვფიქრობ, ამას ხელი შეუწყო ერთობის საღამოებმა, სათხილამურო გასვლებმა, შაბათობით გასართობმა თამაშებმა, შესაძლოა ყოველკვირეულმა ბიბლიის შესწავლამ, სხვადასხვა დისკუსიებმა. ერთი კი ფაქტი იყო, ქეისი ნელ-ნელა იმარჯვებდა. ხაზს უკსვამ “ნელ-ნელა.” ეკლესიის ახალგაზრდული მსახურების ხელმძღვანელი შაუნა იხსენებს იმ პირველ საღამოს, როდესაც ქეისი მსახურებაზე მივიდა:

“ქეისი ძალიან უკარება იყო, არ სურდა ვინმე მისულიყო მასთან და გამოლაპარაკებოდა. მასზე უმწეო ადამიანს არ შევხვედრილვარ ჩემს ცხოვრებაში. ძალიან კარგად მესმოდა მისი, რადგან როცა მე პირველად მსახურებებზე სიარული დავიწყე, მისნაირად ვიქცეოდი. მეც ჩემმა მშობლებმა

დამავალდებულებს მსახურებაზე სიარული. მახსოვს ერთი ადამიანის ნათქვამი ჩემზე: “არ გგონია, რომ ეს გოგონა რთული შემთხვევაა?”

ახლაც თვალწინ მიდგას ქეისი, დიდი ზომის ჯინსებით, რკინის მძივით და კომუფლაჟის ზედატანით. მისი შემხედვარე იტყოდი, რომ მართლაც დიდი განსაცდელები აქვს გავლილი. ბიჭებიც კი უფრო ხოლმე მის სიახლოვეში ყოფნას. რადგანაც მის მდგომარეობაში უწინ მეც ვიყავი – სიახლოვეს ვგრძნობდი მის პიროვნებასთან. ქეისი მომდევნო მსახურებაზეც მოვიდა, იმის მომდევნოზეც, მაგრამ მეორდებოდა იგივე – ის არავის არ ელაპარაკებოდა.”

თითქმის მსგავსს იხსენებს კიდევ ერთი ახლო მეგობარი კასანდრა:

“ქეისი რკინის ბურთულებიან მძივსა და ბრჭყვიალა ზედატანს ატარებდა. ძალიან მეშინოდა მისი. თითქოს სახეზე ეწერა: “მომერიდეთ”. მოგვიანებით კი მასში სულ სხვა ადამიანი აღმოვაჩინე, რომელიც ჩემი ახლო მეგობარი გახდა. მივხვდი, რომ მასზე არასწორი წარმოდგენები მქონდა. ცუდია, როცა ადამიანს ჯერ ამა თუ იმ სტერეოტიპს მიაკუთვნებ, ხოლო შემდეგ ხვდები, რომ შეცდი. ეს საერთო პრობლემაა სკოლაში. ასე მოხდა ერიკის და დილაინის შემთხვევაში, როცა მათ არ უნდოდათ გამოსვლა თავიანთი ნაჭუჭიდან და იმ ადამიანების გაცნობა, რომლებიც მათი მსგავსი არ იყვნენ.

მართალია შაუნამ არაფერი იცოდა ქეისის წარსულის შესახებ, მაგრამ იგი ხვდებოდა, რომ გოგონა თავის ადგილს ეძებდა და სურდა ისეთად მიეღოთ იგი, როგორიც იყო.

დროთა განმავლობაში ქეისი უფრო და უფრო იხსნებოდა. ეს მხოლოდმასზე ჩვენი გავლენის გამო არ ხდებოდა, არამედ იმის გამოც, რომ დროთა მანძილზე, მან საკმაოდ გამოცდილება დააგროვა სხვა ახალგაზრდებთან ურთიერთობაში და თავს უცხოდ აღარ გრძნობდა. ჩვენ ხშირად მივდიოდით კაფეში, ციგურებზე სასრიალოდ. ქეისს ძალიან მოსწონდა ეს ყველაფერი.

როდესაც ბავშვები სკოლაში მიდიან, მათგან იმავე წუთიდან უფროსებით მოქცევას მოითხოვენ, არადა ჩემი გამოცდილებიდან ვიცი, რომ მოზარდს სურვილი აქვს ისეთი იყოს როგორიც სინამდვილეში არის. მათ იმ ადამიანებთან ყოფნა უყვართ, რომლებიც ნაკლებად დარდობენ იმაზე, თუ რას იტყვიან სხვები.

ახალგაზრდულ შეხვედრებზე სიარულის დაწყებიდან ერთი წლის თავზე ქეისს ვკითხე: —რა გააკეთა ახალგაზრდულმა მსახურებამ შენთვის. მან მიპასუხა: “ზუსტად არ ვიცი, მაგრამ დასაწყისში არ მიყვარდა იქ მისვლა, რადგან ყველას გაღიმებული სახეები ჰქონდა, ყველას უხაროდა, ყველა ბედნიერი იყო. ბოლოს მეც ვიგრძენი სიხარულის განცდა და მეც მომინდა იგი.”

ის ფიქრობდა, რომ იმ ახალგაზრდებს ისეთი რაღაც ჰქონდათ, რაც მას არ გააჩნდა. მოგვიანებით მან გაბრაზებისა და გულში წყენის ჩადების ნაცვლად თავად დაიწყო ბედნიერების ძიება. ერთ-ერთი გასვლითი ახალგაზრდული მსახურების დროს ქეისი მთლიანად შეიცვალა.

ეს არ ნიშნავს იმას, რომ იგი მყისიერად რელიგიურ პიროვნებად გადაიქცა, ან მისი ლექსიკონი ძირეულად შეიცვალა ან მისმა ხასიათმა მთლიანად ტრანსფორმაცია განიცადა. არამგონია მას კარგად ესმოდა, რას ნიშნავდა ზეციდან შობა, გადარჩენა — როცა ამის შესახებ ეკითხებოდნენ. ერთი რამ დანამდვილებით იცოდა, იცოდა რომ იპოვა ის რაც მთლიანად აღავსებდა მის არსებას და ამაზე მისი ღმირილიც მიუთითებდა.

1997 წლის ზაფხულის მიწურულს მე და ბრედმა ქეისი CFS დან კოლუმბიის სკოლაში გადავიყვანეთ. ქეისს ერთი ახლო მეგობარი ჰყავდა, რომელიც ამ სკოლაში მასზე უფრო ადრე გადავიდა. ქეისი თავის უკმაყოფილებას გამოხატავდა CFS ის მიმართ და გვთხოვდა კოლუმბიის უნივერსიტეტში გადაგვეყვანა.

უწინ რა თქმა უნდა, ჩვენ ყურადღებასაც არ მივაქცედით ქეისის ნათქვამს, მაგრამ რადგანაც ბოლო რამდენიმე თვის მანძილზე იგი აშკარად გამოიცვალა, მისი წინადადებაზე თანხმობა განვაცხადეთ. კოლუმბიის უნივერსიტეტში წავედით რათა გაგვეგო როგორი სასწავლებელი იყო. დაველაპარაკეთ ამ სკოლის მოსწავლეების მშობლებს და თან იქაურ ბავშვებსაც დავაკვირდით. მთელი ამ ხნის მანძილზე ქეისი და მისი მეგობარი ჩვენს დაყოლიებას ცდილობდნენ და გამოუვლიათ კიდეც. ქეისი გავაფრთხილეთ: თუკი რაიმე არასწორს შევნიშნავდით — დაბალ ნიშნებს, გაკვეთილების გაცდენას, საექვო რეპუტაციის მქონე ადამიანებთან ყოფნას — კოლუმბიის სკოლაში სწავლას იქვე დაესძეოდა წერტილი და ისევ უკან, კერძო სკოლაში დავაბრუნებდით.

ქეისის პრეტენზია შემდეგში მდგომარეობდა: “ღედა, ქრისტიანულ სკოლაში ბავშვებს ვერ ვუმოწმებ ქრისტეს შესახებ. საჯარო სკოლაში, რომ ვიყო გაცილებით მეტ ადამიანს ვეტყოდი ქრისტიანობის მიშვნელობაზე.” ეჭვიც არ მეპარებოდა, რომ ქეისს

ნამდვილად ჰქონდა უფალზე დამოწმების სურვილი. CFW მისთვის მოსაწყენ ადგილად იქცა, ხოლო კოლუმბიის სკოლაში ახლო მეგობართან ერთად ყოფნა კი მიმზიდველად. მიუხედავად იმისა, რომ ქეისი ძალიან სერიოზულად ეპყრობოდა თავის ახლად მიღებულ რწმენას, მისი კლასელები ამბობენ, რომ იგი რწმენაზე ზედმეტი საუბრით არასოდეს იქცევდა ადამიანთა ყურადღებას.

ერთ-ერთი მათგანი, სახელად ელზა, რომელიც ქეისის სიკვდილის დროს მის კლასში სწავლობდა ამბობს:

“არ გამკვირვებია როდესაც 20 აპრილს ქეისის ამბავი შევიტყვე. რაც მას გადახდა ვფიქრობ ნამდვილი გმირობაა. მიუხედავად ყველაფრისა, იგი ბოლომდე ერთგული დარჩა იმისა რაც მისთვის ესოდენ ფასეული იყო. ჩემთვის უცნობი იყო მისი რელიგიური შეხედულება. ქეისი ძალით არავის არ ელაპარაკებოდა რწმენის შესახებ. ერთხელ, საკლასო ოთახში იჯდა და პატარა ბიბლიას კითხულობდა. ვკითხე: “რას აკეთებ?” მან მიპასუხა: “ბიბლიას ვკითხულობ.” ჩვენს მეგობრობაში რელიგიას მნიშვნელოვანი ადგილი არ ეჭირა.”

კიდევ ერთმა კლასელმა კაილამ, საერთოდ არაფერი არ იცოდა ქეისის რელიგიური მრწამსის შესახებ, მაგრამ ის ამბობს:

“მასში იყო რაღაც ისეთი რაც სხვა კლასელებისაგან გამოარჩევდა. არ ვიცი ამას რა დავარქვა. ის უბრალოდ სხვანაირი პიროვნება იყო. ქეისი ძალიან თბილად ეპყრობოდა ადამიანებს და არასოდეს არავის არ განსჯიდა იმის გამო, თუ რატომ ეცვა პიროვნებას ესა თუ ის ტანსაცმელი ან რატომ გამოიყურებოდა ასე.

როცა მისი რელიგიურობის შესახებ გავიგე – მალევე მოკლეს კიდევ. ჩვენ სხვადასხვა საკითხებზე ვსაუბრობდით ხოლმე. ერთ-ერთი საკითხი იყო თოვლზე სრიალი. მე უუთხარი მას, რომ მიყვარდა თოვლზე სრიალი, მაგრამ კარგად ვერ გამომდიოდა, მან კი მიპასუხა: “მე დაგეხმარები და გამოგივა; მომავალ კვირას თოვლზე სასრიალოდ მივდივარ. თუკი წამოსვლის სურვილი გექნება დამირეკე. ასე რომ გადაეწყვიტეთ თოვლზე სასრიალოდ ერთად წავსულიყავით. ქეისმა – მიუხედავად იმისა, რომ კარგად არც კი მიცნობდა – თავისთან ერთად წამოსვლა შემომთავაზა.

კიდევ ერთი დიდი განსხვავება ძველ და ახალ ქეისს შორის ის იყო, რომ მას გემოვნება შეეცვალა. უწინ ის როკით, ვამპირებით, საკუთარი თავის დაზიანებით იყო დაინტერესებული; ახლა კი ქეისი ფოტოგრაფიამ, (მისი საყვარელი ფოტოგრაფი დღეობდა ლეინგი გახლდათ) პოეზიამ და ბუნებამ გაიტაცა. ქეისის მეგობარი ამანდა – რომელმაც მისი ცხოვრების ბოლო შაბათ დღეს ქეისი სადილზე მიიპატიჟა – იხსენებს, რომ მას უილიამ შექსპირიც უყვარდა:

“შეიძლება ითქვას, რომ დაღუპილი ჰქონდა მისი შემოქმედება. საათობით იჯდა ბიბლიოთეკაში, რათა ყოველი სიტყვა კარგად გაეგო და სათანადოდ მომზადებულიყო ინგლისურის გაკვეთილისათვის. თუმცა იყო რაღაც ისეთებიც, რაც მას არ მოსწონდა შექსპირის შემოქმედებაში. მახსოვს, გაკვეთილად “მაკბეტი” გვქონდა და იმ სამშაბათს ბიბლიოთეკაში ამ გაკვეთილს სწავლობდა რადგანაც ჩამორჩენილი იყო. მიზეზი ის გახლდათ, რომ მას არ მოსწონდა ეს ნაწარმოები. მისი აზრით მაკბეტის წაკითხვა ძალიან ცუდ განწყობაზე აყენებდა ადამიანს. ის სიბნელესა და სიკვდილზე საუბრით იყო გაჯერებული. ეს იყო მიზეზი, რის გამოც მას ნაწარმოები არ მოსწონდა. იგი “კანდიდსაც” იწუნებდა, რადგან მისი შინაარსი სასტიკი იყო. ჩემი აზრით მას სარკაზმი არ მოსწონდა, არადა რამდენიმე ხნის უკან ყველაფერი პირიქით იყო. ერჩივნა წაეკითხა ჩარლზ დიკენსი, ან ემილი დიკენსონი. ინგლისურის გაკვეთილზე მისი რამდენიმე ლექსი ვისწავლეთ და ქეისს ძალიან მოეწონა.”

ცვლილებას ადამიანში არა მხოლოდ ზრდა, არამედ ტკივილიც ახლავს. ქეისთან მიმართებაში ჩვენ ვერიდებოდით სიტუაციის დაძაბვას. ბოლო ორი წლის განმავლობაში, ჩვენს ოჯახში რაიმე ღირსშესანიშნავი არაფერი მომხდარა. ქეისი საკუთარ გარეგნობასა და წონაზე ნერვიულობდა. ადარდებდა ურთიერთობა თანაკლასელებთან და ეკლესიის მოზარდებთან. ხანდახან პატარა გაუგებრობები მოსდიოდა მმასთან, მამასთან ან ჩემთან. ჯემის თქმით, ქეისს ხანდახან მაინც ენატრებოდა თავისი ძველი მეგობრები:

“მოუხედავად იმისა, რომ მან ზურგი აქცია თავის ძველ ცხოვრებას, მაინც ნერვიულობდა ხოლმე ძველ მეგობრებზე. განსაკუთრებით მტკივნეული იყო ის მომენტი, როდესაც მაიკი და მისი სხვა ყოფილი მეგობრები მის სახლთან მანქანით ჩაივლიდნენ და ეძახდნენ. ასეთი რამ განსაკუთრებით

მაშინ გახშირდა, როდესაც ქეისი კოლუმბიის სკოლაში გადავიდა. ალბათ ისინი გამიზნულად აკეთებდნენ ამას, მის გასაღიზიანებლად. ისეთი შთაბეჭდილება მექმნებოდა, რომ ისინი დასცინოდნენ, რადგანაც ქეისს მათთან ყოფნა არ შეეძლო. ქეისს თან არ უნდოდა მათთან მისვლა და თან უნდოდა, რადგან მეგობრები ვერ ეთმოებოდა. იმასაც ამბობდა, რომ მათი ზეწოლისგან გათავისუფლება სურდა. მოგვიანებით ქეისმა ძველი მეგობრების შესახებ საუბარი სხვა კონტექსტში დაიწყო. ნაცვლად იმისა, რომ გაეხსენებინა: “ჩვენ ვაკეთებდით ამას და ამას, კარგად ვერთებოდით...” ის ამბობდა: “ოჰ, ნეტავ მათაც იპოვონ ის, რაც მე ვიპოვე და შეიცვალნონ.” ნათელი იყო, რომ მეგობრების მიმართ მისი დამოკიდებულება სრულიად შეიცვალა. ის კვლავაც ფიქრობდა ძველ მეგობრებზე, მაგრამ ახლა უკვე სხვაგვარად.

ჯეიმი ამბობს:

“ქეისის თავსატეხს არა მხოლოდ კლასელებთან, არამედ ოჯახის წევრებთან ურთიერთობაც წარმოადგენდა. ზოგჯერ ისეთი შეგრძნება მქონდა, რომ მის მშობლებს მისი პიროვნება კი არა, მისი ქმედებები უფრო ადარდებდათ. არ ვიცი რამდენად გასაგებად ვამბობ, მაგრამ მისი მშობლები უფრო იმაზე ზრუნავდნენ თუ როგორ გამოიყურებოდა იგი ხალხის თვალში. როგორ აისახებოდა მისი ქცევები მშობლების მიმართ. ეს ძალიან მტკივნეული იყო ქეისისათვის.

მოგვიანებით ჩვენი ურთიერთობა თითქოს შეწყდა, რადგან სხვადასხვა სკოლებში გადავედით, ზაფხულში კი ორეგონში წავედი. ხანდახან მაინც ვახერხებდით საუბარს. ბოლო საუბრისას მან მითხრა: “მიუხედავად იმისა, რომ ვგრძნობ გავიზარდე, მაინც ბევრ ცდუნებებთან მიხლება გამკლავება. ხანდახან რწმენაში ვმერყეობ, ბიბლიის შესწავლაზეც დავდივარ, ყველას გონია, რომ ძალიან კარგად ვარ, მაგრამ ხანდახან თავს ღმერთისაგან შორს ვგრძნობ.”

არიან ამხანაგები, რომლებთანაც ყველაფერზე ვერ ილაპარაკებ, რადგან გულწრფელობამ შესაძლოა შენს რეპუტაციაზე ცუდი გავლენა იქონიოს. ქეისი კი ძალიან წრფელად და გულახდილად საუბრობდა საკუთარ ტკივილსა და პრობლემებზე. ჩვენ ერთმანეთს ვუზიარებდით გულის ნადებს და სულაც არ ვცდილობდით რაიმეს შელამაზებას.”

ჯემის მსგავსად, მისმა სხვა მეგობრებმაც ბევრი ისეთი რამ მითხრეს, რასაც მათი თქმის გარეშე ალბათ ვერასოდეს გავიგებდი. ცუდია, როცა შენი შვილის ცხოვრების ყველაზე მნიშვნელოვანი ამბებს მისი სიკვდილის შემდეგ იგებ. მეტირება როცა იმაზე ვფიქრობ, თუ რატომ მის სიცოცხლეშივე არ ვიცოდი ეს ყველაფერი. ისინი ხომ ქეისისადმი სიყვარულს უფრო გამძლეობდნენ.

ბოლო ორი წელს მანძილზე, კასანდრა ქეისის ყველაზე ახლო მეგობარი იყო. იგი იხსენებს:

“ქეისი და მე ხშირად ვსაუბრობდით იმაზე თუ როგორად წარმოგვედგინა საკუთარი თავი, ან როგორები გვინდოდა ვყოფილიყავით. ხანდახან იმაზე სწუხდა, რომ ისეთი ლამაზი არ იყო, თავისი წონა ადარდებდა. ნატრობდა, რომ უკეთესი ხასიათები ჰქონოდა. მართალია, მას ასეთი ფიქრები ჰქონდა, მაგრამ არასოდეს ექცეოდა ამ ფიქრების გავლენის ქვეშ. ის ღმერთს სთხოვდა დახმარებას და ცდილობდა ყოფილიყო ის, რაც სინამდვილეში იყო.

მინდა ასევე ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი აღვნიშნო ქეისის ცხოვრებიდან. იგი არასოდეს წარმოაჩენდა საკუთარ თავს როგორც განსაკუთრებულს და ამიტომაც მასთან ბევრი გოგონა მეგობრობდა. იცით სკოლაში ბევრი გოგონაა, რომელიც კეკლუცობს და ცდილობს ყველას ყურადღება მიიქციოს. ასეთ ადამიანებთან მეგობრობა ცოტა არ იყოს ძნელია. ისეთი შეგრძნება გეუფლება მათთან ურთიერთობაში, რომ თითქოს ვიღაცას ეჯიბრები. შთაბეჭდილება გექმნება თითქოს გინდა ვიღაცა შენს მხარეზე გადმოიყვანო. გინდა, რომ მათ მოეწონო და ამიტომ ცდილობ ითამაშო და არ იყო ის რაც სინამდვილეში ხარ. ქეისს არ სურდა ითამაშო, არ უნდოდა ყალბი ყოფილიყო. მას არც ერთი გოგონა არ ედგა ჯიბრში, არც სკოლაში და არც ახალგაზრდულ ჯგუფში.

ქეისზე ფიქრისას მახსენდება წმ. ფრანცისკო ასიზელის სიტყვები: “ადამიანი იმას კი არ უნდა ეძიებდეს რომ იგი უყვარდეთ, არამედ თავად უნდა უყვარდეს.” ქეისს ეს თვისება ჰქონდა. სჯეროდა, რომ მხოლოდ ღმერთს შეეძლო მასში არსებული სიცარიელის აღვსება და ამიტომაც იგი თავს არიდებდა ათასგვარი სისუღეულებების ჩადენას, შეყვარებულის ძებნას და კიდევ სხვა რამეებს. იგი არ ნებდებოდა და ცდილობდა პრობლემებზე ამაღლებულიყო.

ეს კარგად ჩანს კასანდრასადმი მიწერილ ერთ-ერთ წერილში:

ივნისის 28, 1998

“გამარჯობა ქას! ვმადლობ ღმერთს ყველაფრისთვის რასაც ჩემთვის და სხვებისათვის აკეთებს. ის მუდამ ჩემთან დგას რათა გზიდან არ გადავუხვიო როდესაც ჩემი ემოციები მძლავრობენ... იცი, ძალიან მაინტერესებს, ნეტა რა გეგმა აქვს ღმერთს ჩემს ცხოვრებაზე, რა ნიჭები მაქვს, რომ მისთვის გამოვიყენო? ახლა ისლა დამრჩენია დაველოდო და იმედი ვიქონიო, რომ ოდესღაც გავიგებ. შეიძლება დადგეს დრო, როცა უკან გადავხედავ ჩემს ცხოვრებას და ვიტყვი: “აი თურმე რა ყოფილა. განა საოცარია არ არის, რომ ჩვენ ამ გეგმის ნაწილი ვართ?...”

კასანდრას მიმართ კიდევ ერთ, 1998 წლის შემოდგომაზე მიწერილ წერილში წერდა:

“ძვირფასო ქასს,

...იცი რომ ყველაფერი ქრისტეს უნდა დავუთმო, მაგრამ ძალიან მიძნელდება. როცა საქმე საქმეზე მიდგება და უნდა დავთმო ყველაფერი, აღმოჩნდება, რომ ჩემს ცხოვრებას ისევ მე ვაკონტროლებ. ასე გრძელდება უსასრულოდ...აი ჩემი სიამაყისათვის, რომ როგორმე ბოლო მომენდო, მაშინ კი ბოლოს და ბოლოს შევიგრძნობდი მშვიდობას და დავანგრევედი ზღუდეს, რომელიც უფალთან დაახლოებაში ხელს მიშლის. საკუთარ თავთან და ღმერთთან წრფელი უნდა ვიყო და შევწყვიტო ფიქრი იმაზე, რომ ღმერთს რაიმეს გამოვაპარებ — ის ღმერთია! კომპრომისზე ვერ წავალ, არ შეიძლება ნელთბილი ვიყო, ვარწმუნებდე საკუთარ თავს, რომ პირველ რიგში “ნორმალურად” უნდა ვიქცეოდე, რომ ადამიანებს “სახარება უუქადავო,” ხოლო შემდეგ კი ვეცადო უფლისათვის მიძღვნილი ქრისტიანი ვიყო. მე არ მინდა სკოლაში ვინმემ თვალთმაქცი მიწოდოს...

კიდევ ბევრს დავწერდი, მაგრამ ახლა საშინაო დავალებას უნდა მივხედო გარდა ამისა არ მინდა, შენი პატარა გონება ქეისის აღსარებებით დავამძიმო.”

მიუხედავად ასეთი სახის წერილებისა, კასანდრა ამბობს რომ მათ ურთიერთობებში არაფერი ყოფილა “მძიმე.”

“...ჩვენ ყოველთვის ასეთ სერიოზულ თემებზე როდი ვლაპარაკობდით. ქეისს უბრალოდ ადამიანებთან ყოფნა უყვარდა. მახსოვს ერთხელ მე, სარა და ქეისი ქალაქში მივდიოდით. მე

და სარა ვლადიმეროვით, ხოლო ქეისი არაფერს ამბობდა, უბრალოდ გვისმენდა. ის ადამიანთა იმ კატეგორიას მიეკუთვნებოდა, რომელთაც მოსმენა უყვართ. არ იზიდავდა სცენაზე დგომა და არ ითხოვდა ხალხის ყურადღების ცენტრში მოხვედრას. ერთხელ, მე და ქეისის ფოტოგრაფიის გაკვეთილისთვის რაღაც დავალება უნდა შეგვესრულებინა და ამისათვის “ირმის ყურის” კანიონში წავედით ბუნების სურათების გადასაღებად. ძალიან ციოდა, თან სინესტე იყო. რამდენიმე სურათის გადაღება მოვახერხეთ, არც თუ კარგი გამოგვივიდა, მაგრამ მაინც კარგი დრო გავატარეთ.”

ქეისის ცხოვრების, ბოლო ორი წლის მანძილზე დაკვირვების შედეგად, დეივი ამბობს:

“მეტწილად იგი ერთ-ერთი ჩვეულებრივი გოგონა იყო. ერთხანს კსწავლობდით წიგნს “დამოწაფება” და ქეისი პირველ რიგში ქორწინების შესახებ დაწერილი თავით დაინტერესდა. პირდაპირ იმ თავზე გადავიდა, რომელიც ქორწინების თემას ეხებოდა. ის ჩვეულებრივი, ნორმალური ადამიანი იყო. ხანდახან ვგრძნობდი, რომ იგი რაღაცას ეძებდა. ქეისის შემხედვარეს მახსენდებოდა მუხლი სახარებიდან: “თქვენ კი უწინარესად ეძიეთ სასუფეველი ღვთისა, და ყოველივე ეს შეგემატებათ.” მას ძალიან კარგად ესმოდა ეს სიტყვები – ცდილობდა ღმერთი პირველ ადგილას ყოფილიყო მის ცხოვრებაში და მთელი დღის მანძილზე სხვა ბავშვებივით მხოლოდ საკუთარ თავზე არ ეფიქრა.”

დეივს ყველაზე მეტად ის ფაქტი ხიბლავდა იყო, რომ ქეისი ახალგაზრდულ მსახურებაზე საკუთარი ნებით რჩებოდა:

“ჩვენს ჯგუფში ზოგიერთი ბავშვი, ისეთი მორცხვი და უსუსურია, რომ არც არასოდეს გაბედავს ახალგაზრდული ჯგუფიდან წასვლას, ან სად უნდა წავიდეს? მაგრამ რაც მე ქეისში დავინახე ის იყო, რომ მას ნებისმიერ დროს შეეძლო ეკლესიის დატოვება და სხვა ადამიანთა ჯგუფთან შეერთება, თუნდაც სკოლაში. ის კი ახალგაზრდულ ჯგუფში რჩებოდა და ეს ნამდვილად მისი გადაწყვეტილება იყო.

არ ვიცი რა მოტივები ამოძრავებდა ქეისს. შესაძლოა ჯგუფიდან წასულიყო და თავი იმითი გაემართლებინა, რომ მეგობრებს შორის დიდი პოპულარობით არ სარგებლობდა.

როგორც ჩანს, ის საკუთარ თავს ეუბნებოდა: “მორჩა, მე აქ იმისათვის არ მოვდივარ, რომ რაიმე გამორჩენა მივიღო, არამედ იმისათვის, რომ ჩემი წვლილი შევიტანო, რაღაც გავცე.” ეს საკითხი 20 აპრილამდე არც თუ დიდი ხნის წინ განვიხილეთ. თუ კი სხვა ადამიანებისათვის არ ცოცხლობ, მაშინ მხოლოდ საკუთარ თავზე ხარ ორიენტირებული, მაგრამ როცა გაცემას იწყებ, შენი ემოციური საჭიროებები თვითონვე იწყებს მოგვარებას. ამას უფრო ადვილად გაიგებ, ვიდრე რეალურად იგრძნობ. ვიცი, რომ ეს ქეისისთვის ადვილი არ იყო. მას დიდი ბრძოლა უხდებოდა. სიკვდილის წინა დღეს, ორშაბათს, ახალგაზრდული მსახურების თანამშრომლებს შეეხვდი და იმაზე ვისაუბრეთ, რომ ქეისი უფრო მეტად ჩაგვება მსახურებაში. გვინდოდა მეტი შანსი ჰქონოდა თავისი წვლილი შეეტანა ახალგაზრდულ მსახურებაში, რისი საშუალებითაც იგი თავს უფრო კარგად იგრძნობდა ამ ჯგუფში. ახალგაზრდულ მსახურებაზე ზოგიერთი ბავშვი ძალიან “მნიშვნელოვან პერსონად” მიიჩნეოდა — მათ შეეძლოთ თავისუფლად ლაპარაკი, ცეკვა, ისინი იყვნენ ყველა წვეულების სულისჩამდგმელნი. ქეისი კი ასეთი ტიპის ადამიანებს არ მიეკუთვნებოდა. თუმცა ისიც მათ შორის იყო. მე ის გმირად მიმაჩნდა, რადგან ხშირად ვხედავდი ქეისის მსგავს ახალგაზრდებს და თითქმის ვერცერთი ვერ უძლებდა უკანა პლანზე ყოფნას, ამიტომაც მსახურებიდან მიდიოდა. ქეისი და მისი მსგავსები არიან პატარა, იმედგაცრუებული ბავშვები და როცა მათ სხვებზე ზრუნვის შანსს მისცემ, ისინი სძლევენ საკუთარ პრობლემებს. მსახურება ნუგეში როდია, თუმცა იგი ცხოვრების მიზანს გისახავს და საკუთარ თავზე ფიქრის ნებას არ გაძლევს.”

ეს წერილი ნათლად მეტყველებს იმაზე, რომ ქეისისათვის ყველაფერი რთული იყო. ბრედმა ადრესატამდე ვერ მისული, 1999 წლის 2 იანვრით დათარიღებული კიდევ ერთი წერილი აღმოაჩინა:

“...მე ისეთ პიროვნებად გადავიქცეი, როგორადაც გახდომას არასოდეს ვისურვებდი. დეპრესიაში ვარ...არასოდეს მსურდა ნეგატიური ან მტირალა ადამიანი ვყოფილიყავი, ადამიანი რომელსაც საზოგადოება არანაირ ყურადღებას არ აქცევს. დედაჩემი ყოველთვის იმას მეუბნებოდა, რომ სახეზე მუდამ ღიმილი მქონოდა, ადამიანებისათვის ადვილად შესამჩნევი და მისაღები ვყოფილიყავი. ნეტა შემძლებოდა ვყოფილიყავი მხიარული, ენერგიული, ისეთი ვის

სიახლოვეშიც უყვართ ადამიანებს ყოფნა. მაგრამ არ ვარ ასეთი. არ მაქვს იუმორის გრძნობა, არა ვარ სხვებივით ოპტიმისტი.

...რაც არ უნდა უცნაურად ჩანდეს, სწორედ ის ადამიანები მეუბნებიან კომპლიმენტებს და მამხნევენ, რომლებიც სინამდვილეში ცხოვრებაში უკან მწევენ...ეკლესიის ბიჭებმა მგონი არც კი იციან ჩემი არსებობის შესახებ. სკოლის ბიჭები კი ყურადღებას მაქცევენ. რა თქმა უნდა ვხვდები, რომ ზოგიერთი მათგანის მოტივი ვნება და გულისთქმაა. მათგან ადვილად შემიძლია მივიღო ის სიყვარული რომელსაც ასე ველტვი. მე იმას როდი ვგულისხმობ, რომ მათთან სექსი ან სხვა რაიმე უხამსი საქმე მოვისურვო. ამით იმის თქმა მინდა, რომ ვერც სკოლაში და ვერც ეკლესიაში მეგობრებს ვერ ვპოულობ. აქამდე თავს ძალას ვატანდი და ვცდილობდი ამისთვის ყურადღება არ მიმექცია, მაგრამ ახლა ვშიშობ, რომ ამ ტკივილს მეტად ველარ გავუძლებ. გეხვეწები მითხარი რას ფიქრობ ამ ყველაფერზე.”

ქეისის მერ დანატოვარი წერილებიდან და ახალგაზრდულ მსახურებაზე მის მიერ შესწავლილი წიგნებიდან კარგად ჩანს, რომ იგი სიცოცხლის აზრს ეძიებდა, უნდოდა გაეგო როგორ ეცხოვრა ღმერთისათვის. მე და ბრედმა მხოლოდ მისი გარდაცვალების შემდეგ დავინახეთ, თუ რა დიდ გავლენას ახდენდნენ ქეისზე ის წიგნები რომელსაც იგი კითხულობდა. ადრე ამას ვერ ვხვდებოდით, რადგანაც იგი სახლში არასოდეს საუბრობდა წაკითხულზე (მისთვის როგორც ჩანს უფრო მნიშვნელოვანი იყო ეცხოვრა წაკითხულის შესაბამისად ვიდრე ამაზე ელაპარაკა. მას სკოლის წიგნებთანაც ასეთი დამოკიდებულება ჰქონდა). ახლა, როდესაც ვნახულობთ მის წიგნს, მონიშნულს, ხაზგასმულს, გაფერადებულ ციტატებს, ხელით მინაწერ კომენტარებს, ვხვდებით, რომ ამ წიგნებმა დიდი გავლენა მოახდინეს მასზე.

ჰენრი ნოუენის წიგნში “პური მგზავრობისა”, ქეისს მთელი რამდენიმე გვერდი აქვს მონიშნული სადაც საუბარია ოჯახის წევრებთან და მეგობრებთან ურთიერთობის შესახებ. პირველად მონიშნულია თავი, რომლის სათაურია “იყავი ის რაცა ხარ.”

ჩვენ ზმირად არ მოგვწონს საკუთარი თავი, ყოფა და ვეძებთ სხვას, გვინდა სხვებს ვგავდეთ. საკუთარ თავს გამუდმებით სხვებს ვუდარებთ და გვიკვირს რატომ არ ვართ მათებრ მდიდარი, განათლებული, უბრალო, უხვი ან წმინდა. ასეთი სახის შედარებებს მსჯავრდადებამდე, სირცხვილამდე და შურიანობამდე მივყავართ...

ჩვენ უნიკალური ქმნილებანი ვართ. თითოეულ ჩვენთაგანი მოწოდებული ვართ ჩვენი გასაკეთებელი საქმე დავინახოთ და შევასრულოთ იგი მოცემულ დროსა და ვითარებაში. კარგად უნდა გვესმოდეს, რომ ჩვენს გასაკეთებელ საქმეს სხვა ვერ გააკეთებს. ვერასოდეს ვიქნებით ბედნიერნი, თუკი მხოლოდ იმის გარკვევის მცდელობაში ვიქნებით სხვებზე ცუდები ვართ თუ უკეთესნი. ჩვენ საკმარისად შეგვიძლია ვაკეთოთ ის საქმე, რომლისთვისაც უფალმა მოგვიწოდა. იყავი რაც ხარ!

შემდეგ გვერდზე, ქვემოთ მოყვანილი სტრიქონებში მას აღნიშნული ჰქონდა:

“ჩვენ ვერ შევძლებთ ცხოვრებას ჩვენი მშობლების, დების, ძმების, მეუღლეების და მეგობრების გარეშე. სიყვარულის გარეშე ჩვენ დავიზოცებით. ბევრი ადამიანის ცხოვრებაში სიყვარული დამახინჯებულად ან შეზღუდულად მოდის, რისი მიზეზიც ძალადობა და შურიანობა შეიძლება იყოს. არანაირი ადამიანური სიყვარული არ შეიძლება იყოს ისეთი სრულყოფილი, როგორიც ჩვენს გულს სურს, მეტიც, იგი იმდენად არასრულყოფილია, რომ მას სიყვარულად ვერც კი აღვიქვავთ.”

ამ ტექსტის გასწვრივ მინდორზე ქეისის მინაწერი დაემატებინა: “ნუ ეძიებ ნუგეშისთვის ადამიანურ სიყვარულს, არამედ ამის ნაცვლად ღვთის სიყვარული ეძიე.”

კიდევ ერთი წიგნი, რომელშიც ქეისის მრავლად ჰქონდა მონიშვნები გაკეთებული იყო ჰენრიჰ არნოლდის დამოწაფება, “ყოველდღიური ცხოვრება ქრისტესთვის.” ამ წიგნში ქეისის მიერ რამდენიმე ხაზგასმული ციტატის მნიშვნელობას მხოლოდ მისი სიკვდილის შემდეგ მივხვდით. თავისუფლების მოპოვებისათვის იგი ჩუმად, მაგრამ მთელი მონდომებით იბრძოდა. აი რამდენიმე მაგალითიც:

“თანამედროვე ადამიანი ძალიან მატერიალისტურად აზროვნებს. ის ვერ ხედავს, რომ ბოროტი და კეთილი ძალები მისგან დამოუკიდებლად არსებობენ და რომ მის ცხოვრებას ის ძალა წარმართავს, რომელსაც გულის კარს გაუღებს...”

ჩვენ კვლავ და კვლავ ოკულტიზმში ვეფლობით, განსაკუთრებით სკოლებსა და კოლეჯებში. დღევანდელ ცხოვრებაში ოკულტიზმს მეცნიერების ერთ-ერთ სახეობად მიიჩნევენ... ცრუმორწმუნეობრივი მოქმედებები, ისეთები

როგორიცაა: მიცვალებულებთან საუბარი და სხვა, შესაძლოა თავიდან უბოროტო ქმედებად მოგვეჩვენოს, მაგრამ დროთა მანძილზე ადამიანი ისე ებმება სატანის მახეში, რომ თვითონაც ვერ იგებს. ასეთ ქმედებებს არანაირი საერთო არა აქვს იესო ქრისტეს მიმართ ბავშვურ რწმენასთან. უფალს სურს, რომ ისინი ვინც ყველაზე დამწუხრებულნი და განრიდებულნი არიან რწმენისაგან, მისკენ შემობრუნდნენ... იესო მოუხმობს ბოროტმოქმედებს, მებაჟეებს, მეძავეებს და ადამიანთა მიერ მოძულეებულებს. ის შეპყრობილ ადამიანებს მსჯავრს კი არ დებს, არამედ ათავისუფლებს. ამ განთავისუფლებას თან ახლავს მოვალეობა — უნდა განუდგე ბოროტებას.

ძალზედ მნიშვნელოვანია გადაწყვეტილების მიღება. საკუთარ თავს უნდა ვკითხოთ მხოლოდ ლამაზი ეკლესია გვინდა თუ ჯვრის გზით სიარული. ერთი რამ კარგად უნდა გავითავისოთ: ქრისტეს გზა ჯვრის გზაა...

ერთ თავში ქეისს მხოლოდ ეს წინადადება გაეხაზა: “ყველა ისეთი მოლოდინით უნდა ცოცხლობდეს, რომ თითქოს ეს მისი ცხოვრების ბოლო დღეა.”

მიუხედავად იმ აშკარა და დიდი ცვლილებებისა, რომელსაც ქეისის ცხოვრებაში ჰქონდა ადგილი, ჩვენ როგორ დედა-შვილს მაინც ხშირად გვქონდა კამათი საძინებლის იატაკზე მიმოფანტული ტანისამოსის, უსასრულო შხაპის მიღების, მანქანის გამოყენების უფლებისა და ფულთან დაკავშირებული საკითხების გამო. ძნელი არ არის ქეისის წმინდანად წარმოჩენა, განსაკუთრებით ახლა, როცა ის ჩვენთან აღარ არის და როცა იგი შეცდომებს აღარ უშვებს. ადამიანები საუბრობენ მის ღიმილზე, მის უნარზე სხვების მოსმენისა, არამოთავისებობასა და მის მზრუნველ ხასიათზე. ეს ყველაფერი გასაგებია, მაგრამ მნიშვნელოვანია, ამას ისიც დაემატოს, რომ ჩემს გოგონას არ უძნელდებოდა ყოფილიყო მოთავისე და დაუმორჩილებელი. ხშირად იგი ორი წლის ჯიუტი ბავშვივით იქცეოდა. მას კარგა ხნის მიტოვებული ჰქონდა მოზარდისათვის ყველაზე მძაფრი აჯანყებების პერიოდი, მაგრამ მე, როგორც ყველა დედა, ველოდი დროს, როცა ჩემი ქალიშვილი ნამდვილ ზრდასრულობას მიაღწევდა და ჩემი უახლოესი მეგობარი გახდებოდა. ჩვენი ძველი სახლიდან ქუინის ქუჩაზე გადასახლების შემდეგ ქეისი ხშირად მოსთქვამდა და წუწუნებდა იმის გამო, რომ ძალიან ენატრებოდა თავისი ძველი საძინებელი ოთახი. მისთვის ძველი სახლი უფრო უკეთესი იყო ვიდრე ახალი. გულწრფელად რომ გითხრათ, მაინცადამაინც დიდად

კმაყოფილი არც მე გახლდით ახალი საცხოვრებლით. ამ სახლში სამზარეულო ძველთან შედარებით გაცილებით პატარა იყო. სანამ გადავსახლდებოდით საჭირო იყო ყველა კედლის ხელახლა შეღებვა და რბილი იატაკის მთლიანად გამოცვლა. ასეთი ნაბიჯის გადადგმა ჩემი სურვილი არ იყო და ამიტომაც ქეისის ასეთი საქციელი ცოტა არ იყოს მაღიზიანებდა კიდევ. ისე გამოდიოდა თითქოს ჩემი მიზეზის გამო მოგვიწია საცხოვრებლის შეცვლა. თავს ვიკავებდი, რომ მხრებში წამევლო ხელი, ერთი გემრიელად შემეჯანჯლარებიან და მეკითხა: “განა შენი ბრალი არ არის, ძველი სახლი რომ დავტოვეთ და აქ გადმოვედით? რომ მივატოვეთ ჩვენი ძველი სამეზობლო, რომელიც ძალიან მიყვარდა? რომ ოთხი თვის მანძილზე სამსახურს თავი დავანებე და ამ ყველაფრის სანაცვლოდ ველოდი, ჩვენი ოჯახი დამშვიდდებოდა? კიდევ რაღამდენი მსხვერპლის გაღებას ელოდა იგი ჩვენგან?!”

მე ყოველთვის ვცდილობდი თავი შემეკავებინა და დამეძლია ჩემი სიბრაზე. ახლა როცა ქეისი აღარ არის, ახლა როცა მახსენდება როგორ იღვა იგი მკვლევების წინ იმ სკოლაში (რომელიც ჩვენ უსაფრთხო გვეგონა), ძველი ემოციები კვლავ ცდილობენ მოძალებასა და თავის შესხენებას. შეგიძლია საკუთარი თავი შერისხო იმის გამო, რომ უკვე გაკეთებული საქმე შესაძლო იყო უკეთესად გაგვეკეთებინა და მიუხედავად ამისა, მაინც ვერასოდეს გაიგებ სწორედ მოიქეცი თუ არა... კიდევ ერთი პრობლემატური საკითხი იყო ჩვენი მანქანა, ბრონკო, რომელიც ბრედმა იყიდა დარომლის მართვაძალიან უყვარდა ქეისს. იგი მას “ჩემი ბრონკო”-ს ეძახდა. ბრედი კი გაიღიმებდა ხოლმე და ეტყოდა, “არა ეს ჩემი ბრონკოა, უბრალოდ მე ნებას გრთავ, რომ ატარო და კიდევ – ამ მანქანის ტარება შენთვის პატივია.” ქეისთან ჩვენ ასეთ შეთანხმებამდე მივედით: თუკი იგი სკოლაში საშუალო შეფასებაზე (3,5) დაბალ ნიშანს არ მიიღებდა, მაშინ უფლება ექნებოდა მანქანის ტარების (თუმცა ნებართვა ჩვენგან უნდა მიეღო) და ბენზინისა და დაზღვევის ფულსაც ჩვენ გადავიხდიდით. ხოლო როცა მისი ნიშანი 3, 5 ზე დაბალი იქნებოდა (ყველაზე ხშირად ტრიგონომეტრიაში იღებდა დაბალ შეფასებას), მაშინ მას თავად უნდა გადაეხადა ბენზინისა და დაზღვევის ხარჯი, მანამდე სანამ მიდებულ შეფასებას არ გამოასწორებდა. ხშირად იგი ჩვენს ასეთ დამოკიდებულებას მასზე განხორციელებულ ზეწოლად თვლიდა. ახლა, როცა მე ჩვენს ოჯახში არსებული ყველა საიდუმლო ჩემი შეხედულებისამებრ გადმოვეცით, სამართლიანობის გამო ქეისსაც უნდა მიეცეს საშუალება, რათა ამ ყველაფერთან და-კავშირებით საკუთარი აზრი გამოთქვას. იგი თავისი მეგობრის, კასანდრასადმი დაუთარიღებელ წერილში წერს:

“აბა რას ფიქრობ კოლეჯზე? სიმართლე გითხრა, მე ჯერ ვერაფერს. ცოტა არ იყოს მეშინია კიდეც. სწავლაც მალე დაიწყება. ძალიან მინდა ინგლისში წავიდე სასწავლებლად, მაგრამ აქედან წასვლა მეძნელება. თან წარმოდგენაც კი არ მაქვს რა შეიძლება იყოს უფლის ნება. ჩემი გამოსწორების საკითხში თავიდან ყველაფერი კარგად დაიწყო. ახლა თითქოს ყველაფერი მიძნელდება. ვერაფერი გამივია. სად არის ღმერთი ახლა, როდესაც ყველაზე ძალიან მჭირდება?”

ეს ოჯახური ცხოვრებაც მოსაწყენია. დედაჩემი სულ ჩემს კონტროლშია. ყველანაირად ვცდილობ მას ვაამო და ამის მაგივრად მაინც უკმაყოფილო სახეებს ვხედავ. მბრძანებლობის გარდა დედაჩემი არაფერს არ აკეთებს. მოკლედ მისი ყურმოჭრილი მონა ვარ...ყოველ კვირას სახლს ვალაგებ, თეთრეულს ვრეცხავ, ათას რამეს ვაკეთებ და ამის გარდა ჩემი პირადი ცხოვრებაც მაქვს. ეს ეკლესია, სკოლა, ამდენი საშინაო დავალება, ბავშვის მომვლელად მუშაობა და კიდეც ვინ მოთვლის რამდენი რამ. ეს მოვალეობები ყოველკვირეულად იცვლება...ფულიც აღარ მაქვს, ბავშვების მოვლაში ბევრს არ მიხდია. ამ ფულით მხოლოდ ბენზინს ვყიდულობ და დაზღვევის ფულს ვიხდი. ჩემი ხელფასიდან ერთ ცენტსაც ვერ ვიყენებ. ამ ყველაფერს ისიც ემატება, რომ მათ სურთ, “ნამდვილი” სამუშაო ვიპოვო. ოჰ, ღმერთო ჩემო! ამბობენ, რომ ჩემი ესმით, სინამდვილეში კი არაფერიც არ ესმით. როცა ისინი ჩემს ასაკში იყვნენ, მაშინ ყველაფერი სხვანაირად იყო, ახლა კი შეიცვალა. მათ წარმოდგენაც არ აქვთ, რა საკითხებთან მიხდება შეჭიდება...მოკლედ მადლობა, რომ შემიძლია შენ გაგიზიარო ჩემი გულის წუხილი, ეს საშუალება არც თუ ხშირად მეძლევა.

სიყვარულით ქეისი.

P.S. ვცდილობ მაინც ძლიერად ვიყო. არ მინდა ქრისტეს დავ-შორდე.”

ქეისს ხანდახან ხასიათი ეცვლებოდა და ძალიან გულუხვი ხდებოდა. სიკვდილამდე, ერთი თვით ადრე, უნდოდა თავისი გრძელი, ქერა თმა შეეჭრა, რათა მათგან პარიკი გაეკეთებინათ ბავშვებისთვის, რომლებიც ქიმიოთერაპიის კურსს გადიოდნენ. ერთხელ გადაწყვიტა, თავისი შეგროვილი 100 დოლარი ჩვენი ეკლესიის მიერ სუდანში ადამიანთა უფლებების დასაცავად განხორციელებული პროექტისათვის შეეწირა. მე ვუთხარი მას: “ქეის 100 დოლარი არც

თუ პატარა ფულია შესაწირად. ვიცი, რომ ეს ბავშვის მოვლაში მიღებული თანხაა, მაგრამ შენ ხომ ამდენი ხანი აგროვებდი ამას?” ბოლოს კი ეს ფული ახალგაზრდული ჯგუფის მიერ დანიშნული მოგზაურობისთვის გამოიყენა. ახლაც გული მწყდება, რომ მას საშუალება არ მიეცეოდა თანხა ისე გამოეყენებინა როგორც თავად სურდა.

ვკვდებით რა, ვცოცხლობთ

ადვილია მოკვდე ქრისტეს გამო,
მაგრამ ძნელია იცხოვრო მისთვის.
სიკვდილს ერთი ან ორი საათი სჭირდება,
მაგრამ ქრისტესთვის სიცოცხლე
ყოველდღიურად მოკვდომას ნიშნავს.
ჩვენი ცხოვრების მხოლოდ რამდენიმე
წლის მანძილზე შეგვიძლია ვემსახუროთ
უფალს და ერთმანეთს...
ჩვენი ხანმოკლე მსახურება ამ
წუთისოფელში
ზეცაში მარადიული სიცოცხლის
კარებს გაგვიღებს.
ამიტომაც ხელიდან ნუ გავუშვებთ
მსახურების საშუალებას.

ს ა დ ჰ უ ს უ ნ დ ა რ ს ი ნ ი

7. ვკვდებით რა, ვცოცხლობთ

კოლუმბიის სკოლაში დატრიალებული ტრაგედიის დღიდან მოყოლებული, ქეისის ამბავი გაზეთებისა და ტელევიზიების წამყვან თემად იქცა. მას უკვე მეორე დღესვე “ლითელთოელი წამებული” შეარქვეს. თავიდან არ ვიცოდი როგორი დამოკიდებულება მქონოდა ამ ამბავთან. ქეისი ჩემი შვილი იყო და ნამდვილად არ მსურდა იგი ჟანა დარკად შეერაცხათ.

როგორც ლექსიკონი განმარტავს, ბერძნული სიტყვა “წამებული” მოწმეს ნიშნავს. იგი აღწერს ისეთ პიროვნებას, რომელმაც მუქარის და მრავალი ტანჯვა-წამების მიუხედავად საკუთარი რწმენა არ უარყო. ამ ნიშნით ნამდვილად არ იქნებოდა შეცდომა ქეისისათვის “წამებული” ეწოდებინათ. როგორც ერთი ჟურნალისტი “ჩიკაგო თრიბიუტში” წერდა: “ქეისი სასტიკად იქნა მოკლული ორი ადამიანის მიერ, რომელთა “ახალგაზრდულ კულტურაშიც” სისასტიკეს და სიკვდილს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება”. მართალია ქეისმა სიცოცხლე მოწამეობრივი სიკვდილით დაასრულა, მაგრამ თინეიჯერულ ასაკში, ისიც ხომ იმ “ახალგაზრდული კულტურის” მატარებელი იყო.

მე არ ვაკნინებ მის გაბედულებასა და სიმამაცეს. მეამაყება და მუდამ ვიამაყებ იმით, რომ იგი კი არ შეშინდა, არამედ კითხვას “დიახ”-ით უპასუხა. მას თავისი პრინციპები და მორალი ჰქონდა. ამ პრინციპების დასაცავად იგი ძალღონეს არ დაიშურებდა.

როდესაც პირველად გავიაზრე ის, თუ რა გმირობა ჩაიდინა ქეისმა, ბრედს ვუთხარი: “ნეტა მე თუ შევძლებდი ამის გაკეთებას?” ალბათ მათხოვრად გადავიქცეოდი და ვთხოვდი არ მომკლათ მეთქი. ქეისი კი ასე არ მოქცეულა. ის 17 წლისა იყო, მე კი მასავით ძლიერი ქალი ალბათ ვერც ვერასოდეს გავხდები.

მიუხედავად ამ ყველაფრისა, მას ნამდვილად არ მოეწონებოდა ადამიანების მხრიდან მისი ესოდენ განდიდება. ამავდროულად, ის ერთადერთი არ იყო, იმ დღეს, კოლუმბიის სკოლაში რომელმაც წინააღმდეგობა გაუწია თავდამსხმელებს.

რამდენიმე გასროლის შემდეგ ქეისის თანაკლასელმა, ვალენ შნურმა იყვირა: “ო ღმერთო ჩემო, ო ღმერთო ჩემო...” ერთი მკვლელთაგანი მასთანაც მივიდა და ჰკითხა: ღმერთი გწამს? ქეისის

მსგავსად ვალენმაც უპასუხა: “დიახ!” აქ უფლის სასწაული მოხდა და იგი სიკვდილს გადაურჩა.

როგორც ჩანს მეორე თანაკლასელი, რეიჩელ სქოტიც თავისი პრინციპების გამო ამოიღეს მიზანში – ყოველ შემთხვევაში ამას ამბობს მისი მეგობარი ანდრეა:

“რეიჩელმა გადაწყვიტა ერთგულად დაეცვა თავისი რწმენა, ამისათვის საფასურის გადახდა მოუხდა. წინათ მას ზოგიერთ გაკვეთილზე ერიკთან და დილაინთან უხდებოდა ყოფნა. ჩემი ყურით გამიგონია, როგორ ეუბნებოდა ხოლმე იგი მათ: “არ მომწონს თქვენი სისხლიანი ვიდეო ფილმები და ეს სისასტიკე გულს მირევს.” თავად რეიჩელს კი გასართობი ვიდეო ფილმები მოსწონდა. იქნებ მკვლელებმა ამიტომ გადაუხადეს სამაგიერო?”

ქეისის ახალგაზრდული ჯგუფის ბავშვები, რომელთაგანაც 47 ქოლუმბინის სკოლაში დადიოდა, ამბობენ, რომ იმ დღეს მამაცობისა და თავგანწირვის სხვა მაგალითებიც მოხდა: ერთმა მასწავლებელმა ნათურები ჩააქრო, რათა მკვლელებს ეფიქრათ, რომ კლასში არავინ იყო და არ შესულიყვნენ. ერთი ბიჭი თავის წაქცეულ დას გადაეფარა, რათა ტყვია აეცილებინა მისთვის, ერთმა ყუმბარა ხელში აიღო და ბავშვებისაგან მოშორებით მოისროლა, მიუხედავად იმისა, რომ თვითონ უკვე დაჭრილი იყო. მასწავლებელი დევიდ სანდერსი დერეფანში იდგა და მოსწავლეებს მიმართულებას აძლევდა, რათა იმ მხრიდან არ გასულიყვნენ საითაც თავდამსხმელები იყვნენ. რამდენიმე წუთში მას დერეფანში მისკენ მომავალმა მკვლელებმა ესროლეს. სანამ სასწრაფო დახმარება მოვიდა იგი სისხლისაგან დაიცალა და მოკვდა.

თუნდაც, მხოლოდ ქეისი ყოფილიყო ამ მოვლენის ერთადერთი გმირი, მას მაინც ნამდვილად არ ექნებოდა სურვილი ასე აემაღლებინათ და ხოტბა შეესხათ მისთვის. აი რა მითხრა ცოტა ხნის წინ კასანდრამ:

“არ ვიცი რა რეაქცია ექნებოდა ქეისს, რომ სცოდნოდა “წამებულს” დაარქმევდნენ. არა მგონია ეთქვა, “მე უღირსი ვარ ამ სახელისა,” მაგრამ ვფიქრობ, მაინც არ იტყოდა ზოგიერთი ადამიანის მსგავსად: “იცით, მე ამას არ ვიმსახურებ, მაგრამ თუ თქვენ გინდათ ღამიძახეთ.” ქეისი ასეთი ადამიანების კატეგორიას არ ეკუთნოდა.

რამდენიმე თვის უკან ვსაუბრობდით და მან ასეთი რამ მითხრა: “იცი, მე ღმერთს ვეღარ ვგრძნობ უკვე, იგი ძალიან შორს მოჩანს. მიუხედავად ამისა მე მაინც ჩემი უნდა ვცადო, უნდა ვიბრძოლო, მაგრამ ეს ძალიან ძნელია”. ქეისს არ შეეძლო სიყალბე ელაპარაკა. ის ვერ მოიტყუებოდა “შესანიშნავად ვარო.” ძალიან გულახდილად საუბრობდა თავის წუხილზე, სირთულეებზე, რასაც ხშირად სხვა არ აკეთებს. მის მაგალითზე მე ამის დაფასება ვისწავლე. ერთხელ, ახალი აღთქმიდან იმ ადგილზე ვსაუბრობდით, სადაც იესო ფარისევლებს თვალთმაქცობაზე ესაუბრება, რომ ისინი გარედან სუფთანი ჩანან მაგრამ სინამდვილეში თეთრად შეფერილი სამარხებივით არიან, რომელიც ძვლებითაა სავსე. ვსაუბრობდით თვალთმაქცობაზე, მოჩვენებითობაზე, იმაზე, რომ ადვილია გახდე ყალბი. ადამიანებს გონიათ, რომ თუ კი ბიბლიას კითხულობენ და საუბრის მანერას იცვლიან, ავტომატურად კარგი ქრისტიანები ხდებიან, მაგრამ ქეისი ასე არ ფიქრობდა.

ადამიანები ცდებიან თუ კი გონიათ, რომ იგი უმწიკვლო, წმინდა პიროვნება იყო და მხოლოდ ბიბლიის კითხვას ანდომებდა მთელ დროს. ყველაზე მთავარი ის არის, რომ ქეისი ძალიან წრფელი ადამიანი იყო. ვფიქრობ, მას არ მოეწონებოდა თუკი მისი სახელის წარწერებით მაისურები, ბარათები, გულსაბნევები გაკეთდებოდა, შეიქმნებოდა მის შესახებ ვებ საიტები. ახლა იგი ალბათ ზეციდან იყურება და სურს ყველას, ვინც მას ხოტბას ასხავს, უთხრას, რომ იგი არავისგან არაფრით არ არის გამორჩეული, რომ მისი წამებულიად შერაცხვა აუცილებლობას არ წარმოადგენს. თუმცა ეს ვერ შეცვლის მის ცხოვრებაში მომხდარ ფაქტებს. ჩემთვის და ბრედისთვის იმის ცოდნაც კმარა, რომ მიუხედავად ყველაფრისა, ქეისი მაინც ერთგული დამცველი აღმოჩნდა თავისი რწმენისა. ახალგაზრდულ ასაკში, როცა ადამიანი ძალიან ცდილობს საკუთარი სახელის წარმოჩინებას, ვიზუალური ფაქტორები ბევრს ნიშნავს, თუმცა ქეისს არ ეშინოდა ესაუბრა თავის მანკიერ მხარეებზე და ეთქვა ის რასაც ფიქრობდა.

ცხოვრებაში შეკითხვა ყოველთვის უფრო მეტია ვიდრე პასუხი, რადგან ხშირად ბევრი კითხვა პასუხგაუცემელი რჩება. რა შეიძლება მომხდარიყო, თუკი იგი ან არას იტყოდა, ან არაფერს? დაინდობდნენ? რას ვიზამდი (ეს კითხვა ყველაზე ხშირად მებადება) მე რომ მის ადგილზე ვყოფილიყავი? ვფიქრობ ამ საკითხებზე და ვგრძნობ, რომ ისინი არაფრის მომცემია. ადამიანების მცირედი ნაწილი ამთავრებს სიცოცხლეს იარაღიდან გასროლილი, შუბლში მოხვედრილი ტყვიით

და ამ ადამიანებს შორის კიდევ უფრო ცოტაა ისეთი, რომელიც გმირად შეიძლება შეირაცხოს. ქეისის სიკვდილში ყველაზე მნიშვნელოვანი ის კი არ არის, თუ რა უთხრა მან თავის მკვლელებს, არამედ ის, თუ რამ მისცა ძალა წინ აღდგომოდა მათ და ბოლომდე თავისი რწმენის ერთგული დარჩენილიყო. მე არ ვამბობ, რომ ქეისი შეგნებულად წავიდა ამ ნაბიჯზე. მას ნამდვილად არ უნდოდა სიკვდილი და უაზრობა იქნება სხვაგვარად რომ ვიფიქრო. თუმცა, იგი მშვიდად და აუღელვებლად შეხვდა სიკვდილს. ის მზად იყო წასვლისათვის. რატომ?

ქეისის გარდაცვალების შემდეგ ერთ-ერთი კვირის მსახურებაზე დეივა თქვა: “ქეისი 20 აპრილს არ მომკვდარა, არამედ ის ბოლო ორი წლის მანძილზე თანდათან კვდებოდა. თავიდან ამ აზრის მოსმენა არ მესიამოვნა. თუმცა რაც დრო გადის და ვუკვირდები ამ ნათქვამს, ვხვდები, რომ სწორედ ეს არის გასაღები მისი სიცოცხლის ბოლო წუთების საიდუმლოს გასახსნელად და იმის გასაგებად თუ რა გზით მოვიდა იგი ამ დღემდე. ქეისი ბევრ განსაცდელს გადიოდა ისევე, როგორც სხვები გადიან, მაგრამ მან განსაკუთრებულად კარგად იცოდა როგორ დაეთმო თავისი სიცოცხლე ქრისტესთვის, რაც იმას ნიშნავს, რომ ყოველდღიურად უკვდებოდე ცოდვებს. დაამსხვრიო ცხოვრების ეგოისტური ცხოვრების წესი, რაც ნეგატიური რამ სულაც არ არის, არამედ საშუალებაა საკუთარი თავის გათავისუფლებისა, რათა ცხოვრება უფრო სრულქმნილი გაგიხდეს.

ადამიანები ყურადღებას ამახვილებენ 20 აპრილს ქეისის მიერ ნათქვამ “ღიახზე” რომელსაც იგი ყოველდღე, ყოველთვე ამბობდა მანამ, სანამ საბოლოოდ არ თქვა.

ამ ამბიდან რამდენიმე კვირის შემდეგ, მე და დეივი შევხვდით და ვისაუბრეთ. მან მითხრა თუ რას გულისხმობდა საკუთარი თავისთვის სიკვდილში: “სწორედ ამას ამბობდა იესო როდესაც საუბრობდა, რომ ვინც შეეცდება თავისი სულის გადარჩენას იგი დაკარგავს, ხოლო ვინც გააღებს თავის სულს იგი გადაარჩენს მას. ქეისმა სიკვდილამდე გაცილებით ადრე მიიღო გადაწყვეტილება – ნაცვლად საკუთარი თავისთვის სიცოცხლისა, ნაცვლად იმისა, რომ ყველაფერი პირადი მიზნებისკენ მიემართა და ცხოვრებისგან მაქსიმალური სიამოვნება მიეღო – ეფიქრა რისი გაკეთება შეეძლო ღმერთისათვის.

აქ საკითხი დიდი საქმეების კეთებას არ ეხება, არამედ იმას, რომ ადამიანი მცირედშიც არ იყოს მოთავისე და საკუთარ თავზე ორიენტირებული. ქეისი ჩვენთან ერთად მოდიოდა, როცა ჩვენ ქალაქის ცენტრში ნარკომანებთან ღვთისმსახურების ჩასატარებლად მივდიოდით. ჩვენ მათთან ერთად ვჭამდით და ვთამაშობდით კალათბურთს, ან უბრალოდ მათთან ერთად ვსეირნობდით. აი,

ამაში მდგომარეობდა მთელი ჩვენი მსახურების ძირითადი არსი — მიესალმო და ხელი ჩამოართვა ადამიანს, მაშინაც კი როდესაც ამისი არანაირი სურვილი არა გაქვს. საჭიროა მიხვიდე ადამიანებთან, გამოუცხადო თანადგომა, გაიღო მსხვერპლი და ნაკლებად იფიქრო საკუთარ ბედნიერებასა და კომფორტზე. ჯორდანი, უესტ ბოულელი გოგონა, რომელიც ახალგაზრდულ მსახურებაში მონაწილეობდა, ქეისის იმ არამოთავისებრივ ბუნებაზე საუბრობს, რომელიც მის წვრილმან საქმეებში ჩანდა:

“კოლუმბიის სკოლაში მომხდარ ტრაგედიამდე, სამი-ოთხი კვირით ადრე ქეისი დაბადების დღის წვეულებაზე მანქანით წავიყვანე. იქ ხუთიოდე გოგონა იდგა, რომლებიც წონის დაკლებაზე და გარეგნობაზე საუბრობდნენ. ქეისმა საუბარი არ მოიწონა და იქვე აღნიშნა, რომ დაიღალა ამ უაზრო საქმეებზე ფიქრით. როგორც თვითონ თქვა, ადრე თავადაც ასე საუბრობდა და ფიქრობდა, მაგრამ ამას არანაირი კარგი შედეგი არ გამოუღია, პირიქით დაამწუხრა კიდეც, რადგან საკუთარი გარეგნობით კმაყოფილი არ იყო. მან გადაწყვიტა ფიქრი შეეწყვიტა საკუთარ თავზე და ეზრუნა სხვებზე, რაც მისი აზრით ცხოვრებაში ყველაფერზე მნიშვნელოვანი საქმე იყო.”

შაუნა (ახალგაზრდული მსახურების ერთ-ერთი ხელმძღვანელი, რომელიც ქეისს უესტ ბოულში მისვლის პირველივე დღეს შეხვდა) ერთ ასეთ შემთხვევას იხსენებს:

“ერთხელ ქეისი ატირებული მოვიდა ჩემთან. ძალიან განიცდიდა იმას, რომ თურმე ვიღაცასთან ჩემზე ზურგს უკან ელაპარაკა. არა მგონია ეს საუბარი მისი წამოწყებული ყოფილიყო. მან ჩემს შესახებ ცუდი რამ გაიგო ჭორის ღონეზე, არ დამიცვა და თავს სწორედ ამის გამო იდანაშაულებდა. გავიდა ორი დღე და ქეისი ისევ აცრემლებული მოვიდა ჩემთან: “უნდა გითხრა, რომ გიღალატე და ბოდიშს გიხდი. იმედი მაქვს მაპატიებ.” ასეთი რამ არასოდეს არავის არ უთხოვია.

ქეისი არც ბუნებით იყო გაბედული და არც გრძნობების გამომხატვა შეეძლო, ამიტომ წარმომიდგენია როგორ გაუჭირდებოდა მას ამ ნაბიჯის გადადგმა. მაგრამ მან ეს მაინც მოახერხა, გააკეთა ის რაც მართებული იყო, დასძლია შიში და მორიდება. საბოლოო ჯამში შესაძლებელია მან სრულად ვერ

დაჯახბა სისუსტეები, მაგრამ რწმენა იმდენად დიდი ჰქონდა, რომ ვერავინ წაართვა იგი.”

ქეისის სიკვდილამდე, ერთი კვირით ადრე სამზარეულოში მაგიდასთან ვისხედით და ვსაუბრობდით. საუბარში სიკვდილის თემას შევეხეთ, თუმცა ვერ ვიხსენებ რამ წამოჭრა ეს საკითხი. აი რა თქვა ქეისმა:

“დღეა მე სიკვდილისა არ მეშინია, რადგანაც ვიცი რომ ზეცაში ვიქნები.” მე ვუთხარი, რომ შენს სიკვდილს ვერანაირად ვერ წარმოვიდგენ მეთქი, ვერ წარმომიდგენია უშენოდ როგორ ვიცხოვრებ. მან კი მომიგო: “მაგრამ დედა, შენ როცა გეცოდინება, რომ შენი შვილი უკეთეს ადგილზეა, არ გაგიხარდება?”

ზოგჯერ მისი შეკითხვები დაბრძენებული ადამიანის კითხვებს ჰგავდა და უხერხულ მდგომარეობაშიც გვაყენებდა. ქეისის გარდაცვალების შემდეგ წაკითხულმა წერილებმა უფრო ღრმად დაგვანახა მისი შინაგანი აზრების სიღრმე.

1998 წლით დათარიღებულ პატარა ფურცელზე, ერთი ასეთი მინაწერი ამოვიკითხეთ:

“როდესაც ღმერთს არ სურს რაიმე საქმე გავაკეთო, ეს წინასწარვე ვიცი. ისიც ვიცი, როდის მოითხოვს უფალი ჩემი მხრიდან რაიმეს გაკეთებას, თუნდაც ეს საქმე პირად კომფორტს მირღვევდეს. ვგრძნობ, რომელი მიმართულებით უნდა წავიდე...ვცდილობ სკოლაში ჩემი რწმენის ერთგული დავრჩე...ვიცი ეს ადვილი არ არის, მაგრამ უფლისგან საზღაურს მივიღებ ამისათვის...მე მოვკვდები ჩემი ღმერთისათვის, ჩემი რწმენისათვის. ეს ყველაზე მცირეა, რისი გაკეთებაც მე შემიძლია ქრისტესთვის.”

ბოლო ორი თვის მანძილზე ქეისი დიდ დროს უთმობდა წიგნის “მშვიდობის ძიების” კითხვას, რომელსაც ყოველკვირეულად განიხილავდნენ ახალგაზრდულ შეხვედრებზე. ამ წიგნის ავტორი არის იოჰან ქრისტოფ არნოლდი. იგი ორიოდე წლის უკან ჩვენს ეკლესიას სტუმრობდა (მას შემდეგ იგი ქეისის საყვარელი ავტორი გახდა). ეს წიგნი ძალიან შეუყვარდა ქეისს: “ქეისი ამ წიგნით იყო გატაცებული. სულ ამ წიგნზე მელაპარაკებოდა. მე არ მქონდა და ქეისისგან

ვთხოულობდი ხოლმე.” ასევე წესად ჰქონდა მისთვის მნიშვნელოვანი და საინტერესო ადგილების მონიშვნა.

მოვიყვან ადგილებს რომლსაც მისი ახალგაზრდული ჯგუფი 20 აპრილის საღამოს აპირებდა განხილვას, მაგრამ აღარ დასცალდათ:

“ემეზე სანამ იპოვი და არ დანებდე... მაშინაც კი ილოცე, როცა გგონია, რომ არ გწამს, რადგან ღმერთი “ურწმუნოს” გლოვასაც ისმენს. ღმერთი გაგიყვანს სამშვიდობოს. არ დანებდე და ყველაფერზე მეტად შეეცადე აერიდო ცდუნებებს, რომლებიც ცდილობენ იმ უმთავრესი მიზნიდან გადაგახვევინონ, რომელსაც ელტვი. თუ დაეცემა ადექი და კვლავ სვლა განაგრძე.”

ერთ-ერთი მიზეზი იმისა, თუ რა აძლევს ადამიანს გაბედულებას რთულ გამოწვევებს გაუმკლავდეს, ეს არის სიკვდილის საყოველთაო შიში. მაგრამ, როგორც მოციქული იოანე ამბობს – სიყვარული სდევნის შიშს.

როგორც ყველას, ვფიქრობ [მარტინ ლუთერ] კინგსაც უნდა ჰქონოდა სიკვდილის შიში, თუმცა მის გულში მაინც სიმშვიდე სუფევდა. იგი იყო კაცი, რომელსაც ეჭვი არ ეპარებოდა მასზე დაკისრებულ მისიაში, არ გაჩნდა შიში, იცოდა რა თუ რა საფასურის გადახდა მოუწევდა ამ მისიის აღსასრულებლად. “ადამიანი, რომელსაც სიკვდილის შიში აქვს, ვერ იქნება თავისუფალი,” თქვა მან 1963 წელს ადამიანთა უფლებების დასაცავად გამართულ მიტინგზე. “რა წუთიდანაც შენ სიკვდილის შიშს დასძლევ, იმ წუთიდან თავისუფალი ხდები... გარწმუნებთ, თუკი ადამიანს არ აღმოუჩენია ცხოვრებაში ის, რისთვისაც იგი სიცოცხლეს გასწირავს, მაშინ მის ცხოვრებას აზრი არა აქვს.”

გაზრება

მესმის რომ დედამიწა პატარაა,

ტანჯვა – უსასრულო,

ბევრია წუხილი

და მერე რა?

მესმის, რომ დავიხოცებით -

ვერანაირი კეთილდღეობა

ვერ შეაჩერებს სიკვდილს.

და მერე რა?

მესმის, რომ ზეცაში როგორღაც

ყველაფერი გათანაბრდება-

და მერე რა?

ე მ ი ლ ი დ ი ქ ი ნ ს ო ნ ი

8. გააზრება

როდესაც სიკვდილი ისე ახლოს ჩაივლის, როგორც ეს ჩვენს შემთხვევაში მოხდა, შეუძლებელია ცხოვრებას ისევ ძველებურად უყურო. რა თქმა უნდა ყველამ ვიცით, რომ შეიძლება ზვალვე მოგვიდეთ – მანაქანა დაგვეჯახოს, უეცრად გულის შეტევა მოგვივიდეს, ან სხვა რაიმე დაგვემართოს, მაგრამ სანამ სიკვდილი რეალური არ გახდება ჩვენთვის, ფიქრი იმაზე თუ რას ნიშნავს იგი თავს არ დაგვანებებს. შესაძლოა სწორედ ამას გულისხმობდა ქლაივ ლუისი ცოლის კიბოთი გარდაცვალების შემდეგ: “არაფერი ისე არ შეძრავს ადამიანს, ყოველშემთხვევაში მე ასე მომივიდა...ადამიანს ჯერ რაღაც უნდა დაატყდეს თავს, რათა გაახსენოს რომ არის სიკვდილი.”

ყველაზე მთავარი, რაც კოლუმბიის სკოლაში დატრიალებულმა ტრაგედიამ გააკეთა სწორედ ის იყო, რომ შეგვაჩერა და გვაიძულა ჩვენი ყოველდღიური ცხოვრებისათვის სხვაგვარად შეგვეხედა. არასოდეს დამავიწყდება ის უსასრულო წუთები, როდესაც ველოდით ამბავს, იმის შესახებ – ცოცხალი იყო ქეისი თუ არა. მაშინ საკუთარ თავს ვუთხარი, რომ ყველაფერს გავაკეთებდი იმისათვის რათა ქეისი კემბრიჯში წასულიყო. რატომ ჩავკალი მისი ენთუზიაზმი ასე სწრაფად? გამახსენდა მას და ჩემს შორის არსებული სხვა კონფლიქტებიც, რომელიც შესაძლებელი იყო უფრო ადვილად მოგვეგვარებინა. ამ კონფლიქტების მიზეზი მეტწილად ბენზინის თანხა, ტანსაცმლის ყიდვა, რბილ იატაკზე დამჩნეული ლაქები და სხვა მსგავსი წვრილმანები იყო. გამოვხატავ რა ჩემი გულისწყვეტას, მინდა კიდევ ერთი შემთხვევა გავიხსენო, რომელიც ჩვენს ავტოფარეხს ეხება. გასულ წელს, სანამ ქეისი და ქრისი ჩიკაგოში იყვნენ ახალგაზრდულ ჯგუფთან ერთად, ჩემთვის ავტომანქანა ფორდ ექსპედიშენი ვიყიდე. ქეისი სულ იმაზე წუწუნებდა, რომ ჩიკაგოში წასვლისათვის საჭირო ფულის შეგროვება დამოუკიდებლად მოუხდა. მე გავბრაზდი, გადავხედე გასული წლის ხარჯებს და საკუთარ თავს უფლება მივეცი ჩემთვის მანქანა შემეძინა. ახლა კი მთელი ეს ამბავი ძალიან ბავშვურად მეჩვენება და ყოველთვის, როცა ამ მანქანას ვატარებ ვგრძნობ, რომ მისი სიდიდე უფრო მეტ სიცარიელეს სძენს ჩემს გულს. ქეისის დაზღვევის საკითხი უფრო მნიშვნელოვანი იყო,

ვიდრე ჩემი მანქანის ყიდვა. სანამ ვილაცამ არ შემახსენა არც კი მახსოვდა პოლისი რომ მქონდა (ბრედის აზრი იყო, თუკი რომელიმე ჩვენს შვილს რაიმე დაემართებოდა, ფული გვქონოდა დაგროვილი). საშინლად ვგრძნობ თავს ჩემი შვილების ფულის გამოყენების გამო და სინდისის ქენჯნა მაწუხებს.

არ ვითავისებდით ცხოვრებისეულ გაკვეთილებს, ქეისის სიკვდილმა უსასრულო ემოციათა ჭიდილში გაგვხვია. ხან გვეგონა, რომ თავი დავაღწიეთ ამ ყველაფერს, მაგრამ მალევე ისევ პრობლემებში ვვარდებოდით. ავიღოთ ისეთი შეგრძნებები, როგორიცაა სიძულვილი და მრისხანება. უსამართლობა იქნება, რომ გითხრათ, არ ვებრძოდი ამ გრძნობებს. ბრედი სულ იმას ამბობს, რომ ამ ყველაფერს იმის იმედი გვატანებს, რომ ვიცით — ქეისი ზეცაშია. კი, ეს ნუგეშია, მაგრამ იგი ვერ შველის ჩვენი მისადმი უსაზღვროდ მონატრების ტკივილს. ეს იმ ჭრილობის ტკივილია, რომელიც არასოდეს თავს არ განებებს. ყოველთვის მახსენდება როდესაც მის საძინებელში შევდივარ, საწოლზე ვჯდები და ვიცი, რომ ის აღარასოდეს შემოვა ამ ოთახში.

ამ ტრაგედიის შემდეგ კლიმენტის პარკში მემორიალი გაიხსნა. აღმართეს 15 ჯვარი, მათგან ცამეტი მოკლულისა და 2 მკვლელისა. არც თუ გასაკვირია, რომ ბევრი ადამიანი აღაშფოთა ამ ორი ჯვრის აღმართვამ. ერთმა მნახველმა, იმ ორთაგან ერთ-ერთ ჯვარს წარწერა გაუკეთა: “ბოროტი ნაძირალა.” მე კარგად მესმის რატომ შეიძლება ადამიანს ასეთი რამ ჩაედინა, თუმცა მეორეს მხრივ ეს საქციელი მაინც არ მესიამოვნა. ასეთი მრისხანება დესტრუქციული ემოციის გამოხატულებაა, გართმევს შენში არსებულ მშვიდობას და საბოლოო ჯამში მრისხანების პატარა ნაპერწკალი უზარმაზარ ცეცხლად გადაიქცევა. გარდა ამისა სხვა ადამიანებს უფრო უძნელდებათ თქვენი თანაგრძნობა და დამშვიდება. ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ჩემში არ არის მრისხანების თესლი, მაგრამ ადამიანებს არ ვრთავ ნებას, რომ მორწყონ და გაზარდონ იგი ჩემში.

აღსანიშნავია შურისძიების მომენტიც. ვფიქრობ, უცნაური არც იქნება, რომ დამნაშავეებს სასამართლოში უჩივლო. მაგრამ ჩვენ ეს არ გავაკეთეთ. რომც გვეჩივლა, მაინც ვერანაირი ფული ვერ დაგვიბრუნებდა ჩვენს შვილს. გარდა ამისა, მათაც ხომ დაკარგეს შვილები და მათი მწუხარება ჩვენსაზე ნაკლები არ იყო. არსებობდა სხვადასხვა შეხედულება ჰარისების და კლებოლდების ოჯახებთან დაკავშირებით. ზოგნი ამბობდნენ, რომ ისინი დაუდევარი მშობლები იყვნენ, სხვები კი ფიქრობენ, რომ ისინი გულუბრყვილო და მიაძინი ადამიანები იყვნენ. როგორ გავიგოთ? შეუძლებელია ხაზი გადაუსვა

და თქვა: ღიახ ისინიც დამნაშავენი არიან. ამაზე განსაკუთრებით მაშინ დაფიქრდი, როდესაც ქეისის სიკვდილიდან ერთი თვის შემდეგ ჩვენს საფოსტო ყუთში ხელნაწერი ბარათი მივიღეთ:

“ძვირფასო ბერნალეზო,

ჩვენთვის ძალზედ რთულია, მოგწეროთ და გამოვხატოთ ჩვენი ღრმა წუხილი თქვენი ძვირფასი ქალიშვილის, ქეისის დაღუპვის გამო. იგი სიხარულსა და სიყვარულს მატებდა სამყაროს და სისასტიკემ წამიერად მოუსწრაფა სიცოცხლე. ვწუხვართ, რომ არ ვიცნობდით მას და შეხება არ გქონდა ამ სიხარულითა და სათნოებით აღსავსე გოგონასთან. ჩვენ ალბათ ვერასოდეს გავიგებთ რატომ მოხდა ეს ტრაგედია და რისი გაკეთება შეგვეძლო მისი თავიდან ასარიდებლად. ბოდიშს ვიხდით იმის გამო, რომ ქეისის სიკვდილში ჩვენი შვილი მონაწილეობდა. ჩვენ დილაინში მისი სიცოცხლის ბოლო ღრმად არ დაგვინახავს მრისხანება და სიძულვილი. ბოლოს კი ვხედავდით, რომ უმწეო ჭიდილი ჰქონდა გარემო სამყაროსთან. ის საქციელი, რაც ჩვენმა შვილმა ჩაიდინა, ჩვენთვის ახლაც ძნელად გასაგებია.

უფლმა განუგეშოთ თქვენ და თქვენი საყვარელი ადამიანები. მონანიჭოს სიმშვიდე ყველა ჩვენგანის დაჭრილ გულს.

პატივისცემით,
სუ და თომ კლებოლდები.”

შესაძლებელია სხვას ჩვენს ადგილზე ზედაც არ შეეხედა ამ წერილისათვის ან ეთქვა: რატომ უფრო მეტი მწუხარებით არ დაწერესო. ჩვენ ასე არ მოვქცეულვართ. ეს წერილი მათ დიდ გამბედაობაზე მიუთითებს და ვიზიარებთ მათ დიდ მწუხარებას. თუნდაც ქეისი გადარჩენილიყო, მაინც შევძლებდით მათი მწუხარების გაზიარებას, რადგან ჩვენი გოგონა სანამ სწორი ცხოვრების გზაზე დადგებოდა, ჩვენც მკვლევების მშობლებივით განვიცდიდით საკუთარი შვილის მდგომარეობას. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი და მათი მწუხარების სიმძიმის შედარება შეუძლებელია, მაინც გვაქვს ერთი იმედი: ჩვენი შვილი კეთილსინდისიერად მოკვდა, მაგრამ მკვლევების მშობლებმა რიდათი ინუგეშონ თავი?

მართალია, ჩვენ ვეღარაფერს მოვუხერხებთ კოლუმბიის ტრაგედიას, მაგრამ შევეცდებით ყველაფერი გავაკეთოთ იმისთვის, რომ

მსგავსი რამ აღარასოდეს განმეორდეს. მჯერა, რომ არსებობს საშუალება მივხედოთ გარიყულ, განმარტოებულ, აგრესიულ მოზარდებს მანამ, სანამ გვიანი არ არის, სანამ ყველაფერი შორს არ წასულა, სანამ ხელები არ ჩამოგვიყრია და დაგვინახია ის რისი დანახვაც ყველაზე მეტად გვეშინოდა. ქეისის სიკვდილმა დაგვანახა, რომ რაც არ უნდა აგრესიული, შფოთიანი და სასტიკი იყოს მოზარდი, მაინც არსებობს გზა – ღვთისაგან მომდინარე სიყვარულით, მსხვერპლის გაღებით, მისი გადარჩენისა. ყოველ შემთხვევაში მე ეს იმედი ყოველთვის მექნება.

ერთი რამ, რასაც მე და ბრედი ნამდვილად არ ველოდით ქეისის სიკვდილის შემდეგ, იყო ის გავლენა რაც ამ ამბავმა ლითელთონზე მოახდინა. წერილები მოდიოდა ყველა შტატიდან და სხვადასხვა ქვეყნებიდან – ინგლისიდან, იამაიკიდან, საფრანგეთიდან, გერმანიიდან, ავსტრალიიდან, პერუდან. საფოსტო გზავნილების რაოდენობა იმდენად დიდი იყო, რომ მთელი ჩვენი მისაღები ოთახი წერილებით, საჩუქრებითა და ბარათებით იყო გადაჭედილი.

სქოტი, ჩვიდმეტი წლის ბიჭი ქალაქ ფენიქსიდან გვწერდა: “ქეისის სიკვდილმა დიდი ტკივილი მომაყენა. ამ ამბავმა მთელი ჩემი ცხოვრება შეცვალა...” ჩრდილოეთ კაროლინელმა ექიმმა, რომელიც დიდხანსაა ფიქრობდა ქუჩის ბავშვებისათვის თავშესაფარი გაეხსნა ჰონდურასში – დააჩქარა თავისი გეგმები და როგორც მოგვწერა უკვე თავშესაფარის ჩამოყალიბების პროცესშია. პენსილვანიაში ახალგაზრდა ცოლ-ქმარმა ახალშემენილ შვილს, ქეისის პატივსაცემად მისი სახელი დაარქვა.

ამ ამბავმა ინტერნეტის საშუალებით და გაზეთებით აფრიკის სოფლებამდეც ჩააღწია. როდესაც ჩვენი მეგობრები სუდანში იყვნენ, ერთ-ერთ პროვინციაში, მათ შეხვდა რამდენიმე ადამიანი, რომლებმაც ქეისის შესახებ ჰკითხეს. მათ უთქვამთ, რომ ქეისისათვის მემორიალური დაფის გაკეთებას აპირებდნენ.

ბუნებრივია, ქეისის დაკარგვა ყველაზე მეტად იმ ადამიანებმა განიცადეს, ვინც მასთან ყველაზე ახლოს იყო – მისი ძმა, ახლო მეგობრები უესთ ბოულში და კლასელები კოლუმბიის სკოლაში. თავის მხრივ დის დაკარგვას ყველაზე უკეთ ქრისი გაუმკლავდა, თუმცა მასაც ქონდა რთული მომენტები. ის და ქეისი ძალიან ახლოს იყვნენ ერთმანეთთან. 20 აპრილს მომხდარი ტრაგედიის გამო ჩვენს ოჯახში ხშირად მოდიოდნენ მასმედიის წარმომადგენლები, მეგობრები და ნათესავები. ამ მიზეზით ქრისს (ისევე როგორც მე და ბრედს) ხშირად არ ქონდა საშუალება, განმარტოებულს გვეგლოვა ქეისი. ერთის მხრივ როცა ვხედავდით, რომ ქრისი ვაჟკაცურად

უძლებდა თავს დატეხილ უბედურებას, დარდი გვიმსუბუქდებოდა კიდეც. მეტიც, ის ამალღდა ამ მწუხარებაზე და ცდილობდა დაენახა რა შეიძლება ესწავლებინა ქეისის სიკვდილს მისთვის. იგი ამბობდა:

“მე და ქეისი ხშირად ვკამათობდით, მაგრამ ჩვენს შორის რაიმე სერიოზული გაუგებრობა არასოდეს მომხდარა. ერთმანეთის საუკეთესო მეგობრები ვიყავით. ახლა, როცა ის ჩემს გვერდზე აღარ არის, ვხვდები რომ შემემლო უფრო კარგი ურთიერთობა მქონოდა მასთან. ქეისის გარდაცვალებიდან 1 თვის შემდეგ, მის საძინებელ ოთახში ავედი. იქ პატარა ბლოკნოტი ვიპოვე, რომელშიც მას ლექსები ჰქონდა ჩაწერილი. ერთი ლექსის სათაური იყო “ჩემი ძმა”. ამ ლექსში საუბარი იყო იმაზე, თუ როგორ უხერხულად ვგრძნობდი თავს ჩემი მეგობრების წინაშე ჩემი დის გამო. ის ხედავდა, რომ მე მეგობრებთან უფრო მერჩინა ყოფნა ვიდრე მასთან. ხშირად მეგობრებს მასზე წინ ვაყენებდი. როცა ეს ლექსი წავიკითხე ისეთი შეგრძნება დამეუფლა, თითქოს ვიღაცამ ხელი მკრა. ძალიან განვიცადე, რადგან ქეისი ჩემს მომართ ყოველთვის კეთილად იყო განწყობილი. თუკი სადმე მანქანით წასვლა დამჭირდებოდა, მას მივყავდი: მივყავდი მეგობრებთან წვეულებაზე, ახალგაზრდულ მსახურებაზე და ყველგან. მე კი მასთან არ ვიყავი, როცა მას ყველაზე მეტად ვჭირდებოდი.

მისი სიკვდილის შემდეგ მეტად ვცდილობ მას დავემსგავსო. ყველა მუსიკალური დისკი, რომელშიც უძმერთოების შესახებ სიმღერები იყო – თავიდან მოვიშორე. ვცდილობ, არ ვიყო ნეგატიური ადამიანი, ხალხი იმითი არ შევაფასო რა აცვიათ და როგორ ლაპარაკობენ. ვცდილობ, უფრო კეთილი და გულუხვი გავხდე. ამ ლექსიდან დავინახე თუ როგორ შეიძლება ადამიანს გული ატკინო და ვერ მიხვდე.”

ჯოში, მეორე კურსელი სტუდენტი, რომელიც იმ ავადსახსენებელ დღეს ბიბლიოთეკაში იყო და ქეისის მკვლელებთან საუბარს ისმენდა, ამბობს, რომ მისმა სიკვდილმა სრულიად სხვაგვარად დაანახა ცხოვრების თითოეული ასპექტი.

“უწინ ყველაფერს ძალიან მარტივად ვუყურებდი. ვთამაშობდი ჩვენი სასწავლებლის ბეისბოლის გუნდში და მეგონა, რომ ეს იყო ყველაფერი. წარმოიდგინეთ, იმ დღეს ბიბლიოთეკაში, მერხის ქვეშ შემძვრალიც კი იმას ვფიქრობდი, სად ვისურვებდი, რომ ტყვია მომხვედროდა, რათა ამ ნასროლს

შემდეგ თამაშში ხელი არ შეეშალა ჩემთვის, ან ისე არ დავინვალიდებულყავი, რომ სიარული ვეღარ შემძლებოდა. მაშინ ჩემი ცხოვრების მთავარი მიზანი ბეისბოლის თამაში იყო. ახლა ყველაფერს სხვაგვარად ვუყურებ. ბეისბოლს ახლაც ვთამაშობ, მაგრამ უნარს თამაშისას ისე ვუყურებ როგორც ღმერთისაგან ჩემთვის ბოძებულ პრივილეგიას, პატივს. ასევე არის საკითხები, რომლებიც ამ ტრაგედიის შემდეგ უფრო მნიშვნელოვანი გახდა ჩემთვის ვიდრე უწინ იყო – ჩემი ოჯახი, ჩემი პატარა ძმა და ჩემი მეგობრები.

აღრე მეგონა, რომ მოზარდი უკვდავი იყო, მას ისეთი ვერაფერი დაემართება, რომ მოეკლა. ახლა კი ასე აღარ ვფიქრობ. დღეს სიცოცხლის მთელი სისავსით უნდა ვიცხოვრო, რამეთუ ცხოვრების ნებისმიერ წუთს შეიძლება მოგიხდეს ამ ქვეყნიდან წასვლა. მნიშვნელობა არ აქვს, ახალგაზრდა ხარ თუ ხნოერი. წინათ ვფიქრობდი: რა მეჩქარება, ისევ გათენდება ახალი დღე.”

ქრისტალი, იმ დღეს გადარჩენილი კიდევ ერთი ახალგაზრდა, რომელმაც სიკვდილს თვალეში ჩახედა, ამბობს:

“დღემდე შეძრული ვარ და მიკვირს როგორ მალე შეძლეს სხვებმა ცხოვრების ჩვეულ რიტმს დაბრუნებოდნენ.

მიუხედავად ამისა სიკვდილმა ნებისმიერ დროს შეიძლება შეგვახსენოს თავი. მეგონა ბევრი რამ შეიცვლებოდა; ვფიქრობდი რომ ეს ტრაგედია ადამიანებს ერთმანეთთან უფრო დაახლოებდა, მაგრამ ბევრი რამ ისევ ძველებურად არის. ადამიანები ისევ თავიანთ საზრუნავს დაუბრუნდნენ და საკუთარ ნაჭუჭში ჩაიკეტნენ.”

კარგი იქნებოდა იმის თქმა, რომ ქრისტალი აჭარბებს, მაგრამ არა, ის სიმართლეს ამბობს. ტრაგედიის პირველსავე კვირებში, ჩვენ შვილმკვდარი მშობლები ხშირად მივდიოდით სკოლის სიახლოვეს გაკეთებულ მემორიალთან. იქ იყვნენ ისეთები, რომლებიც ამბობდნენ: “საკმარისია, უნდა დასრულდეს ეს უაზრობა.” იენისის დასაწყისში ‘დენვერ პოსტი’ წერდა, რომ ბევრი მოსწავლე უკვე დაიღალა ამ ამბის გაუთავებლად გახსენებით, მემორიალებით...” “ეს ყველაფერი ერთგვარ ნარკოტიკადაც კი იქცა – ამბობდა ერთი უფროსკლასელი საგაზეთო სტატიიში – ვფიქრობ, დროა ყველა თავის საქმეს დაუბრუნდეს.” შემდეგ სტატიის ავტორი წერდა, რომ კოლუმბიის უფროსკლასელები სულმოუთმენლად ელოდნენ საზაფხულო

არდადეგების დაწყებას, რათა ჩაეღებინათ ბარგი თავიანთ ზურგჩანთებში და სამოგზაუროდ წასულიყვნენ, ან კაფეებში მიმტანებად დაეწყოთ მუშაობა...სწავლა გაეგრძელებინათ სხვა სასწავლებლებში, კარიერაზე ეზრუნათ, დაეწყოთ დამოუკიდებელი ცხოვრება... ისინი ფსიქოლოგიურად მზად იყვნენ ნორმალური ცხოვრების დასაწყებად, მათ უნდოდათ მალე დაევიწყებინათ გაზაფხულზე მომხდარი ამბავი.

მე როგორც ერთ-ერთი შვილმკვდარი დედა, ძალიან ცუდად ვგრძნობ თავს ასეთი უგულო განაცხადებების გამო. ვის არ სურს, რომ ჩვეულებრივ განაგრძოს ცხოვრება? ვის არ “ურჩევნია” დაივიწყოს მომხდარი? პირადად მე, რას არ გავიდებდი იმისათვის, რომ ჩემი ცხოვრება ისევ ისეთი ნორმალური ყოფილიყო როგორიც 20 აპრილამდე – სანამ ასეთი საშინელება დაგვატყდებოდა თავს, მაგრამ ეს შეუძლებელია. მაღლობა ღმერთს, რომ ის ადამიანები უფრო მეტნი არიან რომელთაც ესმით ჩვენი ტკივილი.

მაგალითად, ჯორდანო ქეისის გარდაცვალების შემდეგ რამდენჯერმე მოვიდა ჩვენს სახლში. “—მოვედი გავიგო, რამე ხომ არ გიჭირთ.” ის ამბობს, რომ ოცმა აპრილმა ყველაფერზე შეცვალა მისი შეხედულება:

“დავფიქრდი იმაზე თუ რა მოკლე და დროებითია ყველაფერი, მათ შორის ადამიანის სიცოცხლეც. ვუყურებდი მიწაში ჩაშვებულ კუბოს და ვფიქრობდი იმაზე, რომ ყველაფერი მტვრად და მიწად იქცევა. ამის შემდეგ ჩემი მანქანა, სახლი, ფული, მატერიალური ნივთები, სკოლაც კი ძალიან უმნიშვნელოდ მომეჩვენა. სკოლიდან ერთი კვირა გავეთავისუფლე, რადგან უპირატესად ჩავთვალე მეგობრებთან ერთად და ეკლესიაში ყოფნა. არა მხოლოდ იმისთვის, რომ მათთან მელაპარაკა, არამედ მინდოდა მათთან სიახლოვეში ვყოფილიყავი. ჩემი აზრით ასეთ სიკვდილს უნდა შევეძარით, უნდა გამოვეღვიძებინეთ და საკუთარი თავისთვის დაგვესვა კითხვა: “რა არის ცხოვრებაში ყველაზე მნიშვნელოვანი?” განა ის იყო ყველაზე მნიშვნელოვანი, რომ ქეისი ბიბლიოთეკაში მომდევნო დღის გაკვეთილს ამზადებდა რათა კარგი განათლება მიეღო და ერთ დღეს კარგი სამსახური ჰქონოდა? არა მგონია. ჩემთვის ის უფრო მნიშვნელოვანია, რომ იმ დღეს იგი მზად იყო ამ ქვეყნიდან წასასვლელად.

ამიტომაც დრო გამოვნახე მომხდარის გასააზრებლად. ვერ დაივიწყებ ყველაფერს და ასე მარტივად, კელარ დაუბრუნდები ყოველდღიური ცხოვრების ამოებას. ახლა ჩემს მეუღლესთან

ურთიერთობასაც უკვე სხვანაირად ვუყურებ. მას შემდეგ ჩვენ ყოველ საღამოს ერთად ვლოცულობთ. ეს იმას არ ნიშნავს, რომ საყვარელი ადამიანების დაკარგვისა მეშინია. გამუდმებულ შიშში ვერ იცხოვრებ ადამიანი, მაგრამ მზად უნდა იყო იმისათვის, რომ მათ შეიძლება ნებისმიერ დროს დაგტოვონ.

ახლობელი ადამიანის სიცოცხლე შენთვის ღვთისაგან ბოძებული საჩუქარია. შენს ნაჭუჭში ჩაკეტვა და მხოლოდ საკუთარ კეთილდღეობაზე ფიქრი ჩემთვის იგივეა, რაც ამ საჩუქრის გადაღება და თქმა: “კარგია, რომ იყავი ჩვენთან, მაგრამ მესხვასაქმეები მაქვს და იმით უნდა მივხედო.” ვფიქრობ, რომ ასეთი დამოკიდებულება ადამიანის სიცოცხლისადმი დიდი უპატივცემულობაა. არაა საჭირო ცივი და შეუვალი სახის გამომეტყველების მიღება – “არ მაინტერესებს, მე ჩემი საქმე მაქვს.” არ უნდა დავკარგოთ ჯანსაღად აზროვნების უნარი.

ასეთმა ტრაგედიამ უნდა შეძრას თითოეული ადამიანი, ამან მთლიანად უნდა შეგვცვალოს. თუკი ასე არ ხდება, მაშინ საქმე კარგად ვერ არის. თუ ამ შემთხვევაში შენი ცხოვრება ისევ ძველებურად მიდის, ეს იგივეა, რომ მიწაში მარხავ შენთვის მოცემულ საჩუქარს, უგულებელყოფ ძალიან მნიშვნელოვან მომენტს შენი ცხოვრებისას.”

ჯორდანის მსგავსად მეც ვფიქრობ, რომ თუ კი საყვარელი ადამიანის დაკარგვის შემდეგაც ძველებურად აგრძელებ ცხოვრებას, ეს მისი უპატივცემულობაა. ასეთი დამოკიდებულებით ჩვენ, ცოცხლები გარდაცვლილი, საყვარელი ადამიანისაგან სიკვდილით დატოვებულ ტკივილს ვუგულებელყოფთ.

მოსდარხელრმადღაფიქრება არასოდეს არის ადვილი. უფრო იოლია ტირილი და მოთქმა შუაღამისას, რომ გაგელვძიება და ველარ იძინებ; ბალიშში თავის ჩარგვა და სასოწარკვეთამდე ტირილი. რატომ? რატომ? რატომ მოკლეს იგი? ნორმალური ადამიანი როგორ შეიძლება მოიქცეს ასე სასტიკად? როგორ შეეძლოთ შეეხედათ მისი სათნო სახისათვის; როგორ შეეძლოთ ჩაეხედათ მის ცისფერ თვალებში? როგორ უნდა ყოფილიყო ადამიანი ისეთი უგულო, რომ ჩემი ქეისისათვის იარაღი მიებჯინა საფეთქელზე? ასევე ადვილია გაბრაზდე და თითი გაიშვირო, ან მწყობრიდან გამოხვიდე, როცა მასმედია ყურადღებას “უფრო მნიშვნელოვან” საკითხებს უთმობს. კოლეუმბის სკოლაში ძალიან აქტიურად მსჯელობენ ისეთ საკითხებზე, როგორიცაა იარაღზე კონტროლი და ვიდეო

თამაშები, სკოლის უსაფრთხოება და ჰოლივუდური ძალადობა, განათლების, სახელმწიფოსა და ეკლესიის გამიჯვნის საკითხები. რა თქმა უნდა ყველა ეს საკითხი მნიშვნელოვანია, მაგრამ დღის ბოლოს შეიძლება აღმოჩნდეს, რომ თურმე სხვა საკითხები უფრო მნიშვნელოვანი ყოფილა. არის კი ეს საკითხები მნიშვნელოვანი?

მაშ რატომ ხდება, რომ მაშინ როდესაც მშობლები და სამართალდამცავები იარაღის გაყიდვაზე მკაცრ კონტროლს მოითხოვენ, ხოლო ტელევიზიით ძალადობის აფიშირების შეწყვეტას – ჩვენი შვილები უბრალო ადამიანურ ურთიერთობებს მისტირიან? რატომ ხდება, რომ როცა ჩვენ მათ ფსიქოლოგებსა და სხვადასხვა სპეციალისტებს ვთავაზობთ, ისინი ახალგაზრდულ მსახურებებზე დადიან და იქ ეძებენ მეგობრებს? რატომ ხდება რომ, როცა მათ ყველა ადანაშაულებს, ისინი გულის მდგომარეობის შეცვლაზე საუბრობენ?

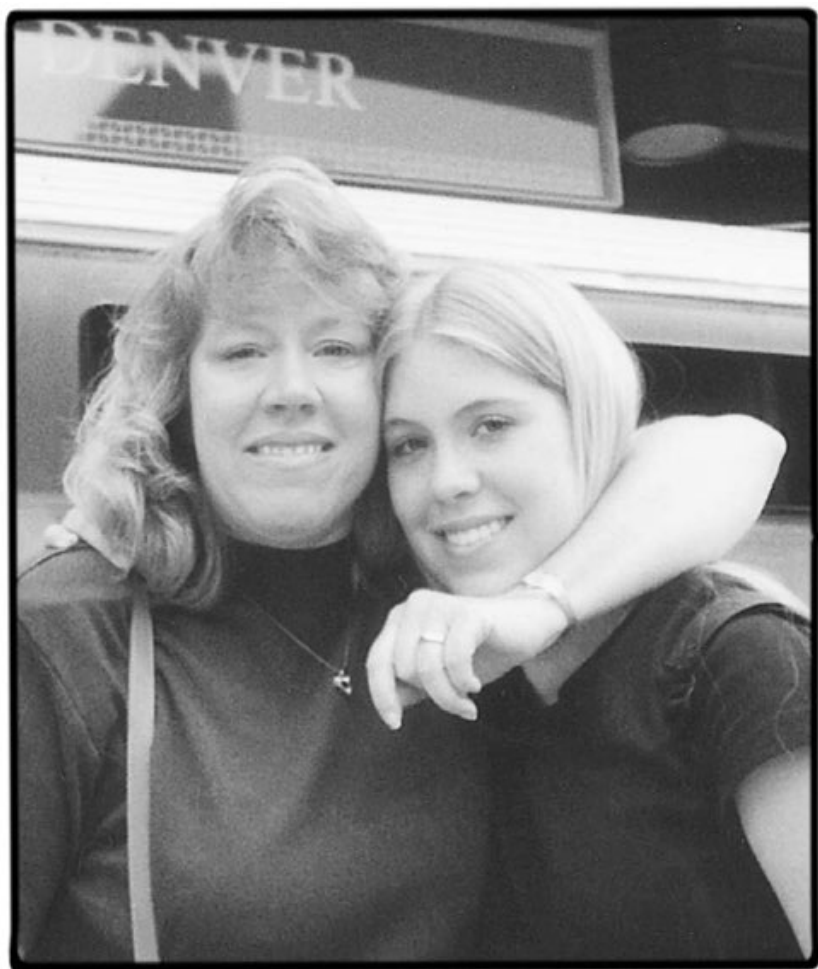
რაც ბევრს ვფიქრობ ამის შესახებ, მეტად ვრწმუნდები, რომ მნიშვნელობა იმას კი არ აქვს რამდენად ფართო იქნება პოლიტიკური და საჯარო დისკუსიები, არამედ იმას, რომ მუდამ გვახსოვდეს – ჩვენ გვაკისრია მნიშვნელოვანი როლი შეწყდეს ისეთი ტრაგედიები, როგორის მსხვერპლიც ქეისი გახდა. მე ვფიქრობ, გულისხმიერად უნდა ვიმოქმედოთ, მათ ხელი გავუწოდოთ და მსჯავრდადება არ დავატენოთ თავს, თუნდაც ეს (როგორც ქეისი იტყოდა) “კომფორტის ზონიდან” გამოსვლად დაგვიჯდეს და მსხვერპლის გაღება იყოს საჭირო. მსხვერპლს სიყვარულის გამო იღებენ, სწორედ ამიტომაც ჩემი გოგონას დაკარგვა გამარჯვებად უფრო მიმაჩნია, ვიდრე დამარცხებად. თუმცა ეს ტკივილს არ ასუსტებს. ტკივილი ყოველთვის იარსებებს ჩემში და ყოველთვის შემახსენებს თავს. თუმცა ვიცი, რომ მისი სიკვდილი უაზრობა არ ყოფილა. ბოლოს კი მინდა ვთქვა, რომ ეს იყო პატიოსნებისა და გაბედულების ტრიუმფი. ქეისის სიკვდილმა დამანახა, რომ უკეთესია მოკვდე იმისთვის რაც გწამს, ვიდრე ტყუილში იცხოვრო.

მისი სიკვდილიდან რამდენიმე დღეში გავიგე, რომ მაშინ როცა კოლუმბიის შემოგარენს ტყვიებით სერავდნენ, ჩვენი მეგობრები ისრაელში იყვნენ და ომში გარდაცვლილი ჯარისკაცების მოსახსენიებელ მსახურებას ესწრებოდნენ. გუნდი ებრაულად მღეროდა, ხოლო მთარგმნელი კი ნამღერს თარგმნიდა ინგლისურად. ეს

სიმღერა ქვეყნისათვის თავგანწირულებს ეძღვნებოდათ. მასში ასეთი სიტყვები იყო: “ჩემი სიკვდილი ჩემი საკუთარი არ არის, არამედ თქვენიცაა და მნიშვნელოვანია ის თუ როგორ მოეპყრობით მას.”

ძვირფასო მკითხველო მინდა იგივე გითხრა შენ:

ქეისის ისტორია მხოლოდ ჩემი და ბრედისა არ არის. ეს შენიცაა და შენზეა დამოკიდებული რას უზავ მას.

მადლიერება

კოლუმბიის ტრაგედიის შემდეგ ძალიან ბევრი ადამიანი დაგვიდგა გვერდში. ამ წიგნის გამოცემაც მათი დახმარებით გახდა შესაძლებელი. გვინდა ამ ადამიანების ნაწილს მაინც გადავუხადოთ მადლობა:

სამართალდამცავებს, მეხანძრეებს, მედიცინის მუშაკებს, როგორც მოხალისეებს ასევე პროფესიონალებს, ჩვენს ხუცეებს: ჯორჯ ქირსტენს და დეივ მაკფერსონს, ვესტ ბოულის ეკლესიის ძვირფას მრევლს, ჩვენს დებსა და ძმებს, მშობლებს, ჩვენს ერთიან, ქრისტეს ოჯახს (თქვენ თავად იცით ვინც ხართ); ჩვენს მეზობლებს; ლითელთონის თემს და ყველას მთელი მსოფლიოს მასშტაბით, რომლებმაც გულთან მიიტანეს ჩვენი მწუხარება. და რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, მადლობა ჩვენს მამა ღმერთს, რომელმაც გასწირა თავისი საკუთარი ძე, იესო ქრისტე და მოგვცა ძალა, ვზიდოთ ჩვენი დანაკარგის ტკივილი.

სარჩევი

ვეუძღვნი	3
გამომცემლისაგან	4
წინასიტყვაობა	6
1. სამშაბათი	8
2. მამას გოგო	19
3. ის ძველუბაზე წერდა	31
4. ბრძოლის ველი სახლში	44
5. შემობრუნება	56
6. სიყვარულის განსაცდელები	63
7. კვდებით რა, ვცოცხლობთ	81
8. გააზრება	90
მაღლიერება	102

1999 წლის 20 აპრილს, პიტლერის დაბადების დღეს ორი შეიარაღებული მოსწავლე სკოლაში შეიჭრა და იმდენი ადამიანი დახოცა რამდენიც მოახერხა. როდესაც ისინი 17 წლის, ქეის ბერნალთან მივიდნენ, იარაღი საფეთქელზე მიაბჯინეს და ჰკითხეს: “შენ ღმერთი გწამს?” მან უპასუხა “დიახ!” ამ პასუხის შემდეგ მკვლელმა საფეთქელზე მიბჯენილი იარაღი გაისროლა...

ქეისის ბევრ ქვეყანაში თანამედროვეობის წამებული უწოდეს. მაგრამ ხალხი არ ლაპარაკობდა ყველაზე მთავარზე. ამ ტრაგედიამდე სამი წლით ადრე, ქეისი თავისი მასწავლებლების დახოცვასა და შემდეგ თვითმკვლელობას აპირებდა. ამ წიგნში ქეისის დედამ გადაწყვიტა იმ ცვლილებათა პროცესის შესახებ მოეთხრო, რომელმაც მისი გოგონა გმირად აქცია.

“ქეისი ბერნალის ისტორიის ძლიერება იმაში მდგომარეობს, რომ მას ცოტა დააკლდა გამხდარიყო ნარკოტიკების მონა, შავი მაგიის სასტიკი ფანტაზიების მქონე მიმდევარი, მაგრამ მან შეძლო უარი ეთქვა ამ ყველაფერზე”